

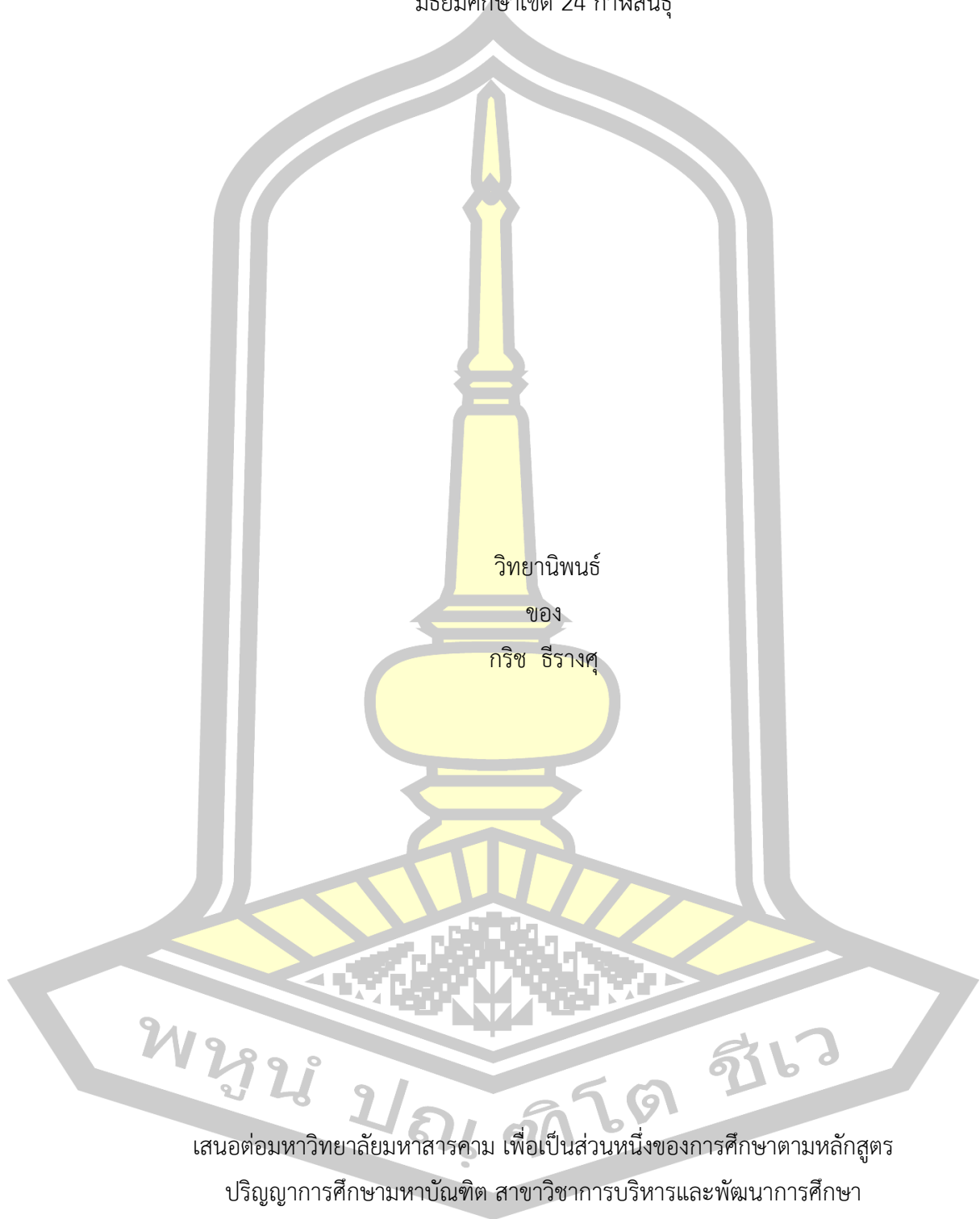
แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

วิทยานิพนธ์
ของ
กริช ธีรางศุ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มกราคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

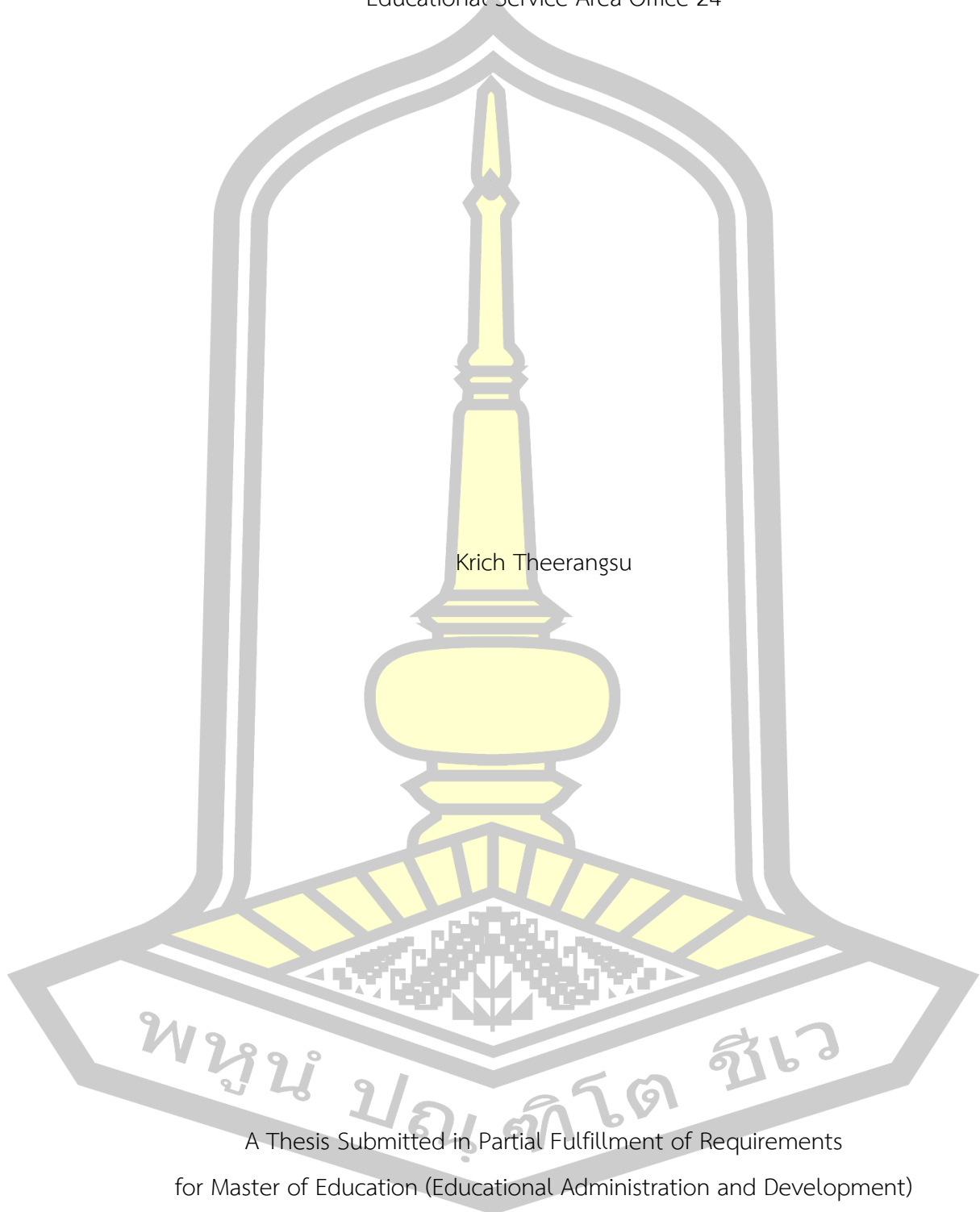
วิถยานิพนธ์
ของ
กริช ธีรวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มกราคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development Guideline of a Network of Cooperation for Schools the Secondary
Educational Service Area Office 24

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

January 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายกริช อีรางศู แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนะวงศ์)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(อ. ดร. พุทธรัตน์ ทะสา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์		
ผู้วิจัย	กริช ธีรางศุ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ ชนระวงศ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างคือ บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 398 คน ได้มาโดยการเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของเครือข่ายความร่วมมือ และแบบประเมินและแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

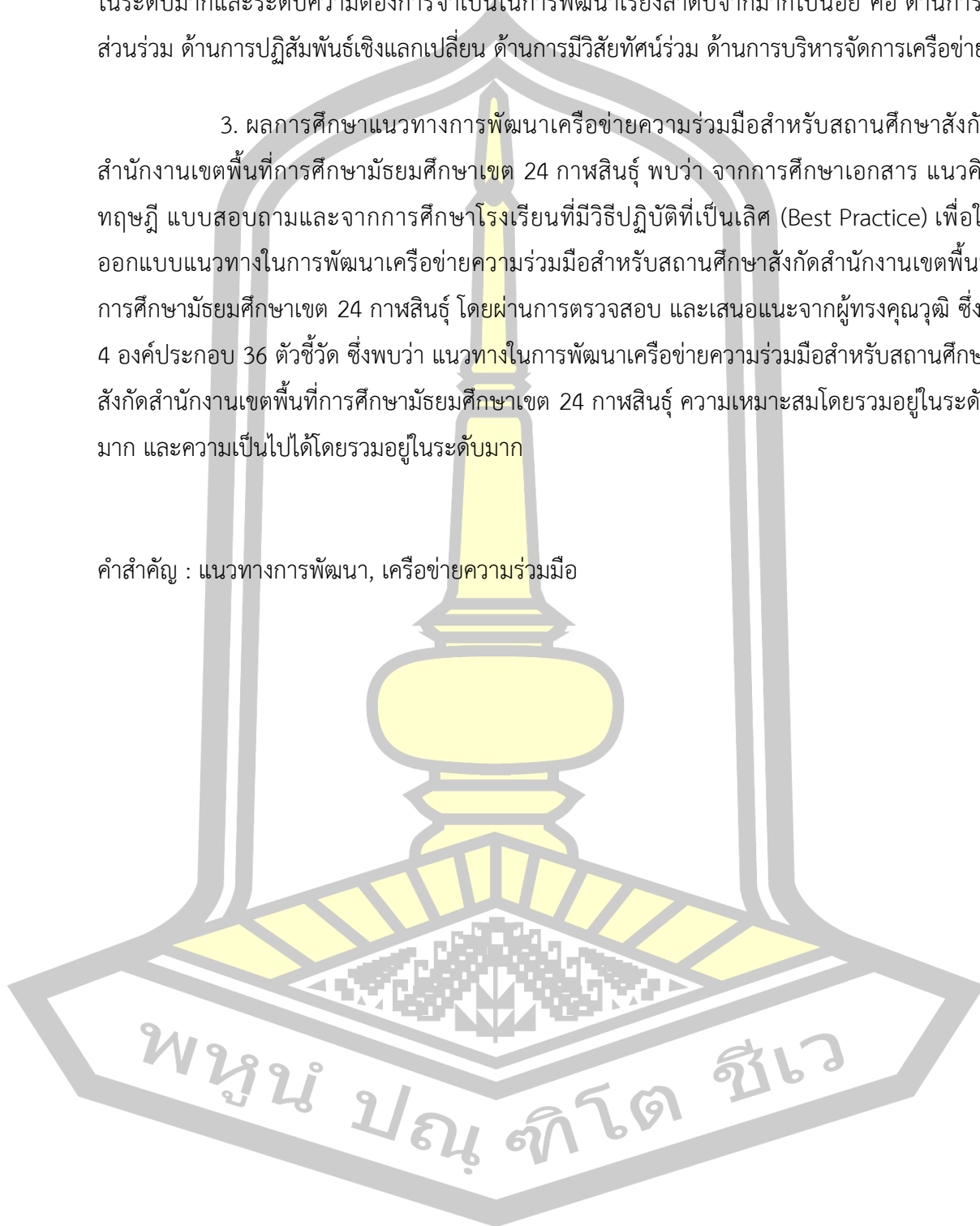
1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือมี 4 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมมี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 11 ตัวชี้วัด 3) ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน มี 10 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มี 8 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และด้านการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีส่วนร่วม

และด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารจัดการเครือข่ายอยู่ในระดับมากและระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แบบสอบถามและจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ออกแบบแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด ซึ่งพบว่า แนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, เครือข่ายความร่วมมือ

TITLE	The Development Guideline of a Network of Cooperation for Schools the Secondary Educational Service Area Office 24		
AUTHOR	Krich Theerangsu		
ADVISORS	Assistant Professor Amnaj Chanawongse , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The objectives of the research were; to study the elements and indicators of a network of cooperation For Schools the Secondary Educational Service Area Office 24, to study the present condition and desirable condition of a network of cooperation, and to develop guideline of a network of cooperation. The samples were 398 teachers under the office in the academic year 2560. The research tools were an evaluative form to assess the elements and indicators of a network of cooperation, a set of questionnaire to assess present condition and desirable condition of a network of cooperation and an assessment form to evaluate the development guideline of a network of cooperation guideline. The statistics employed in this study were mean and standard deviation.

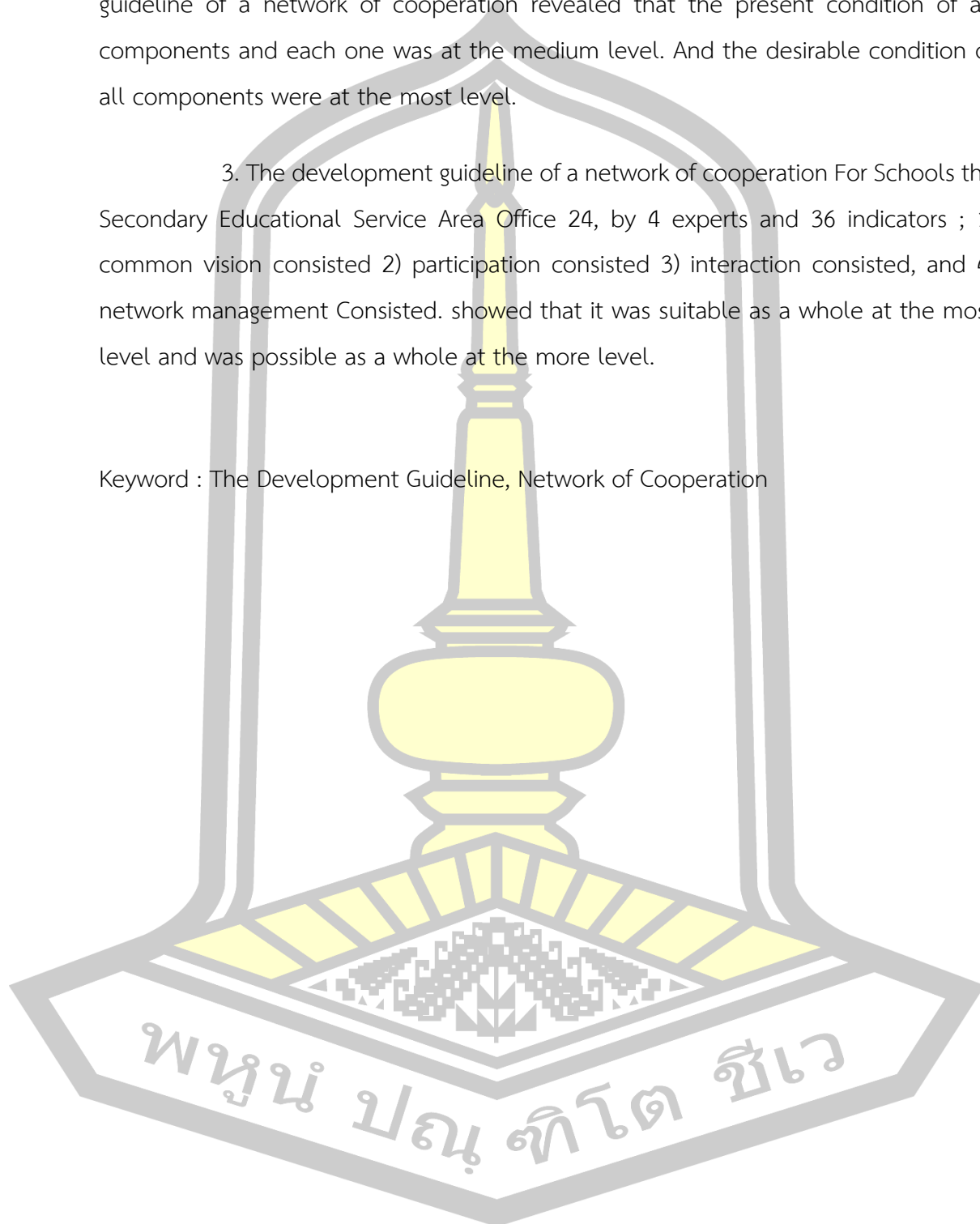
The result of the study was as follows:

1. The elements of a network of cooperation consist of 4 components and 34 indicators; 1) common vision consisted of 5 indicators, 2) participation consisted of 11 indicators, 3) interaction consisted of 10 indicators, and 4) network management Consisted of 8 indicators. All of them were suitable at the most level and possible at the most level.

2. The present condition and desirable condition of a development guideline of a network of cooperation revealed that the present condition of all components and each one was at the medium level. And the desirable condition of all components were at the most level.

3. The development guideline of a network of cooperation For Schools the Secondary Educational Service Area Office 24, by 4 experts and 36 indicators ; 1) common vision consisted 2) participation consisted 3) interaction consisted, and 4) network management Consisted. showed that it was suitable as a whole at the most level and was possible as a whole at the more level.

Keyword : The Development Guideline, Network of Cooperation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนระวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์ กรรมการสอบ และอาจารย์ ดร. พุทธรัตน์ ทะสา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แนะข้อบกพร่องอย่างดียิ่ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

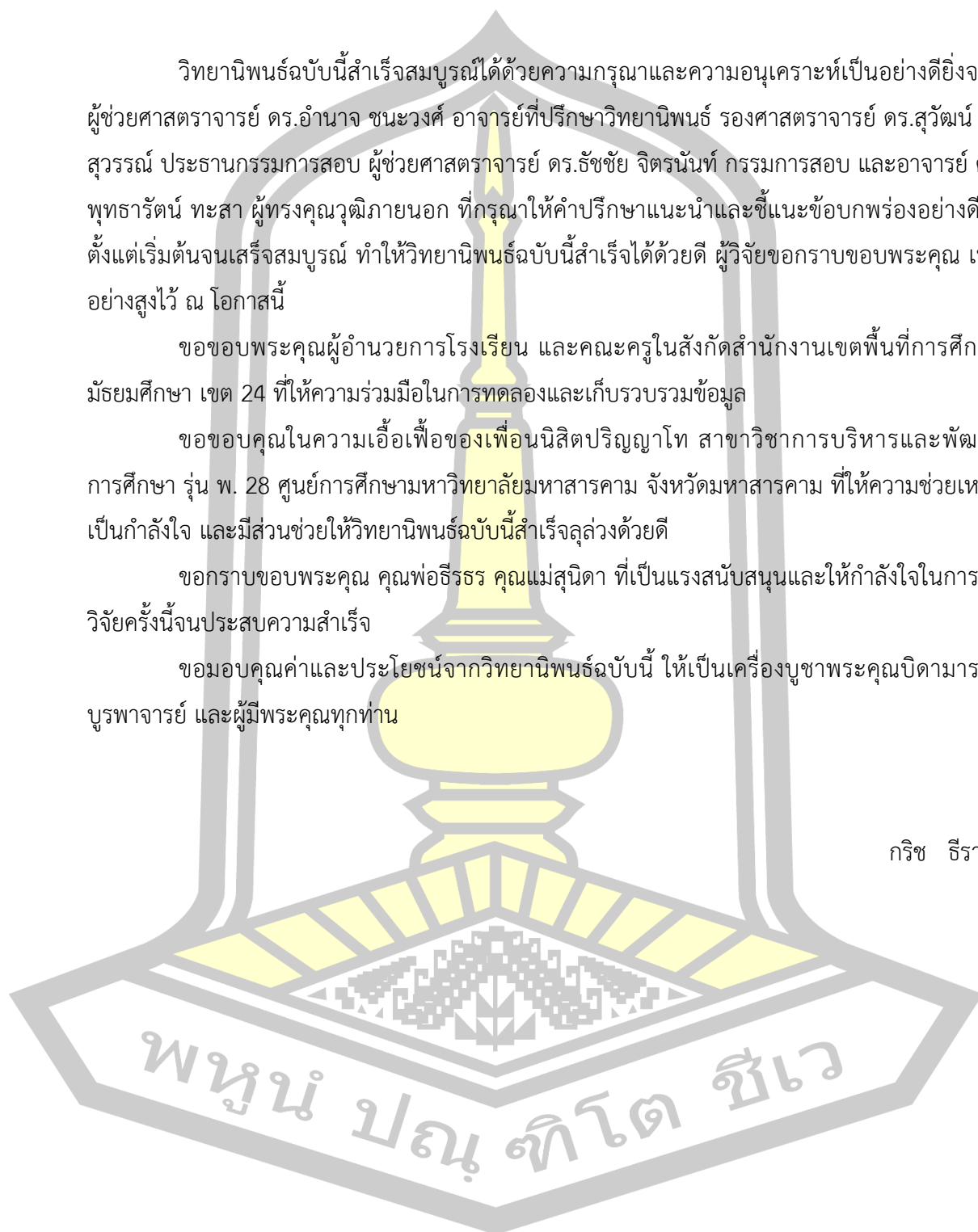
ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อของเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา รุ่น พ. 28 ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อธีรธร คุณแม่สุนิดา ที่เป็นแรงสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำ วิจัยครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กริช ธีรางศุ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตงานวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ.....	66
แนวทางและการพัฒนาแนวทาง.....	77
บริบทสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
งานวิจัยในประเทศ.....	83

งานวิจัยในต่างประเทศ.....	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	91
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์.....	93
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์.....	96
ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์.....	102
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	145
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	145
สรุปผล.....	145
อภิปรายผล.....	146
ข้อเสนอแนะ.....	149
บรรณานุกรม.....	150
ภาคผนวก.....	158
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	159
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	182
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	188
ประวัติผู้เขียน.....	199

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สัณเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ	49
ตาราง 2 ตารางสังเคราะห์ตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือ	57
ตาราง 3 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือ	63
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	97
ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	108
ตาราง 6 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24	112
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	113
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม	115
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	117
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	119
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์	120

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ และค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็น (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของเครือข่ายความร่วมมือ.....	121
ตาราง 13 แสดงความสอดคล้องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากสถานศึกษาที่มีวิธี ปฏิบัติที่ดีเยี่ยม	127
ตาราง 14 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์.....	134
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตัวชี้วัดของ ทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	138
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนว ทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	144

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ภาพประกอบ 2 แสดงลักษณะการเชื่อมโยงของเครือข่ายความร่วมมือ	20
ภาพประกอบ 3 เครือข่ายรวมศูนย์.....	21
ภาพประกอบ 4 เครือข่ายกระจาย	21
ภาพประกอบ 5 เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน.....	22
ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ	52
ภาพประกอบ 7 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง.....	92
ภาพประกอบ 8 ร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์.....	103

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545) กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพัง จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในการดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันมากขึ้น มีการพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สภาวะการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับความร่วมมือในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ดังนั้นประเทศที่จะอยู่รอดได้ หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ที่เห็นชัดเจนของการร่วมมือในการเตรียมรับการเปลี่ยนแปลง คือการเกิดการรวมกลุ่มกันในภูมิภาคอาเซียนในปี 2558 ที่ผ่านมา มีการสร้างข้อตกลงในกลุ่มอาเซียน เพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาด้านต่าง ๆ การศึกษาถือเป็นประเด็นสำคัญที่ได้มีการหยิบยกมาพูดถึงเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนามนุษย์ ซึ่งนับว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่สุด ในการพัฒนาประเทศชาติ (บรรจบ ภูโสตา, 2556)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2557 พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,606 แห่งหรือร้อยละ 46.28 ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่เป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงาน โดยมีแนวคิดที่น่าสนใจและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย เช่น กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด การจัดการความรู้การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปดำเนินงานเพื่อการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษามีใช่เป็นการเพิ่มภาระงานที่มากขึ้น แต่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบหรือวิธีการพัฒนา ในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จากผลการประเมินการศึกษาไทยต้องเร่งพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการศึกษา ในทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ จนทำให้เกิดพลังอำนาจพัฒนาสถานศึกษาที่เข้มแข็ง อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนภายใต้ความเอื้ออาทรต่อกันและกันทำให้เกิดภาพแห่งการจดจำที่แสดงถึงการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) จึงเกิดแนวคิดของการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในรูปแบบของความร่วมมือในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยการจัดการศึกษาและสร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนของชาติ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ นักพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิดและบทบาทของตนในการเป็นผู้กระตุ้นและดึงศักยภาพของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากขึ้น ด้วยประสบการณ์ของการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นส่วนช่วยทำให้มองเห็นการนำแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชนมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่สำคัญ ทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่าความหมายของการพัฒนาไม่ว่าจะกว้างขวางครอบคลุมเพียงใดจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาในทุกเรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) จึงเกิดความเห็นชอบให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จัดตั้งเครือข่ายกลุ่มสถานศึกษาหรือศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมให้ระบบเครือข่ายทางการศึกษาให้เป็นกลไกสำคัญในการช่วยเหลือขับเคลื่อนนโยบายตามภารกิจของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขปัญหา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของศูนย์เครือข่ายให้สูงขึ้น 3) เพื่อส่งเสริมและประสานการดำเนินงานด้านวิชาการในระดับสถานศึกษาและการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและ 4) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสถานศึกษาในสังกัดให้มีความพร้อมรองรับการกระจายอำนาจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กลุ่มเครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน สิ่งที่จะผูกโยงสมาชิกของเครือข่ายเข้าหากันก็คือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุร่วมกัน ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง เพื่อการเสริม

จุดแข็งกลบจุดอ่อนหรือเพื่อการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545) เห็นได้ว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างกว้างขวางกระจายครอบคลุมทุกพื้นที่จำเป็นต้องใช้เครือข่ายในการดำเนินงาน และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางสังคมและส่งเสริมการเรียนรู้ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2558) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ การทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความ ร่วมมือจะขยายออกไปจากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษา ไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความ เข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/ องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจาย อำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา (อุทัย ดุลยเกษม, 2540)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ เพื่อใช้แนวทาง ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาแนวทางที่จะทำให้เกิดเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาผู้บริหาร ครู ส่งผลอันจะนำไปสู่ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้องค์ประกอบตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
2. ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
3. ได้แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย

2. แหล่งข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 2.1 ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยวิธีการ

เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) เป็นนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน 2) เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องของเครือข่ายความร่วมมือทำงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 จำนวน 1 คน และ 3) เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2 คน

2.2 ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ภาพลึนธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2560 ได้กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และกลุ่มครู จำนวน 322 คน กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 398 คน โดยกำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอแกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling technique) โดยการสุ่มจากที่ได้มาจากจำนวนประชากรของสถานศึกษาแต่ละขนาด ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

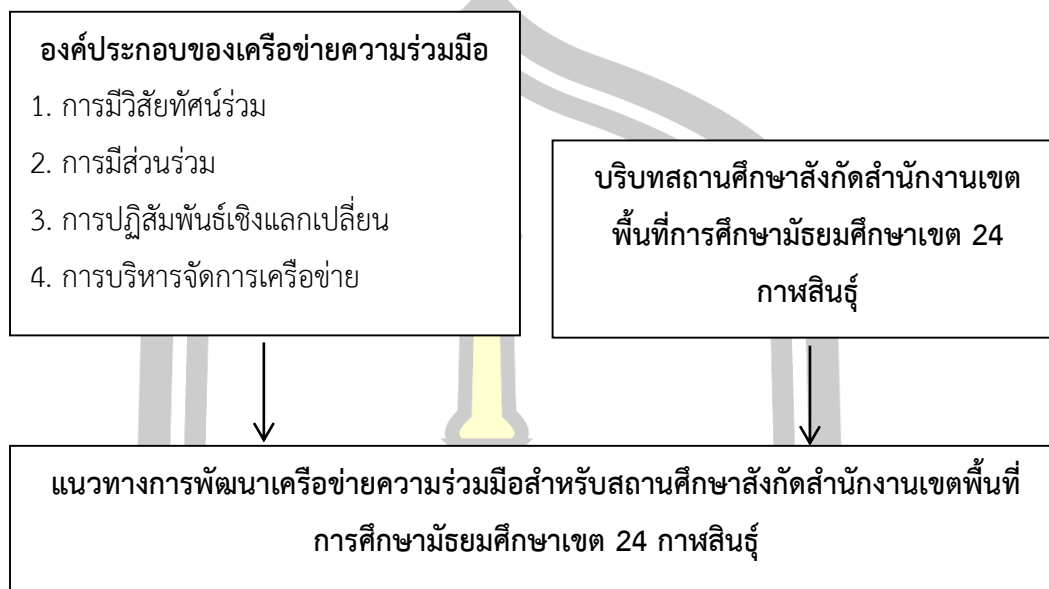
2.3 ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ภาพลึนธ์ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษา Best Practices เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา จำนวน 2 สถานศึกษา 2) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้
 - 1) การมีส่วนร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย (สพฐ., 2553 ; อรสา ปานขาว, 2531 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ; ธนา ประมุขกุล, 2547 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545 ; สนธยา พลศรีนนท์, 2550 ; ธนากร สังเขป, 2555 ; พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547 ; วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด, 2558 ; ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2551)
 2. บริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24
 3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง การที่กลุ่มคน องค์กร สถาบัน หรือหน่วยงานต่าง ๆ มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร สื่อสารปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน ช่วยเหลือกันและกัน มีการจัดตั้งแกนนำหรือกลุ่มแกนนำ เพื่อประสานงานหรือเป็นผู้นำทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การบริหารจัดการเครือข่าย

1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย การตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย การสร้างทัศนคติร่วมของคนในเครือข่าย การเข้าใจและต้องการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้สมาชิกเครือข่ายดำเนินงานให้ไปในทิศทางเป้าหมายเดียวกันกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และทุกคนยอมรับ

1.2 การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การที่สมาชิกของเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่ายที่วางไว้ การตรวจสอบความก้าวหน้าและประเมินผล ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย

1.3 การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย การประสานงาน ติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเครือข่าย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การเสริมสร้าง สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

1.4 การบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่าย และกำหนดบทบาทสมาชิก การประสานงาน การติดต่อสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย จัดทำแผนปฏิบัติการการดำเนินงานของเครือข่าย แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย กำหนดระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย

2. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 หมายถึง โรงเรียนจำนวน 55 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

4. บุคลากรหลักและกลุ่มแกนนำของเครือข่าย หมายถึง ผู้บริหาร ตัวแทนครูของโรงเรียนที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำ ในการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเป็นผู้นำความรู้แนวทางไปขยายผลต่อในแต่ละสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
3. แนวทางและการพัฒนาแนวทาง
4. บริบทสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าแต่ละคนทำไปโดยลำพังแต่ละคน งานที่ทำนั้นผลอาจจะไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และอาจจะไม่พอเพียงในการเลี้ยงตัวเอง ทำให้มีความเดือดร้อน ฉะนั้นจะต้องร่วมกัน แม้ในขั้นตอนที่ ทำให้ครอบครัวก็ต้องช่วยกันทุกคนในครอบครัวก็ช่วยกันทำงานทำการเพื่อจะเลี้ยงครอบครัวให้มีชีวิตอยู่ได้ แต่ว่าถ้าร่วมกันหลาย ๆ คนเป็นกลุ่มเป็นก้อน ก็สามารถจะปฏิบัติงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถมีผลได้มากขึ้น...”

จากพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน ที่ได้ทรงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนหรือการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายจะเป็นผลทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

1. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

1.1 ความเป็นมาของการทำงานแบบเครือข่าย

การบริหารกิจการสาธารณะในลักษณะของเครือข่าย คือ การที่หน่วยงานของรัฐ ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกัน องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาค ประชาชน หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาหรือในการดำเนินงานเพื่อบรรลุ เป้าหมายในทางสาธารณะร่วมกัน เดิมทีนั้น เรามองว่าหน่วยราชการมีหน้าที่หลักในการแก้ไขปัญหา สาธารณะด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบแต่เพียงลำพัง โดยอาศัยความเชี่ยวชาญของ

บุคลากรและอำนาจสั่งการที่มีอยู่ในการผลักดันให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปจนลุล่วงตามปกติส่วนราชการมีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาในแนวตั้ง กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนและมีความชำนาญเฉพาะด้าน บุคลากรเหล่านี้จะดำเนินการภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง ผ่านการสั่งการและควบคุมตามลำดับสายการบังคับบัญชาอย่างไรก็ดีเมื่อบริบทแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาสาธารณะหลายประเภทมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเยาวชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นต้น การแก้ไขปัญหาเหล่านี้โดยระบบราชการแต่เพียงลำพังย่อมก่อให้เกิดข้อจำกัดหลายประการปัญหาที่มีขอบเขตกว้างเกินกว่าความเชี่ยวชาญของส่วนราชการเพียงแห่งใดแห่งหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานอาจขาดความเข้าใจที่แท้จริงและขาดการมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งท้ายที่สุดย่อมส่งผลให้การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ขาดประสิทธิผล บ่อยครั้งที่ผู้ปฏิบัติงานอาจเห็นว่าปัญหาอยู่เกินกว่าขีดความสามารถของตน จึงละเลยหรือไม่ใส่ใจที่จะลงมือดำเนินการใด ๆ จนส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ มิได้รับการแก้ไขอย่างลุล่วง และด้วยเหตุนี้เอง ความเชี่ยวชาญในแนวตั้งของทางราชการที่มีอยู่เป็นทุนเดิมจึงอาจกลายเป็นจุดอ่อนได้หากการแก้ไขปัญหาสาธารณะต้องอาศัยความร่วมมือในแนวระนาบจากองค์กรอื่น ๆ ที่มีได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะหน่วยงานราชการความเป็นมาของเครือข่ายในสังคมไทย มีความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และประวัติศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น โดยยกแนวทางการส่งเสริมองค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชนของภาครัฐและภาคประชาชนในแต่ละช่วงเวลา ตามกระบวนการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติการทำงานแบบเครือข่ายจึงเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและรูปแบบการบริหารกิจการสาธารณะที่สำคัญที่

Goldsmith and Eigger (2004) ได้นำเสนอไว้ แนวคิดในการทำงานแบบเครือข่ายต้องการผลักดันให้ผู้บริหารของส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐมองนอกกรอบวิธีคิดของการบริหารแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเอง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การขยายขอบเขตของหน่วยงาน หรือ Domain Expansion และมุ่งให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นโดยการมุ่งไปสู่แนวคิดในการบริหารกิจการสาธารณะที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหา “แนวร่วม (Partnership)”

การสร้างเครือข่ายเป็นกระบวนการที่ได้รับความนิยมทั้งในภาคธุรกิจและภาคสังคมวิทยา ซึ่งในโลกธุรกิจนั้น แนวความคิดของระบบเครือข่ายได้เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2513 โดยเริ่มจากธุรกิจของการจัดหางานและการสรรหาบุคคล สำหรับในทางสังคมวิทยาเครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Network) อย่างหนึ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะมีขอบเขตที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นสมาชิก มีความเป็นรูปธรรมมองเห็นได้ มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่งแต่เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นเป็นรูปธรรมหรือเป็นนามธรรมก็ได้ ซึ่งการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะ

เห็นเป็นรูปธรรมของเครือข่ายมี 3 ลักษณะ คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์ ในการอยู่ร่วมกัน เครือข่ายไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัว อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่สานความสัมพันธ์ระหว่างคน กลุ่มองค์กรให้ต่อเนื่อง แต่ใน เครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ใครทำอะไรได้ แต่ทุกคนหรือกลุ่มองค์กรต่างเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย ดังนั้น รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนมากกว่ากลุ่มหรือองค์กร (Boissevain and Mitchell, 1973)

การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบของการสร้างเครือข่าย เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษา ที่สร้างคุณค่าของสังคม (Public Value) โดยพยายามตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องเข้าใจมุมมองของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการดำเนินกิจกรรมหรือบริการของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553) ได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระดับโรงเรียนชั้นน่านที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากล โดยมีความคาดหวังในการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนา คือ

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา หรือเครือข่ายร่วมพัฒนา ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับสากลระหว่างประเทศ โดยมีข้อตกลงในการดำเนินการร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. โรงเรียนมีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา หรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับที่สูงกว่า ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการวางแผนหรือจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนร่วมพัฒนา และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
4. โรงเรียนมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กร สถาบันต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้
5. โรงเรียนร่วมพัฒนาได้เสริมสร้างสมรรถนะการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
6. ครูและบุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มพูนประสบการณ์วิชาชีพ
7. ครู บุคลากร และนักเรียนทุกโรงเรียน ได้ขยายโลกทัศน์สู่การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในขอบข่ายของสังคมและชุมชนที่หลากหลาย กว้างขวางขึ้น

8. นักเรียนในโรงเรียน ได้สื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เคารพ
 ความคิดเห็นความเชื่อ และวิถีชีวิตที่แตกต่าง หลากหลาย รวมถึงการมีจิตสำนึก ร่วมในการเป็นสมาชิก
 ที่ดีของสังคม

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้รวบรวม
 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวกับเครือข่ายในการทำงานเชิงพัฒนาไว้ในหลักสูตรการพัฒนา
 ผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศว่า แนวโน้มที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กร ที่ทำงาน
 พึ่งพิงกันและกันมากกว่าจะแข่งขันกัน แนวคิดและทฤษฎีที่อธิบาย

1. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ได้อธิบายถึง
 การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้นเหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ
 คือแต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะ
 ประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

2. แนวคิดการรวมพลัง (Synergy) ได้อธิบายด้วยตัวเลข $2 + 2 = 5$
 หมายความว่า การรวมพลังกันทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กร
 จะทำงานโดยโดดเดี่ยว

เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้ให้แนวคิดเรื่อง “เครือข่าย” ดังนี้

ประการที่ 1 ค่านิยมทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
 เพื่อจะเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิสาหกิจ (Entrepreneurial Activities)

ประการที่ 2 ความไว้วางใจกัน (Trust) ความไว้วางใจมีความสำคัญอย่างยิ่ง
 สำหรับเครือข่าย เครือข่ายจะมีประสิทธิภาพเพียงใดและมีสิ่งสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใดอยู่ที่สมาชิก
 มีความไว้วางใจกันมากน้อยเพียงใด ความไว้วางใจกันก่อให้เกิดทุนทางสังคมที่ผูกมัดเชื่อมสมาชิก
 เครือข่ายและทำให้สมาชิกมั่นใจว่าการร่วมกันเป็นเครือข่าย จะทำให้พวกเขาก้าวไปข้างหน้าด้วย
 ความมั่นคง

ประการที่ 3 พันธผูกพัน (Commitment) ของสมาชิกเครือข่ายเป็นทั้ง
 เหตุและผลของความไว้วางใจกันของสมาชิกหมายความว่า จำเป็นต้องมีก่อนและเมื่อมีแล้วก็เพิ่มขึ้น
 มากขึ้นอีก

สรุปได้ว่า การสร้างเครือข่ายต้องมีหลักการ แนวคิด และทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการ
 การดำเนินงานทั้งทฤษฎีเชิงแลกเปลี่ยน และแนวคิดการรวมพลัง ร่วมกันทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้บรรลุ
 ตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของสมาชิกเครือข่ายเป็นสำคัญ

1.2 ความหมายของเครือข่าย

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของเครือข่าย ไว้ดังนี้

Boissevain and Mitchell (1973) เครือข่ายว่าในทางสังคมวิทยาเครือข่าย เป็นแนวทางการสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่แตกต่างกันจากกลุ่มโดยที่กลุ่มมีขอบเขตที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นสมาชิกใครไม่ใช่สมาชิกมีความเป็นรูปธรรมมองเห็นได้มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่ง แต่เครือข่ายเป็นแนวทางทางสังคมที่ไม่มีขอบเขตการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่าย อาจจะมองเห็นและมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมก็ได้ สารของการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะช่วยให้มองเห็น รูปธรรมของเครือข่ายมี 3 ลักษณะคือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเครือข่ายติดต่อสื่อสารและเครือข่าย ความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเครือข่ายไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัวอาจมีการออกแบบโครงสร้าง ขึ้นมาทำหน้าที่สานความสัมพันธ์ระหว่างคน/กลุ่มองค์กรให้ต่อเนื่องแต่ในเครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ ใครกระทำอะไรได้แต่ละคน / กลุ่มองค์กรต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายพอ ๆ กัน ดังนั้น แนวทางการความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่ม

Starkey (1997) ให้ความหมายของเครือข่ายว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่ สนใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กร สมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน ซึ่งการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคล และองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ให้สมาชิกเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระ มากกว่าสร้างการคบค้า สมาคมแบบฟุ้งฟิง

Topping (2002) กล่าวว่า ทักษะการทำงานในรูปเครือข่ายแบบร่วมมือ เป็นทักษะการทำงานของผู้หน้าที่สำคัญประการหนึ่ง และสำหรับการทำงานในรูปเครือข่ายแบบร่วมมือ ที่มีประสิทธิภาพ คือ การทำงานในรูปแบบทักษะการให้กำลังใจระหว่างบุคคล และการเสริมสร้าง กำลังใจระหว่างบุคคล (Empowering skills) โดยวิธีการใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกันและส่งเสริม สนับสนุนร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง กลุ่มคน องค์กร สถาบัน หรือหน่วยงาน ที่ประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนิน กิจกรรมของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ให้ความหมาย เครือข่าย (Network) คือ ข่ายของความร่วมมืออย่างเป็นระบบ อันเกิดจากการรวมตัวกันของบุคคล กลุ่มองค์กร หรือสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เพื่อการประสานเชื่อมโยง นำไปสู่การเพิ่มพลังสรรพปัจจัย และบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

ประเวศ วะสี (2542) กล่าวถึง เครือข่ายทางสังคมที่มีการขยายตัวออกไปว่า เครือข่ายทางสังคมจะคล้ายเครือข่ายในสมอง โดยโครงสร้างของสมองนั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับที่สูงเพื่อการมีชีวิตรอด และโครงสร้างทางสังคมจะมีวิวัฒนาการไปเหมือนโครงสร้างทางสมองมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสังคม จากสังคมใช้อำนาจไปเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และการที่จะเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมจากแนวตั้งไปเป็นเครือข่ายสังคมที่มีการโยงใยความสัมพันธ์ในทุกทิศทางเป็นเครือข่ายทางสังคมแห่งกัลยาณมิตรหรือเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Social Networks) โดยที่เครือข่ายสังคมจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องหรือมีการขยายแนวคิด กระบวนการ ออกไปจึงจะสามารถปรับตัวให้อยู่ในดุลยภาพได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ กลุ่มเครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น เครือข่ายจึงมีได้หลายระดับตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกต่อปัจเจก การเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกกับกลุ่ม การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม หรือแม้กระทั่งการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายต่อเครือข่ายกลายเป็นเครือข่ายย่อยภายใต้เครือข่ายใหญ่

วิจิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ (2545) กล่าวถึงเครือข่ายการเรียนรู้ว่า คือ การที่ชาวบ้านรวมตัวกัน ขบคิดปัญหาของเขา รวมพลังแก้ปัญหา และหาผู้นำขึ้นมาจากหมู่บ้านด้วยตนเอง แล้วรวมตัวกันเพื่อมีอำนาจต่อรอง มีการต่อสู้ทางความคิด มีการเรียนรู้จากภายนอกมีการไปมาหาสู่เรียนรู้ดูงานด้วยกัน จนกระทั่งเกิดกระบวนการแก้ปัญหาได้ ส่งผลให้การทำมาหากินและเศรษฐกิจแต่ละครอบครัวดีขึ้น

เสรี พงศ์พิศ (2548) เครือข่ายในปัจจุบันมีความหมายประการหนึ่งคือ ขบวนการทำงานสังคมอันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยที่สมาชิกเครือข่ายยังคงมีความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน และอีกประการหนึ่งหมายถึงวัฒนธรรมองค์กรเป็นกระบวนการที่ใหม่ที่ทำให้มีการจัดความสัมพันธ์ภายในองค์กรหนึ่ง ระหว่างคนในองค์กร และระหว่างองค์กรนั้นกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการเปลี่ยนจากการจัดลำดับชั้น (Hierarchical) มาเป็นการสร้างเครือข่าย (Networking)

ธนากร สังเขป (2555) ให้ความหมายของคำว่า “เครือข่าย” คือ ภาพข่ายใยแมงมุม ซึ่งแสดงให้เห็นการถักทอโยงใยกันของเส้นใยที่พาดผ่านกันมาหลายเส้น หลากทิศทาง ดังนั้น คำว่าเครือข่าย คือ “การเชื่อมโยงอย่างมีเป้าหมาย” เป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบที่ปฏิบัติการอยู่เข้าด้วยกัน เช่นการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

หรืออาจเป็นการเชื่อมโยงระหว่างบทบาทของบุคคล/องค์กรต่าง ๆ ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมใด ๆ ของภาคีสมาชิก ดังนั้นเครือข่ายจึงเป็นรูปแบบการทำงานในลักษณะสร้างความร่วมมือ ประสานงานกันในแนวราบระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยสรรพกำลังอันรวมถึง คน สติปัญญา ความสามารถและทรัพยากรในการทำงานเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่จุดอ่อนของระบบราชการ และเป็นแนวทางที่ตรงกันกับแนวคิดของการพัฒนาที่ยืดพื้นที่ ประสานภารกิจ และร่วมทรัพยากร (Area, Function and Participation) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2541 ได้ให้ความหมายว่าเครือข่าย คือ กลุ่มของคน หรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน การสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่าย มีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่า สร้างการคบค้าสมาคมแบบพึงพิง

สรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มคน องค์กร สถาบัน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน ด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ดำเนินกิจกรรม แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.3 ความสำคัญของการบริหารในรูปแบบการสร้างเครือข่าย

การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สร้างคุณค่าของสังคม (Public Value) โดยพยายามตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องเข้าใจมุมมองของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินกิจกรรมหรือบริการของสถานศึกษาเพื่อจะกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้หรือการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมสูงสุดจากความรู้สึกรักของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารในรูปแบบการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

เนื่องจากการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาล ที่สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจนั้น ได้ถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 87 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมตัดสินใจ

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ก็เช่นกัน ได้กำหนดให้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมใน การบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ได้บัญญัติสาระที่เป็นหลักสำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทุกฝ่าย มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังปรากฏในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา มาตรา 9 (6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

พิชัย เพชรรัตน์ (2547) กล่าวถึงพัฒนาการของกลุ่มและเครือข่ายว่า อาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมและบริบททางสังคม เช่น ภาคเหนือ ภาคใต้ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งพัฒนาการและวงจรชีวิตของเครือข่ายจะมี 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเกิดแรงจูงใจ คือ คนเข้ามารวมกลุ่มอาจจะเกิดแรงกระตุ้นจากฝ่าย ต่าง ๆ ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ การชักชวนของผู้นำชาวบ้าน และความต้องการของตนเองที่เห็นปัญหา และต้องการแก้ไข รวมทั้ง ความพร้อมในการที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งแรงกระตุ้นดังกล่าวทำให้คน แสวงหาการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนากิจกรรมที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นวางใจกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ปัจเจกบุคคลเกิดความไว้วางใจกลุ่ม องค์กรว่าจะสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาและความต้องการนั้นได้ จึงดำเนินการเสริมสร้าง การเรียนรู้ร่วมกันซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะกลายเป็นพลังของกลุ่ม และเครือข่ายในที่สุด

ขั้นที่ 3 ขั้นขยายผล หลังจากที่ได้ดำเนินการมาระยะหนึ่ง กลุ่ม เครือข่ายเกิดความเข้มแข็ง จึงมีการสานต่อและเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย ในการจัดการกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นทั้งในระดับพื้นที่และประเด็นกิจกรรม เป็นขั้นการขยายผลที่นำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่อง

ขั้นที่ 4 กลุ่มสัมพันธ์ เป็นการบริหารเครือข่าย หลังจากที่เครือข่ายได้ ดำเนินการจนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา กิจกรรม ความสัมพันธ์เพื่อร่วมรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืน

จากงานวิจัยของ Kilduff and Tsai (2003) ยังได้จำแนกแนวคิดและทฤษฎี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแนวคิดเครือข่ายทางสังคมเป็นพื้นฐาน พบว่าสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีนำเข้า (Import Theories) โดยการอ้างอิงทฤษฎี ที่ใกล้เคียง เช่น คณิตศาสตร์ และจิตวิทยาสังคม ทฤษฎีที่อ้างอิงจากคณิตศาสตร์ คือ ทฤษฎีแผนภูมิ

(Graph Theory) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการวิจัยในด้านนี้ ส่วนทฤษฎีที่อ้างอิงจากศาสตร์สาขาจิตวิทยา สังคม ได้แก่ ทฤษฎีสมดุล (Balance Theory) และทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison Theory) โดยทฤษฎีเหล่านี้ต่างมีคุณูปการต่อกระบวนการศึกษาเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบขององค์กรต่าง ๆ

2. กลุ่มงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีเติบโตจากข้างใน (Home-grown Theories) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ทฤษฎีหลัก ได้แก่

2.1 ทฤษฎี Heterophony Theory ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดจุดแข็งของความสัมพันธ์กันอย่างหลวม ๆ (The Strength of Weak Ties) และหลุมของโครงสร้าง (Structure Hole)

2.2 ทฤษฎีโครงสร้างเชิงบทบาท (Structural Role Theory) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดด้านความเท่าเทียมกันเชิงโครงสร้าง ความเหนียวแน่นของโครงสร้าง และความเท่าเทียมกันในบทบาท ซึ่งสามารถศึกษาให้รู้ได้ว่า ผู้แสดง (Actors) ในเครือข่ายมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลอื่นได้อย่างไร

3. กลุ่มงานวิจัยที่ส่งออก (Exportation) ได้แก่ แนวคิดเรื่องเครือข่าย (Network) ที่เป็นผลผลิตที่สร้างผลประโยชน์ทางความรู้ให้แก่กลุ่มทฤษฎีองค์กร โดยใช้ทฤษฎีองค์กร (Organization Theories) ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์การภายใต้มุมมองของเครือข่ายทางสังคม และมีการศึกษาค้นคว้าก้าวไกลออกไป เพื่อให้เห็นศักยภาพของความเกี่ยวข้องกันระหว่างทฤษฎีองค์กรและแนวคิดด้านเครือข่ายทางสังคม ซึ่งในภาคธุรกิจได้นำมาใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรในเครือข่าย และการสร้างอำนาจการต่อรองให้แก่องค์กรของตน เพื่อสามารถดำเนินธุรกิจอยู่ให้ได้ดีท่ามกลางการแข่งขันที่สูงมากในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า เครือข่ายความร่วมมือเป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สร้างคุณค่าของสังคม โดยพยายามตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมมือกัน การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ร่วมกัน โดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

1.4 ความจำเป็นในการเสริมสร้างเครือข่าย

ถ้าหากพิจารณาถึงความจำเป็นในการพัฒนางานหรือการแก้ปัญหาใด ๆ ที่ใช้วิธีดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคน หน่วยงาน หรือองค์กรเดียวกัน จะมีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก การดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิม อาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายใน ใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่พอจะหาได้ใกล้มือ หรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลานานมาก จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานอย่างยิ่งและไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้

การสร้าง “เครือข่าย” สามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เสมือนการเปิดประตูสู่โลกภายนอก มีหลักการที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2547)

1. สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อม ได้แก่ สถานการณ์ปัญหาที่ซ้ำซ้อน หลากหลายและขยายตัวที่เกินความสามารถของกลุ่มหรือองค์ใดองค์หนึ่งที่จะดำเนินการแก้ไขได้ จำเป็นต้องมีการรวมพลังหรือมีกลไกการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น เกิดการรวมกลุ่ม เครือข่าย เกิดผู้นำ เกิดประสบการณ์ และมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงคน กลุ่ม และประสบการณ์นั้นให้เป็นขบวนการเพื่อจัดการปัญหาและขยายผลการพัฒนา โดยนัยนี้จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลังในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเป็นทั้งการจัดการภายในกลุ่ม องค์กรที่มองเห็นความจำเป็นในการรวมพลังและการเข้ามาเสริมสร้างของบุคคล องค์กรภายนอก เช่น ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อให้เกิดความตระหนักในสถานการณ์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

2. การสร้างพื้นที่ทางสังคม เครือข่ายเป็นเครื่องมือและยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการระดมทรัพยากรและความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการขยายผลการพัฒนาการใช้พลังเครือข่ายในฐานะเครื่องมือดังกล่าวถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคม ที่นำไปสู่การเรียนรู้ และการสร้างพื้นที่ทางสังคมเพราะเมื่อกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่มีความต้องการคล้ายกัน มีความคิดหรืออุดมคติเหมือนกัน มารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับกลุ่มหรือบุคคลและองค์กรอื่น ๆ ในสังคม ทำให้กลุ่มตนเองมีความรู้สึกว่ามีพื้นที่ทางสังคมที่ชัดเจนซึ่งเป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจ ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้แกกันและกันกระบวนการนั้นจะเป็นการสร้างและให้โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่จะขยายขอบเขต แนวคิด และกระบวนการนั้นให้กว้างขวางออกไปสู่การรับรู้ระหว่างกัน โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารและการทำกิจกรรมซึ่งจะกลายเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของเครือข่ายให้ปรากฏภาพลักษณ์ที่ชัดเจน ที่สร้างความรู้สึกร่วมและก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ การสร้างพื้นที่ทางสังคมยังรวมถึงการปรับตัวเข้าหาช่องว่างทางสังคมของฝ่ายต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และสัมพันธภาพที่ยิ่งใหญ่ซึ่งมีความจำเป็นในการเสริมสร้างเครือข่าย ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มช่องว่างและสร้างตัวตนของเครือข่ายให้ปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่าย

3. การประสานผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม คือ การประสานผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมเพราะเมื่อทุกกลุ่ม องค์กร หรือเครือข่ายมีการประสานผลประโยชน์ต่อกันในลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันแล้ว สิ่งที่เกิดตามมาคือเครือข่ายเกิดการเรียนรู้และมีกิจกรรมการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดกระบวนการใหม่ ความรู้ใหม่ โดยการประสานผลประโยชน์นั้น อาจมีได้หมายถึงการให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการให้โอกาสของความเป็นไปได้ในทางเลือกที่มีต่อกัน ซึ่งการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะช่วยกระตุ้นให้เกิดเครือข่ายและเกิดการรักษานวัตกรรมร่วมกัน รวมทั้งปัจจัยที่เกื้อหนุนก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาเครือข่ายที่ต่อเนื่อง ดังนั้นการรวมตัวเป็นเครือข่ายของหน่วยย่อยจึงเป็นการประสานผลประโยชน์ต่อกันและกันในการก้าวเดินและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

1.5 ประเภทและรูปแบบของเครือข่าย

ประเภทของเครือข่ายมีความหลากหลายและความแตกต่างกันไปตามนิยาม ตามกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มหรือผู้ใช้กิจกรรมเครือข่ายกำหนดขึ้น ซึ่งได้มีนักวิชาการกำหนดแบ่งประเภทของเครือข่ายดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) กล่าวไว้ว่า การแบ่งประเภทของเครือข่ายมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์การแบ่งดังนี้

1. แบ่งตามขนาดของกลุ่ม แบ่งได้เป็นเครือข่ายรวม (Total Network) และเครือข่ายย่อย (Subnet Work)
2. แบ่งตามพื้นที่ โดยแบ่งเป็นเครือข่ายระดับหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล เครือข่ายระดับหมู่บ้านข้ามตำบล เครือข่ายระดับตำบลในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง เครือข่ายอำเภอในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง
3. แบ่งตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน เป็นการแบ่งเครือข่ายขึ้นกับประเด็นที่เครือข่ายนั้นสนใจ อาทิ เครือข่ายการปฏิรูปครู เครือข่ายการศึกษาระดับปฐมวัย
4. แบ่งตามวิชาชีพของกลุ่มสมาชิก เช่น เครือข่ายนักการเมือง เครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายนักธุรกิจ
5. แบ่งตามบทบาทของกลุ่ม เช่น เครือข่ายการศึกษาวิจัยเพื่อปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายเพื่อการวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบาย
6. แบ่งตามลักษณะภาคีที่ร่วมกันในเครือข่าย เช่น เครือข่ายแนวนอน (Horizontal Network) เป็นเครือข่ายของกลุ่มที่มีลักษณะทางสังคมใกล้เคียงกัน เครือข่ายแนวตั้ง (Vertical Network) เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคีที่แตกต่างกัน
7. แบ่งตามระดับความผูกพัน เป็นการใชระดับความผูกพันระหว่างบุคคล เป็นศูนย์กลางเครือข่าย

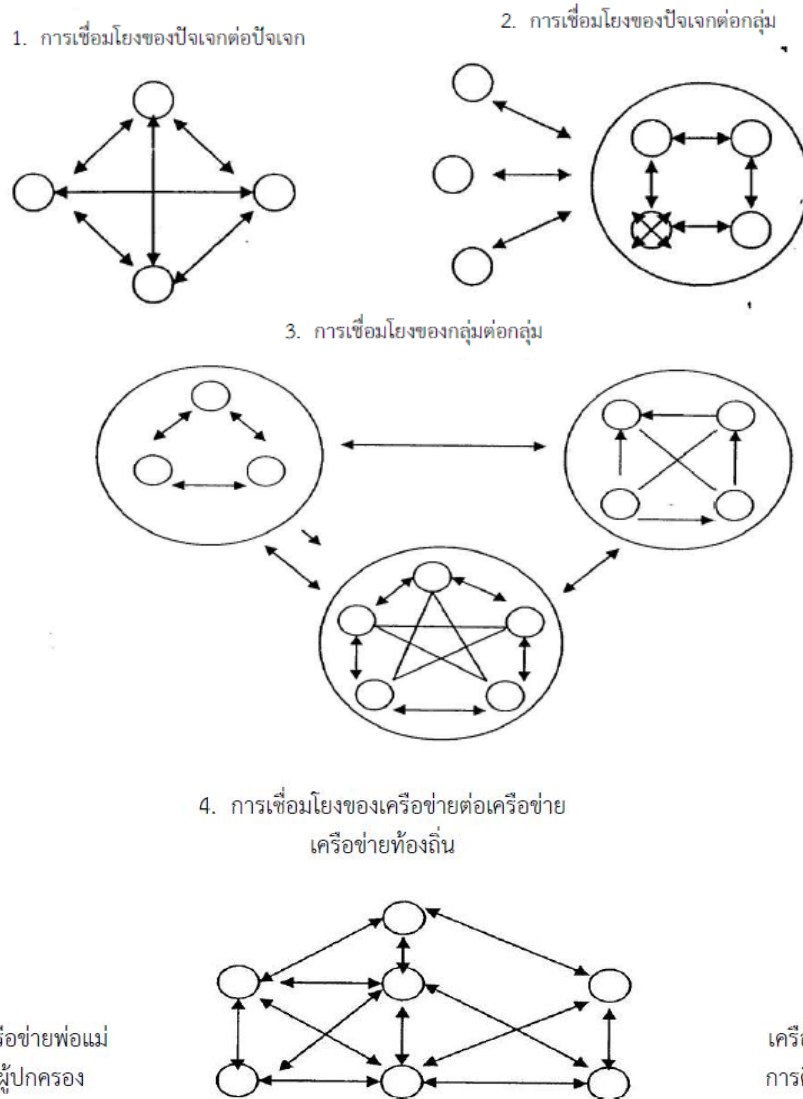
เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้กล่าวว่า ประเภทของเครือข่ายมีหลายประเภทด้วยกัน ขึ้นอยู่กับสมาชิก พื้นที่ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์ และโครงสร้างการดำเนินงานตามลักษณะขององค์กรเครือข่าย ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. เครือข่ายที่มีลักษณะแนวราบ เป็นการประสานบุคคลที่อยู่ในระดับเดียวกัน อาชีพเดียวกัน มาเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่าย
2. เครือข่ายที่มีลักษณะแนวตั้ง เป็นการประสานความร่วมมือจากผู้คนหลากหลายอาชีพที่แตกต่างกันมาเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือกัน โดยเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

สนธยา พลศรี (2550) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามระดับการรวมตัวของสมาชิกเป็นการแบ่งประเภทของเครือข่ายตามลักษณะการมารวมตัวกันเป็นเครือข่ายของสมาชิก ดังนี้

1. เครือข่ายระดับบุคคล เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ มารวมกันเป็นเครือข่าย เช่น เครือญาติ เพื่อนบ้าน บุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ประสบความเดือดร้อนเหมือน ๆ กัน
2. เครือข่ายระดับกลุ่มหรือองค์กร เป็นเครือข่ายที่สมาชิกเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มหรือองค์กรซึ่งไม่ใช่บุคคล เช่น ชุมชนุสรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับต่าง ๆ
3. เครือข่ายระดับบุคคลกับกลุ่มหรือองค์กร เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ กับกลุ่มหรือองค์กร ซึ่งเป็นคนละระดับกัน ประกอบด้วยสมาชิก 2 ระดับ คือ สมาชิกระดับบุคคล กับสมาชิกกับกลุ่มหรือองค์กร 1 กลุ่ม
4. เครือข่ายระดับชุมชนต่าง ๆ เป็นเครือข่ายสมาชิกประกอบด้วยชุมชนขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเมืองกับเมืองประเทศต่อประเทศ เครือข่ายระดับชุมชนที่สมาชิกมีขนาดเดียวกัน
5. เครือข่ายระดับชุมชนที่สมาชิกมีขนาดแตกต่างกัน ประกอบด้วยสมาชิกทั้ง หมู่บ้านและระดับตำบล คือ หมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน 2 ตำบล 1 และ ตำบล 2 ซึ่งมีขนาดที่แตกต่างกัน
6. เครือข่ายระดับสถาบัน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยสถาบันประเภทเดียวกัน เช่น สถาบันครอบครัว หรือสถาบันต่างประเภทกัน เช่น สถาบันครอบครัวกับสถาบันศาสนา เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับเครือข่ายชุมชนที่มีสมาชิกขนาดเดียวกัน และเครือข่ายระดับชุมชนที่มีขนาดแตกต่างกัน

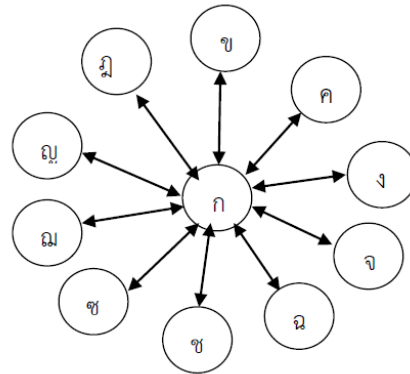
รูปแบบของเครือข่าย มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงรูปแบบของเครือข่ายไว้ดังต่อไปนี้
 เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้จำแนกลักษณะการเชื่อมโยงของ
 เครือข่ายความร่วมมือไว้ดังนี้ คือ 1) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อปัจเจก 2) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อ
 กลุ่ม 3) การเชื่อมโยงของกลุ่มต่อกลุ่ม 4) การเชื่อมโยงของเครือข่ายต่อเครือข่าย

ภาพประกอบ 2 แสดงลักษณะการเชื่อมโยงของเครือข่ายความร่วมมือ

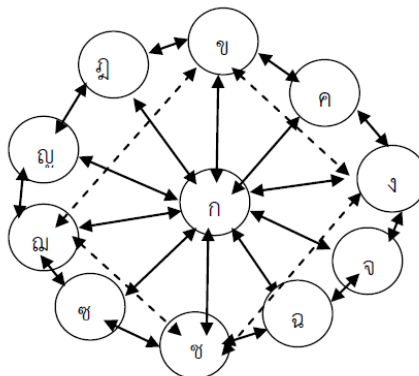
สนธยา พลศรี (2550) ได้กำหนดรูปแบบเครือข่ายตามลักษณะความสัมพันธ์
 ระหว่างแกนกลางประสานงานกับสมาชิกเครือข่าย ออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. เครือข่ายรวมศูนย์ เป็นเครือข่ายที่สมาชิก มีความร่วมมือ ประสานงาน และมีความสัมพันธ์กับศูนย์รวมหรือแกนกลางสูงแต่ความเป็นเครือข่ายกันระหว่างสมาชิกด้วยกันมี น้อยมากหรือไม่มีเลย ภาพประกอบ 3

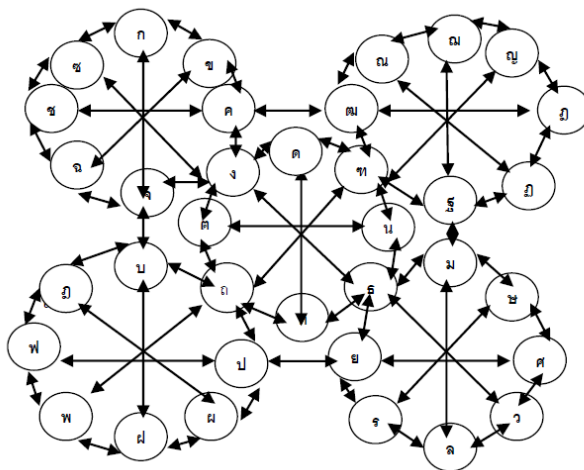
ภาพประกอบ 3 เครือข่ายรวมศูนย์

2. เครือข่ายกระจาย เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางประสานงาน ตลอดจนสมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน กระจายการประสานงานเชื่อม ประสานสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกด้วยกันและกับศูนย์กลาง ซึ่งศูนย์กลางจะคอยทำหน้าที่ สนับสนุนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับสมาชิกเครือข่าย สมาชิกบางคนก็มีการเชื่อมโยง สัมพันธ์กันเองด้วย ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 เครือข่ายกระจาย

3. เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางกระจายอำนาจให้สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน และขยายการติดต่อไปยังสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นต่างก็เป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นเครือข่ายเชิงซ้อนหลายชั้น มีลักษณะดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2541) กล่าวว่า โครงสร้างของเครือข่ายมีได้หลายรูปแบบ คือ รูปแบบการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนและร่วมมือในเครือข่ายสามารถจัดขึ้นในลักษณะการประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการทดลอง การสัมมนาการเผยแพร่เอกสารและการทำกิจกรรมร่วมกัน การแบ่งปันทักษะประสบการณ์ให้แก่กันเป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ช่วยลดการทำงานและค่าใช้จ่ายที่ซ้ำซ้อนทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็วและส่งผลต่อสังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น

อรรณพ พงษ์วาท (2539) กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครูในการนำแผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครูไปสู่การปฏิบัติ จึงต้องได้รับการสรรสร้างและพัฒนาขึ้นมี ระดับทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

1. เครือข่ายความร่วมมือในระดับชาติ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการจัดประชุมระดมความคิดและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปการฝึกหัดครูมุ่งเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์แนวคิด ความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วน ทุกภาคส่วนจะต้องเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกันเพื่อกำหนดและทบทวนกระบวนการที่ค้นและกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ในการปฏิรูป

การฝึกหัดครูร่วมกัน ร่วมกันดำเนินงานบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เคารพในบทบาทและภารกิจ ของกันและกัน

2. เครือข่ายความร่วมมือในระดับท้องถิ่น เป็นเครือข่ายความร่วมมือใน ระดับปฏิบัติ กำหนดขอบเขตของชุมชนที่ตนเองจะเชื่อมโยงเข้าเป็นพันธมิตรในเครือข่ายความร่วมมือ โดยสถาบันครูแต่ละแห่งจะต้องเร่งสร้างมนต์ทัศน์ร่วม เกี่ยวกับความจำเป็น และความสำคัญของการ ปฏิรูปการฝึกหัดครู โดยเฉพาะการสร้างความรู้เข้าใจร่วมกันระหว่างมวลสมาชิกของสถาบันฝึกหัดครู เสริมสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาการและวิชาชีพร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์ และกระบวนทัศน์ให้สอดคล้องกับ แนวคิดการปฏิรูปการฝึกหัดครูทั้งระบบ

สรุป ประเภทและรูปแบบของเครือข่าย จะมีลักษณะแบบใดก็ขึ้นอยู่กับขนาด ของเครือข่าย วัตถุประสงค์ กิจกรรม และโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานตามลักษณะและการ ทำงานขององค์กรเครือข่ายนั้น ๆ ซึ่งสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทและการทำงานตามการ ทำงานของเครือข่าย

1.6 กระบวนการสร้างเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวถึง การสร้าง เครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล เป็นเครื่องมือสำคัญในการ ระดมสรรพกำลังเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรและเครือข่าย ให้ร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ได้เสนอแนวคิดในการสร้างเครือข่าย ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา เป็นการสร้างความตระหนักให้กับ บุคลากรหลักและผู้เกี่ยวข้องหลักของโรงเรียนในการศึกษาแสวงหาเครือข่ายที่มีความเข้าใจ เหมาะสม สอดคล้อง นำไปสู่ความสัมพันธ์ความร่วมมือที่ดี และสามารถประสานผลประโยชน์ให้เกิดความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของบุคคลและองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน (Partnership Agreement and Action Planning) เมื่อผู้นำและผู้บริหารของเครือข่ายเห็นความสำคัญและประโยชน์ร่วมกันและตกลงเป็น การเบื้องต้นที่จะร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงาน จัดกิจกรรมสร้างข้อตกลง และร่วมวางแผน (Partnership Agreement and Action Planning) เพื่อให้เกิดแนวทาง ความร่วมมือที่ชัดเจนก็จะมี การสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผนต่อไป การวางแผนสร้างเครือข่ายและ โรงเรียนร่วมพัฒนาให้คณะทำงานศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐาน จัดทำทะเบียนองค์กรเครือข่าย จำแนก ประเภทเครือข่ายทั้งประเภทที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ งบประมาณ วิธีการดำเนินการ กิจกรรมและการประเมินผลให้มองเห็นภาพการปฏิบัติงานที่เป็น รูปธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ความต่อเนื่องของเครือข่าย มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โดยผ่านได้หลาย

ช่องทาง และมีช่องทางที่สำคัญ คือผ่านกระบวนการของระบบ ICT เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้บริหารและครูต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษและการใช้ ICT แต่ต้องคำนึงถึงคุณประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายที่อาจได้รับหรือเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพจาก โรงเรียนที่จะเป็นคู่พัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระ ทำให้ผู้บริหาร ต้องทั้งโรงเรียน ครูต้องทั้งห้องสอน ดังนั้น ควรร่วมกันกำหนดแนวทางจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อนำไปสู่การดำเนินการต่อไป จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบ วิธีการสร้างเครือข่าย ในแต่ละประเภทได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียนไม่ได้ใช้รูปแบบเดียวกันในทุกโรงเรียน คณะทำงานต้องศึกษาตามความเหมาะสม คัดเลือกมาเป็นเครือข่ายให้การสนับสนุน (เครือข่ายอุปถัมภ์)หรือโรงเรียนร่วมพัฒนามุ่งสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ขั้นร่วมดำเนินงานและกำกับ ติดตามเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำแผนงาน/โครงการที่เตรียมการไว้มาปฏิบัติเพื่อสร้างเครือข่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. ขั้นทบทวนผลการดำเนินงาน เป็นขั้นนำผลการประเมินมาใช้ในการทบทวนปรับปรุงพัฒนาเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งเครือข่ายมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. การสร้างความตระหนักในปัญหาและสำนึกในการรวมตัว เป็นการสร้างความตระหนักให้คนในสังคมได้รับรู้ถึงปัญหาหรือวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันทำให้เกิดสำนึกว่า ถ้าไม่รวมตัวกันเป็นเครือข่าย ทุกคนจะได้รับผลกระทบทั้งสิ้น ด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย กิจกรรม แผนการดำเนินงานของเครือข่ายและกระตุ้นให้ประชาชนอยากเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกของเครือข่าย
2. การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ เครือข่ายต้องแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายมีผลประโยชน์ต่อสมาชิกและสังคมอย่างไร สามารถแก้ไขปัญหาหรือวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร วัตถุประสงค์ของเครือข่ายต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงจะจูงใจให้เป็นสมาชิกของเครือข่าย
3. การแสวงหาแกนนำที่ดีของเครือข่าย เป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำหรือมีคุณสมบัติของผู้นำที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เพื่อเป็นแกนนำในการจัดตั้งเครือข่าย การดำเนินงานของเครือข่ายและการขยายเครือข่าย เพราะแกนนำที่ดีจะมีพลังในการจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายได้ง่าย

4. การสร้างแนวร่วมสมาชิกของเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดตั้งเครือข่าย การสร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่ายให้กว้างขวาง ด้วยการดึงบุคคลกลุ่มองค์กรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นของเครือข่าย ซึ่งอาจดำเนินการได้โดยแกนนำและสมาชิกเสาะแสวงหาผู้ที่มีความคิดหรือประสบการณ์แบบเดียวกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) ได้สรุปกระบวนการของเครือข่ายไว้ดังนี้

1. ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เป็นขั้นตอนที่

ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งพิจารณาองค์กรต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าเป็นเครือข่ายในการทำงาน คำถามในขั้นตอนนี้คือ 1) จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรใด 2) จะได้รับประโยชน์หรือต้องสละประโยชน์ด้านใดบ้างในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย 3) ระยะเวลาใดในการเข้าร่วมเครือข่ายคำตอบสำหรับคำถามเหล่านี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อระยะเวลาในการทำงานผ่านไประยะหนึ่งแล้ว

2. ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย หลังจากที่ได้ตัดสินใจในองค์กรที่เห็นว่าเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย จะเป็นขั้นตอนของการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีความต้องการเหมือนกัน และต้องการกระทำกิจกรรมตอบสนองความต้องการเหมือนกัน ดังนั้นจะต้องสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับ รวมทั้งความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึกโดยการให้รางวัล กระตุ้นให้อยากแก้ปัญหาาร่วมกัน อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่าเป็นขั้นตอนการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย

3. ขั้นการสร้างพันธมิตรร่วมกัน เป็นขั้นตอนของการสร้างความผูกพันร่วมกัน ซึ่งหมายถึง การตกลงในความ สัมพันธ์ต่อกัน ในขั้นตอนนี้องค์กรจะเข้าสู่การตกลงที่จะทำงานร่วมกันซึ่งในการที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหา กลุ่มองค์กรจะต้องมีความรู้ที่จำเป็น ซึ่งอาจจะทำโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ และอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่ากลุ่มศึกษาเรียนรู้ (Learning Group) หากพิจารณาในประเด็นของระดับการสร้างเครือข่ายจะเป็นขั้น Informal Cooperation

4. ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่การสร้างเครือข่ายปรากฏผลงานเป็นรูปธรรม เป็นขั้นตอน การเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการตกลงในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กำหนดกิจกรรม จัดวางข้อตกลงในการทำงาน กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม เป็นต้น ในขั้นกลุ่มกิจกรรม (Action Group) หากพิจารณาในประเด็นระดับการสร้างเครือข่ายเรียกว่าเป็นขั้น Informal Agreement

5. ขั้นตอนการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม หลังจากขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์จนนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกัน จนมีผลงานปรากฏเป็นที่เด่นชัด องค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าคุณได้ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่าย ความสัมพันธ์จะแน่นแฟ้นขึ้น การเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานฝ่ายปฏิบัติการแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ซึ่งจะนำไปสู่การขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่มตามพื้นที่หรือตามลักษณะกิจกรรม ในด้านระดับการสร้างเครือข่าย ขั้นตอนนี้อาจอยู่ในระดับการเข้า “ลงทุน” ในองค์กรใหม่ (Minority Investment) และ การจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน (Joint Venture)

6. ขั้นติดตาม และประเมินผล เป็นขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือเพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้นอีก การสร้างเครือข่ายจะต้องเริ่มจากตัวแทนที่มีโอกาสจะแผ่ขยายแตกสาขาของเครือข่ายออกไปได้ โดยคำนึงถึงจุดเริ่มต้นที่สำคัญจุดใดจุดหนึ่ง หรืออาจจะเริ่มพร้อมกันหลาย ๆ จุดที่มีความพร้อม เช่น ในกลุ่มข้าราชการ กลุ่มประชาชน ให้เริ่มในลักษณะประชาชนเป็นศูนย์กลางที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างกลุ่มผู้นำให้เกิดขึ้นก่อน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในรูปของการบริหารสภาตำบลที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยที่คณะกรรมการเหล่านี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2541) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างเครือข่ายดังนี้

1. เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุมโดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมหรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ในการบริหารจัดการการประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่ายทิศทาง กิจกรรมหลัก และคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจนโดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคม และความต้องการของมนุษย์
3. จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการและส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเอง และกลุ่มแกนดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่ายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิก และป้องกันการผูกขาดอำนาจ
4. ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่นมีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกกิจกรรมและวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะประชาธิปไตย

5. เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดตั้งและจัดการทรัพยากรเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่ายและความสามารถในการพึ่งตนเองทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุนเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงคุณภาพของสมาชิก วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ

6. ทำให้เครือข่ายมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เครือข่ายและผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถดำเนินงานได้กว้างขวางอาจมีข้อและสัญลักษณ์ของเครือข่าย เพื่อให้เป็นที่จดจำได้ง่ายและอาจส่งข่าวสารไปให้กับบุคคลเป้าหมายที่สามารถให้การรับรองเครือข่ายได้

7. ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งทางแนวราบ แนวตั้งหรือภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้วยการมีกิจกรรมร่วมกันหรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องและการร่วมประสานงานการประชุม

8. ควรมีการติดตามผลและประมวผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

9. ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกนและผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

10. ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสม เอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและการแข่งขันของสมาชิกโครงการหรือกิจกรรมมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

ทวีป อภิลิทธิ (2544) ได้นำเสนอแนวทางสร้างเครือข่ายการศึกษาในชุมชน ดังนี้

1. การแสวงหาเครือข่าย คือ การศึกษารวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทั้งภาครัฐและเอกชนทำอยู่จัดทำเป็นทำเนียบ เครือข่ายกิจกรรมการศึกษา ระบุในทำเนียบให้ชัดเจนว่า ใครหน่วยงานใดหรือองค์กรใด ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ในเรื่องใด ที่ไหน เพื่ออะไรแก่กลุ่มเป้าหมายใด

2. การสร้างแนวร่วมเจาะลึก คือการศึกษาเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลของหน่วยงานเครือข่ายการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการการศึกษา เป็นกลุ่มก้อนหรือมีจำนวนมากว่าเป็นบุคคลกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงาน หรือองค์กรภาครัฐ หรือเอกชน หน่วยงานใดบ้าง

3. การสร้างข้อตกลงความร่วมมือระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรเครือข่ายการศึกษา หัวหน้าหน่วยงานต้องประสานงานร่วมมือกัน ให้เกิดความเข้าใจ เจตนาที่ชัดเจน ตรงกัน และสร้างข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานนั้น

4. จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ความชัดเจน ต่อผู้ปฏิบัติงานในหน่วยเครือข่าย เพื่อดำเนินงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน

5. กำหนดหลักการจัดทำแผนปฏิบัติการ และกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับ บริการร่วมกับเครือข่าย จะช่วยให้เกิดความชัดเจนว่าจะดำเนินการร่วมกันโดยยึดหลักการอะไร มีแผนจะปฏิบัติงานเมื่อไร

6. ดำเนินการตามแผน คู่มือ และแนวทางการดำเนินงานที่จัดทำไว้ ทุกอย่าง ทุกขั้นตอนเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติงาน

7. ร่วมนิเทศ ติดตาม ประเมินผลของเครือข่ายตามแผน และระยะเวลาที่กำหนด หรือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น และใช้ข้อมูลจากการนิเทศติดตามประเมินผล ไปพัฒนาการ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

นฤมล นิราทร (2542) ได้จำแนกกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายออกเป็น ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เป็นขั้นตอนที่ ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุ เป้าหมายรวมทั้งพิจารณาองค์กรต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าเป็นเครือข่ายในการทำงานคำถามใน ขั้นตอนนี้ คือ 1) จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรใด 2) จะได้รับประโยชน์หรือต้องสละประโยชน์ ด้านใดบ้างในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย และ 3) ระยะเวลาใดในการเข้าร่วมเครือข่าย คำตอบสำหรับ คำถามเหล่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อระยะเวลาในการทำงานผ่านไประยะหนึ่งแล้ว

2. ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย หลังจากที่ได้ตัดสินใจในองค์กรที่ เห็นว่าเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่ายจะเป็นขั้นตอนของการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนเข้าร่วมเป็น เครือข่ายในการทำงานซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีความต้องการเหมือนกันและต้องการกระทำกิจกรรม ตอบสนองความต้องการเหมือนกัน ดังนั้นจะต้องสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับรวมทั้งความ ไว้วางใจระหว่างกันเป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึกโดยการให้รางวัลกระตุ้นให้อยากแก้ปัญหา ร่วมกันอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่าเป็นขั้นตอนการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย

3. ขั้นการสร้างพันธมิตรร่วมกัน เป็นขั้นตอนของการสร้างความผูกพัน ร่วมกันหมายถึง การตกลงในความสัมพันธ์ต่อกันในขั้นตอนนี้องค์กรจะเข้าสู่การตกลงที่จะทำงาน ร่วมกันซึ่งในการที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหากลุ่มองค์กรจะต้อง มีความรู้ที่จำเป็นซึ่งอาจจะทำโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และอาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า กลุ่มศึกษาเรียนรู้

(Learning Group) หากพิจารณาในประเด็นของระดับการสร้างเครือข่ายก็จะเป็นขั้นตอนของ informal Cooperation

4. ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่การสร้างเครือข่ายปรากฏ ผลงานเป็นรูปธรรมเป็นขั้นตอนการเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันมีการตกลงในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มซึ่งเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มกำหนดกิจกรรมจัดวางข้อตกลงในการทำงานกำหนดบทบาทของสมาชิกรวมทั้งสิทธิหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มเป็นต้นในขั้นกลุ่มกิจกรรม (Action Group) หากพิจารณาในประเด็นระดับการสร้างเครือข่ายเรียกว่าเป็นขั้นตอนของ Formal Agreement

5. ขั้นตอนการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม หลังจากขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์จนนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกันจนมีผลงานปรากฏเป็นที่เด่นชัดองค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าคุณตนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์จะแน่นแฟ้นขึ้น การเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานฝ่ายปฏิบัติการแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ซึ่งจะนำไปสู่การขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่มตามพื้นที่หรือตาม ลักษณะกิจกรรมในด้านระดับการสร้างเครือข่ายขั้นตอนนี้อาจอยู่ในระดับการเข้า “ลงทุน” ในองค์กรใหม่ (Minority Investment) และการจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน (Joint Venture)

6. ขั้นติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือเพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้นอีก การสร้างเครือข่ายจะต้องเริ่มจากตัวแทนที่มีโอกาสจะแผ่ขยายแตกสาขาของเครือข่ายออกไปได้ โดยคำนึงถึงจุดเริ่มต้นที่สำคัญจุดใดจุดหนึ่งหรืออาจจะเริ่มพร้อมกันในหลาย ๆ จุดที่มีความพร้อมเช่น ในกลุ่มข้าราชการกลุ่มประชาชนให้เริ่มในลักษณะประชาชนเป็นศูนย์กลางที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสร้างกลุ่มผู้นำให้เกิดขึ้นก่อนได้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งอยู่ในรูปของการบริหารสภาตำบลที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันโดยที่คณะกรรมการเหล่านี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

พระมหาสุทนต์ อากาศโร (2547) ได้จำแนกการก่อตัวของเครือข่ายออกเป็น

3 ลักษณะดังนี้

1. เครือข่ายที่เกิดจากการจัดตั้งและสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ การก่อตัวของเครือข่ายในลักษณะนี้ ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายที่ภาครัฐหรือหน่วยงานบางแห่งต้องการส่งเสริมหรือเข้าไปจัดตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาตามแนวนโยบายของภาครัฐ และเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนในการพึ่งพาตนเอง เช่น เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เครือข่ายพัฒนาชุมชน เป็นต้น โดยเครือข่ายเหล่านี้จะมีลักษณะกิจกรรม และกระบวนการทำงานที่เป็นทางการ มีระบบ

มีระเบียบ และมีโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวดิ่งซึ่งเป็นไปตามกระแสของแหล่งทุนและนโยบายของหน่วยงานนั้น ๆ

2. เครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความสมานฉันท์การร่วมแรงร่วมใจของฝ่ายต่าง ๆ ที่มองเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ร่วมกันแล้วมารวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ตลอดจนการพึ่งพาอาศัยโดยเป็นเครือข่ายที่มีการสื่อสารและความผูกพันที่มีชีวิตชีวา มีกระบวนการที่ประสานสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการอย่างแท้จริงของสมาชิกมีแนวทางการดำเนินการที่เป็นอิสระจากการครอบงำของฝ่ายต่าง ๆ และมีโครงสร้างความสัมพันธ์ในแนวราบ

3. เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนด ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดจากสถานการณ์และประเด็นปัญหาที่ทุกฝ่ายเห็นว่าจำเป็นต้องใช้ความเป็นเครือข่ายในการแก้ปัญหา และสร้างพลังในการเรียนรู้หรือต่อรองเพื่อให้เกิดการพัฒนากิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งและมีผู้ประสานงานเพื่อให้เครือข่ายมีความต่อเนื่องเช่นเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของภาครัฐ

สรุป จากการศึกษาเอกสารการสร้างเครือข่าย ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย การสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
2. การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ กำหนดแจ้งผลประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ ได้รับประโยชน์หรือสละประโยชน์ด้านใดบ้าง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างไร วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสอดคล้องการความต้องการหรือไม่
3. การแสวงหาแกนนำหรือกลุ่มแกนนำ เป็นผู้นำหรือกลุ่มแกนนำในการจัดตั้งเครือข่าย เป็นผู้นำในการดำเนินงานหรือจัดการกิจกรรมของกลุ่มเครือข่าย
4. แสวงหาสมาชิกของเครือข่าย หาสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายที่มีความคิดเห็นวัตถุประสงค์ตรงกัน มีคุณสมบัติเหมาะสม
5. สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงบทบาทของสมาชิก สิทธิหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม
6. การติดตามผลและประมวผล ที่เกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

1.7 การจัดการเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเครือข่าย ครอบคลุมวงจรชีวิตของเครือข่ายใน 4 ส่วนย่อยดังนี้ 1) การก่อรูปเครือข่าย 2) การจัดระบบบริหารเครือข่าย 3) การใช้ประโยชน์เครือข่าย 4) การธำรงรักษาเครือข่าย

1. การก่อรูปเครือข่าย (Network Forming) การก่อตัวของเครือข่ายนั้น อาจเกิดขึ้นได้ สองแนวทางใหญ่ ๆ แนวทางแรก คือ เครือข่ายที่รัฐเข้าไปมีส่วนร่วมริเริ่มกระตุ้นให้ ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างการตื่นตัวให้เกิดความสนใจรวมตัวกัน อีกแนวทางหนึ่ง คือ เครือข่ายที่ประชาชนเป็นแกนนำในการจัดตั้ง โดยเกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชนเองที่ ตระหนักและตื่นตัวกับปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น ในการก่อรูปของเครือข่ายควรดำเนินไปทั้งสอง แนวทางควบคู่กันไป โดยพิจารณาถึงความสามารถในการรวมตัวของประชาชนเป็นหลัก หากกลุ่มประชาชนใดสามารถรวมตัวกันเป็นเครือข่ายได้เอง หน่วยงานของรัฐก็ไม่ควรเข้าไปครอบงำ บังการ แต่ถ้ากลุ่มใดไม่สามารถจัดตั้งได้เองหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปสนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้การจัดตั้งเครือข่ายได้ง่ายขึ้น

1.1 การตระหนักในปัญหาและสำนึกในการรวมตัว การปฏิรูปเรื่องใด ๆ ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องอาศัยฉันทานุมัติร่วมจากทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง เพราะจะนำมาซึ่งความร่วมมือ ร่วมใจ ด้วยเหตุนี้ การสร้างความตระหนักให้คนในสังคมรับทราบ โดยหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ปฏิรูป การศึกษา จึงควรกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาออกมาให้ชัดเจน แล้วใช้กลยุทธ์ “การ ประชาสัมพันธ์” สื่อสารให้สังคมรับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ซึ่งการ ประชาสัมพันธ์สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ นโยบาย กิจกรรมและ แผนการดำเนินงาน โดยมีแนวทางในการสร้างความตระหนัก ดังนี้

1.1.1 การใช้สื่อสารมวลชนรณรงค์อย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง ทั้งสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ บริษัท หน่วยงานราชการทั้งระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โรงเรียนในระดับต่าง ๆ

1.1.2 การจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่พูดถึงการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะ

1.1.3 การจัดทำจดหมายข่าวเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร

1.1.4 การเปิดเวทีระดมความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง เช่น เปิด สายโทรศัพท์ 24 ชั่วโมง เพื่อให้ประชาชนโทรศัพท์มาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ หรือการจัดเวทีสัมมนาสัญจร เพื่อรับรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.1.5 ให้ทุก ๆ องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการจัดสัมมนา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของตนอย่างเจาะจง

1.2 การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ เครือข่ายต้องหาตัวร่วม หรือประเด็น (ISSUES) ที่เป็นศูนย์กลางเพื่อให้เกิดการรวมตัว ซึ่งกุญแจหลักในการสร้างจุดร่วมอยู่ที่ การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ที่ให้ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม

1.3 การแสวงหาแกนนำที่ดีของเครือข่าย แกนนำก็คือผู้เล่นหลัก (Key Action) ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีอิทธิพลเพียงพอในการผลักดันนโยบาย การสร้างกระแส ด้านข้อมูลข่าวสาร อาจเป็นกลุ่มผู้นำที่ไม่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการก็ได้

1.4 การสร้างแนวร่วมของสมาชิกเครือข่าย ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดว่าเครือข่ายจะดำเนินไปได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ คือ ปริมาณและคุณภาพของสมาชิก การสร้างแนวร่วมเครือข่ายสมาชิกให้กว้าง และดึงปัจเจก/กลุ่ม/องค์การ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายจึงเป็นสิ่งจำเป็น และอาจต้องมีการอบรมกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการเป็นแกนนำในการขยายเครือข่ายด้วย

2. การจัดระบบบริหารเครือข่าย (Network Organizing) การจัดระบบบริหารเครือข่ายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินการต่อไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งมีองค์ประกอบในการดำเนินงานดังนี้

2.1 การจัดผังกลุ่มเครือข่าย (Mapping) ผังเครือข่ายนี้จะช่วยในการขยายเครือข่ายที่มีอยู่ให้กว้างออกไปอีก กล่าวคือ หากเครือข่ายใดที่ทราบว่ามีเครือข่ายอื่นที่ดำเนินการโดยมีเป้าหมายสอดคล้องกับเครือข่ายของตน เครือข่ายนั้นก็อาจประสานงานเพื่อทำการขยายเครือข่ายออกไปได้

2.2 การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย (Role and Responsibility) หลักการสำคัญคือการรวมเป็นเครือข่ายจะต้องนำเอาความสนใจ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของสมาชิกแต่ละคนที่ต่างกันมาเสริมกัน และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ทุกคนไปตามศักยภาพและความสนใจ

2.3 การจัดระบบติดต่อสื่อสาร (Communication System) กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังช่วยเปิดช่องทางการเจรจาเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ และเป็นช่องทางในการประสานงานและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

2.4 การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning System) เครือข่ายจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความรู้ความสามารถของสมาชิกของเครือข่าย ด้วยการทำให้เครือข่ายแข็งแกร่งจึงต้องอาศัยระบบการพัฒนาสมาชิกของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผ่านระบบการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบของการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนาและที่สำคัญคือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจะดำเนินไปก็ต่อเมื่อสมาชิกในเครือข่ายต้องมีใจเปิดกว้างยินดีรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างสมาชิกแต่ละคนให้ความสนใจและเคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่น

2.5 การจัดระบบสารสนเทศ (Information System) ควรมีหน่วยงานหนึ่งเป็นแกนกลางทำหน้าที่จัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาโดยทำการรวบรวมข้อมูล

ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายรูปแบบ วิธีการ ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค เครือข่ายฐานข้อมูลที่ดี จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ระหว่างกัน เพราะจะช่วยให้ทราบว่าปัจจุบัน ใครทำอะไรไปเท่าไรแล้ว

3. การใช้ประโยชน์เครือข่าย เครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นแต่ละการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกลุ่ม ต่างก็มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตนเองหากพิจารณาในเชิงมหภาค แล้ว เครือข่ายแต่ละกลุ่มสามารถจะดำเนินบทบาทหลัก ๆ ได้ ดังนี้

3.1 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีกลางประสานงานร่วมกัน จะช่วยทำให้ ทราบว่าใครขาดอะไรและต้องการอะไร ต้องมีการจัดระบบสื่อสาร ผ่านเวทีเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างสมาชิกเครือข่าย

3.2 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ ให้สมาชิกได้พบปะสังสรรค์ สัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของเครือข่าย

3.3 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร นำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกันเช่นบุคลากร เงินทุน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แลกเปลี่ยนครูอาจารย์ และนักศึกษาระหว่างสถาบันในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการผสมผสานทางความคิด

3.4 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ โดยการค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการทำงานวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการใช้เหตุผลในการค้นหา ความจริง

3.5 การใช้เครือข่ายเพื่อเป็นเวทีสร้างกระแสผลักดันประเด็นใหม่ ๆ เพื่อ ปลุกให้สังคมตื่นตัวในเรื่องนั้น ๆ การขยายผลออกไปในวงกว้าง ต้องขึ้นอยู่กับความกว้างขวางและ ความเข้มแข็งของเครือข่าย

4. การธำรงรักษาเครือข่าย การที่จะประคับประคองให้เครือข่ายสามารถ ดำเนินต่อไปได้ ต้องมีองค์ประกอบการธำรงรักษาเครือข่ายดังนี้

- 4.1 การจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 4.2 การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย
- 4.3 การกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ การให้ค่าตอบแทน การให้เกียรติยศและชื่อเสียง
- 4.4 การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- 4.5 การให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา
- 4.6 การสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

1.8 ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายประสบผลสำเร็จ

สนธยา พลศรี (2550) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ

ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกและระบบความสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกและระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นที่ทำให้เกิดเครือข่ายและทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สมาชิกของเครือข่ายและระบบความสัมพันธ์ที่ดีทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จมีลักษณะดังนี้

1.1 สมาชิกมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันที่จะรวมพลังกันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน

1.2 สมาชิกมีผู้นำ กลุ่มแกนนำที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม เช่น มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ กล้าตัดสินใจและตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจูงใจและประสานงานได้ดี

1.3 สมาชิกมีความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ สามัคคีกัน ไม่แข่งขันกันหรือขัดแย้งกัน เสียสละไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

1.4 สมาชิกรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น มีพันธสัญญาที่หนักแน่นและรักษาพันธกรณี มีความจริงใจ จริงจัง ครีธาต่อกันและกันและมีความมั่นคงต่อเครือข่าย

1.5 สมาชิกมีค่านิยมร่วมกัน มีความเข้าใจกัน ให้เกียรติกันและกัน มีความสัมพันธ์แบบพี่น้อง สัมพันธ์กันด้วยใจด้วยจิตวิญญาณไม่ใช่เพื่อประโยชน์เพียงอย่างเดียว

1.6 การให้ความสำคัญแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย และความผูกพันต่อเครือข่าย

1.7 มีการส่งเสริมให้สมาชิกได้แสดงบทบาทและโอกาส ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมของเครือข่ายด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น

1.8 สมาชิกให้การสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีขวัญและกำลังใจที่ดี ไม่ท้อแท้หรือหมดกำลังใจโดยง่าย

1.9 การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของสมาชิกให้มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายได้ด้วยตนเอง

1.10 ผู้นำ กลุ่มแกนนำและสมาชิกมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการเงินและการพัสดุต้องเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ

2. กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1 เครือข่ายมีลักษณะเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ใช่การบังคับบัญชาหรือสั่งการ

2.2 เปิดโอกาสให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกว้างขวาง

2.3 มีความสัมพันธ์แบบแนบราบ สมาชิกมีความเสมอภาคกันเคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน ไม่มีใครเหนือกว่าใคร

2.4 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวัฒนธรรมของเครือข่าย

2.5 มีองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากเวทีของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.6 มีการเรียนรู้ที่เกิดจากผลปฏิบัติจริงหรือการกระทำกิจกรรมร่วมกัน

2.7 มีลักษณะเป็นการมีส่วนร่วมและเรียนรู้แบบธรรมชาติ ไม่ใช่เพราะการถูกบังคับ

2.8 เครือข่ายมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.9 บรรยากาศในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมให้สมาชิกมีความกล้าและมั่นใจที่จะร่วมในกิจกรรม

2.10 มีเทคนิควิธีการที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกันหลาย ๆ วิธี

3. การบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนเครือข่ายความสำเร็จของเครือข่าย มีลักษณะดังนี้

3.1 มีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเครือข่าย

3.2 มีกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติของเครือข่ายที่เหมาะสม

3.3 มีโครงสร้างการบริหารเครือข่ายที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของเครือข่าย

3.4 มีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินงาน ทั้งบุคลากร เงินวัสดุ อุปกรณ์และอื่น ๆ

3.5 มีระบบในการปกป้องคุ้มครองสมาชิกให้มีความมั่นคงและปลอดภัย รวมทั้งการจูงใจ การเสริมพลัง การสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิก

3.6 มีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย

3.7 มีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ

3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาเครือข่ายตลอดเวลาตามสถานการณ์

3.9 มีระบบการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.10 มีระบบการติดตามและประเมินผลที่เหมาะสม

4. การขยายเครือข่าย เครือข่ายจะเจริญเติบโตได้นั้นต้องมีการขยายเครือข่ายออกไป ด้วยการค้นหาพันธมิตรหรือสมาชิกเพิ่ม เพราะไม่เช่นนั้นแล้วเครือข่ายก็จะไม่เจริญเติบโตในเชิงปริมาณ แต่อาจจะถดถอยหรือลดจำนวนสมาชิกลง และมีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายซึ่งการขยายเครือข่ายอาจดำเนินการได้ดังนี้

- 4.1 พยายามดำรงรักษาสมาชิกเครือข่ายที่มีอยู่ไว้ไม่ให้ละทิ้งเครือข่าย
 - 4.2 สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล กลุ่ม องค์กรอื่น ๆ ทั้งที่อยู่ในชุมชนและนอกชุมชน
 - 4.3 ดำเนินงานในลักษณะของการเป็นเครือข่ายความร่วมมือ
 - 4.4 การประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่บทบาทของเครือข่าย
 - 4.5 ผู้นำ กลุ่มแกนนำ และสมาชิกของเครือข่ายต้องช่วยกันขยายเครือข่ายไปสู่สมาชิกใหม่ ๆ ทั้งโดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม
 - 4.6 กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของเครือข่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกใหม่เข้าร่วมเครือข่ายได้ง่าย และมีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก
 - 4.7 ใช้การประชุม สัมมนา การฝึกอบรมร่วมกัน เป็นเครื่องมือในการหาสมาชิกใหม่ของเครือข่าย
 - 4.8 เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส กล่าวคือ เมื่อบุคคล กลุ่ม องค์กรหรือชุมชนประสบปัญหาหรือเกิดวิกฤติการณ์ขึ้น เครือข่ายต้องเข้าไปสนับสนุน ช่วยเหลือ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกใหม่ในเครือข่ายได้
 - 4.9 ให้บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่เป็นเป้าหมายได้รู้และเข้าใจว่าถ้าเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของเครือข่ายแล้วจะมีสถานภาพและบทบาทในเครือข่ายอย่างไร มีโอกาสที่จะพบความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างไร
 - 4.10 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการหาสมาชิกใหม่โดยตรง เพื่อให้การขยายมีเป้าหมาย เครือข่ายเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนงานดำเนินงานอย่างจริงจัง
- ธนา ประมุขกุล (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะบ่งชี้เชิงคุณภาพความเข้มแข็งของเครือข่าย ไว้ดังนี้

1. สัมพันธภาพ การมีสัมพันธภาพที่ดีเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การงานราบรื่นสำหรับการทำงานในคนหมู่มาก ปัจจัยด้านสัมพันธภาพจึงเพิ่มสำคัญยิ่งขึ้นต่อการนำไปสู่ความสำเร็จของการเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง
2. ความชัดเจนของเป้าหมาย การมีเป้าหมายที่ชัดเจนของเครือข่ายสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพทางความคิดเห็นในเครือข่ายเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะนำไปสู่เอกภาพในการ

ดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ดังนั้นความชัดเจนของเป้าหมายซึ่งมาจากความคิดเห็นของมวลหมู่สมาชิกจึงสะท้อนความเข้มแข็งของเครือข่าย นอกจากนี้การมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางให้สมาชิกในเครือข่าย เข้าใจตรงกันและเดินไปในทิศทางเดียวกัน

3. กระบวนการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ ด้วยเหตุผลที่ว่าเครือข่ายต้องมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะแสดงออกให้ปรากฏได้อย่างชัดเจนในวาระที่ต้องแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ การให้โอกาสสมาชิกได้เสนอความคิดเห็นและให้สิทธิในการตัดสินใจได้อย่างอิสระเต็มที่ แล้วยอมบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายในกระบวนการ ผลจากการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจนี้ ยังเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันของหมู่สมาชิก

4. ลักษณะกิจกรรมและความต่อเนื่อง เครือข่ายที่มีความเข้มแข็งอยู่ได้ด้วยตนเองจะต้องพัฒนาไปสู่การคิดและดำเนินกิจกรรมด้วยเครือข่ายเองเป็นหลัก โดยไม่ต้องรอว่า จะมีผู้มาจัดการให้ความสำเร็จของกิจกรรมบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของเครือข่าย

5. แหล่งของทรัพยากร/ศักยภาพ การที่เครือข่ายสามารถแสวงหาและดึงศักยภาพ ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในเครือข่ายมาใช้ได้มากเพียงไร ความเข้มแข็งของเครือข่ายก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เพราะการกระทำเช่นนั้นนอกจากจะแสดงถึงการพึ่งพาตนเอง ก่อนนี้ถึง การช่วยเหลือจากภายนอก

6. การเรียนรู้และนวัตกรรม แม้ว่าจำนวนสมาชิกของเครือข่ายจะทำให้เห็นภาพขนาดของเครือข่ายในเชิงปริมาณ แต่คุณภาพของเครือข่ายต้องดูที่คุณภาพประกอบ และเป็นคุณภาพที่มีความหมายมากกว่าการรวบรวมเชิงปริมาณ นั่นหมายถึงความหลากหลายของสมาชิก ควรก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ สามารถนำไปสู่การพัฒนาจนเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมตามมา คุณภาพใหม่ที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่เหล่าสมาชิกเกิดการเรียนรู้ขึ้นในตนเองอันเป็นผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มหรืออาจเป็นผลปรากฏรูปธรรมในกิจกรรมที่มีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงการเป็นนวัตกรรมต้นแบบให้กับผู้อื่นต่อไป

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จของการดำเนินงานเครือข่าย ที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่ายดังนี้

1. การรับรู้มุมมองด้วยกัน (Common Perception) ที่ถือว่าเป็นหัวใจของเครือข่าย สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย เช่น มีความเข้าใจในปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ปัญหาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาร่วมกัน และมีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) เป็นการมองเห็นภาพของจุดหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่รับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจนทำให้กระบวนการเคลื่อนไหวมีพลังและเกิดเอกภาพ

3. การมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest/Benefit) เช่นเกียรตินิยม ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ฯลฯ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน

5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) โดยใช้จุดแข็งของฝ่ายหนึ่ง ไปช่วยแก้ปัญหาจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง

6. การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย เพื่อเป็นการเสริม สร้างซึ่งกันและกัน และยังส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายด้วย

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2541) ได้สรุปปัญหาที่พบในการสร้างเครือข่ายดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายที่ไม่มีทิศทาง วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ยากที่จะพัฒนากิจกรรมของเครือข่ายให้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

2. เครือข่ายที่มีสมาชิกหลากหลายประเภทหรือมีความแตกต่างมากระหว่างฐานะขนาดความเข้มแข็ง และสถานภาพอื่น ๆ ของสมาชิก หน่วยงานใหญ่มีทรัพยากรมาก และสถาบันที่เจ้าหน้าที่มีการศึกษาสูง เชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะครอบงำองค์กรที่มีขนาดเล็กกว่า

3. การรวมศูนย์เกิดขึ้นเมื่อผู้ประสานงานของเครือข่าย เลขานุการ คณะทำงานและคณะกรรมการเริ่มควบคุมและดำเนินการเครือข่ายในนามของตนเองมากกว่าการประสานงานและอำนวยความสะดวกให้กับกิจกรรมของสมาชิก การตัดสินใจถูกรวมศูนย์ และการติดต่อสื่อสารภายในเครือข่ายดำเนินการโดยเลขานุการ

4. การขาดเงินทุนสำหรับกิจกรรมและการประสานงานภายในเครือข่าย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพื่อให้สมาชิกมาร่วมในกิจกรรมของเครือข่าย สำหรับเครือข่ายที่มีทุนมักเกิดความเครียดเนื่องจากปัญหาในการจัดการและจัดสรรค่าใช้จ่ายให้กับสมาชิกให้ทั่วถึง

5. การส่งข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องภายในเครือข่าย ดังนั้นเครือข่ายจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้คนซักถามหรือวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารภายในเครือข่ายได้

6. การได้รับผลกระทบจากการแข่งขันของเครือข่ายหรือองค์กรอื่นที่มีงานคาบเกี่ยวกันซึ่งอาจนำไปสู่การร่วมมือกัน หรืออาจนำไปสู่การแข่งขันเพื่อให้ได้การยอมรับ การสนับสนุนทรัพยากรและการเพิ่มจำนวนสมาชิก

7. การติดตามและประเมินผลเครือข่ายมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากโดยธรรมชาติของเครือข่ายคือความไม่เป็นระบบ และมีโครงสร้างหลวมที่มุ่งเน้นความก้าวหน้าในอนาคต ไม่ใช่ประสบการณ์ในอดีต นอกจากนี้การนิยามตัวชี้วัดความสำเร็จของเครือข่ายและคุณลักษณะของผลและประโยชน์ของการสร้างเครือข่ายให้มีความเที่ยงดำเนินการได้ยาก

8. เครือข่ายระดับชาติและเครือข่ายระหว่างประเทศอาจพบปัญหาอุปสรรคทางการเมือง ทำให้มีสภาพไม่มั่นคงและถูกควบคุมอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนข่าวสารและการวิจารณ์รัฐบาล

เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้สรุปปัญหาของเครือข่ายประสพดังนี้

1. ขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
2. สมาชิกไม่เท่าเทียมกัน ทำให้บางคนบางกลุ่มข่มคนอื่น องค์กรอื่น บางคนเข้ากลุ่มแล้วกลุ่มแตก เพราะไปครอบงำคนอื่น หรือยึดถือตนเองเป็นหลัก ไม่ฟังใคร
3. การครอบงำจากองค์กรที่มีเงินมากกว่า มีผลงานมากกว่า หรือมีอิทธิพลมากกว่า
4. การรวมศูนย์และความเป็นข้าราชการ
5. ความแตกต่างกันมากเกินไปในหมู่สมาชิก
6. ขาดปัจจัยหรือทุน
7. การใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อประโยชน์ของตนเอง สมาชิกบางคนมีโอกาสมากกว่าอาจใช้ทรัพยากรส่วนรวมของเครือข่าย เพื่อประโยชน์ตนเองมากกว่าส่วนรวม
8. การสื่อสารผิด ๆ ในเครือข่าย อาจเกิดขึ้นได้เพราะข้อจำกัดทางภาษา วิธีสื่อสารเครื่องมือสื่อสาร
9. การแข่งขันระหว่างเครือข่าย
10. การแทรกแซงขององค์กรผู้ให้ทุน
11. การติดตามประเมินผล ยากในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเฉพาะการประเมินในเชิงปริมาณ

1.10 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มกับเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ได้ให้ทัศนะของเครือข่ายว่ามีหลายระดับอาจเป็นความร่วมมือระหว่างปัจเจก/กลุ่ม/องค์การประเภทเดียวกัน ทั้งเครือข่ายในทางบวก และเครือข่ายในทางลบ เช่น เครือข่ายหวัคະແນนทางการเมือง เครือข่ายชุมชน เครือข่ายสังคมสงเคราะห์

เครือข่ายเพื่อสุขภาพ เครือข่ายการคอร์รัปชัน เครือข่ายห่วยเถื่อน เครือข่ายการขายตรง ดังนั้น เครือข่ายจึงมีได้หลายระดับ ตั้งแต่การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม ระหว่างองค์กรต่างประเภทกัน เช่น หน่วยงานราชการกับหน่วยงานเอกชน สถานศึกษากับหน่วยธุรกิจ สถานศึกษากับผู้ประกอบการ เป็นต้น

นที ขลิบทอง (2544) ได้สรุปความหมายของกลุ่มไว้ว่า ความหมายของกลุ่มมีหลายนิยามแล้วแต่ผู้ให้นิยามจะมองหรือศึกษากลุ่มในแง่มุมใด ซึ่งมีการให้คำนิยามของคำว่ากลุ่ม ออกเป็น 3 มุมมองด้วยกัน คือ มุมมองทางด้านสังคมวิทยา เน้นตัวกลุ่มในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมก็จะเน้นความหมายอยู่ที่การอยู่ร่วมกันที่ทำให้เกิดกลุ่ม มุมมองทางด้านองค์การ เน้นการบริหาร จัดการก็จะเน้นความหมายที่ความเป็นระบบของกลุ่ม และมุมมองทางด้านจิตวิทยา เน้นพฤติกรรม ของบุคคลก็จะเน้นความหมายที่มีการปฏิสัมพันธ์หรือปฏิภิกิริยาต่อกัน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) กล่าวถึง ความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มและเครือข่ายว่ากลุ่มมักประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดความเชื่อเหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกันผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันก็มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมือนหรือ ไกล่เคียงกัน มีพันธกิจร่วมกันและดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ในขณะที่เครือข่ายมักจะ ประกอบไปด้วยคน ที่มีความคิด ความเชื่อเหมือนหรือต่างกันได้ แต่ทุกคนต่างมุ่งเน้นการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักร่วมกัน ในขณะที่เป้าหมายย่อยของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกของ เครือข่ายอาจแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากความคิด ความเชื่อประสบการณ์ การกระทำ พันธกิจและเป้าหมาย

ปฐิติ มอนซอน และคณะ (2547) ได้กล่าวว่า เครือข่ายสังคมมีความแตกต่างไป จากกลุ่ม คือ กลุ่มหรือองค์กร ซึ่งมักจะเป็นการเชื่อมโยงปัจเจกบุคคลที่มีการรวมตัวกันอย่างใกล้ชิด กว่า มีเอกลักษณ์และปรัชญาการทำงานที่ชัดเจน ส่วนเครือข่ายเป็นการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์อย่าง หลวม ๆ ของปัจเจกบุคคล กลุ่ม องค์กร และสถาบัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง สมาชิกที่สังกัดกลุ่มหรือองค์กร เดียวกันนั้น สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างพร้อมเพียงกัน อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน รับผิดชอบในทรัพย์สินร่วมกัน ในระยะเวลายาวนานตราบเท่าที่ยังคงมีสภาพการเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งรวมทั้งการที่ยังคงปฏิบัติภารกิจหลักของตนต่อไป โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์และปรัชญาตนเอง ซึ่งหมายความว่า การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายอาจร่วมกันในบางอย่าง อาทิ เช่น การร่วมกันในเป้าหมาย และผลประโยชน์เฉพาะหน้า หรือมีกฎเกณฑ์บางอย่างร่วมกัน แต่ทั้งนี้ การเข้าร่วมจะเป็นเพียง บางส่วนหรือเป็นการเข้าร่วมชั่วคราวก็ได้ โดยแต่ละกลุ่มยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนเองเอาไว้ได้

พระมหาสุทิตย์ อากาโร (2547) ได้แสดงลำดับขั้นและความเหมือน ความแตกต่างระหว่างกลุ่มกับเครือข่ายในแนวคิดขององค์กรชุมชนโดยแสดงให้เห็นขั้นตอนของ ขบวนการเครือข่ายซึ่งสามารถพิจารณาได้จากความสนใจร่วมความต้องการในการพัฒนา และการขยายผลการดำเนินการนับตั้งแต่ปัจเจกบุคคลไปจนถึงพหุภาคีในการพัฒนา

Forsyth (2009) ให้ความหมายของคำว่า กลุ่ม คือ การที่บุคคลสองคน หรือมากกว่ามีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทางสังคม

Burke (1999) กล่าวว่า การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน และ 2) เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากลุ่มกับเครือข่ายนั้นมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างในแง่ของพื้นฐานความคิด ความเชื่อ การมีส่วนร่วม ประสบการณ์ การกระทำ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยเครือข่ายจะมีระดับการมีส่วนร่วมและการขยายผลการประสานงาน การดำเนินการที่หลากหลายมากกว่ากระบวนการทำงานของกลุ่มและภายใต้เครือข่ายนั้นส่วนใหญ่จะมีจุดประสานเครือข่ายย่อยภายในเครือข่ายใหญ่ที่สลับซับซ้อน ซึ่งแต่ละเครือข่ายย่อยจะมีความสัมพันธ์กับเครือข่ายใหญ่มีการโยกย้ายกันอย่างกว้างขวางตามแผนงาน กิจกรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้นความเหมือนและความแตกต่างระหว่างกลุ่มกับเครือข่าย รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มและชุมชนทาง จะช่วยให้เรามองเห็นความสัมพันธ์และกระบวนการทำงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.10 องค์ประกอบของเครือข่าย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของเครือข่าย ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) กล่าวถึงองค์ประกอบของเครือข่าย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception) สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย อาทิ มีความเข้าใจในปัญหา และมีจิตสำนึกในการแก้ปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น การรับรู้มุมมองร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่จะทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จะมีผลทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปอย่างยากลำบาก

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) เป็นการมองเห็นภาพของจุดหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกันและการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกัน จะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพ และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่างลงไปได้ ในทางตรงข้ามเมื่อใดที่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายส่วนตัวขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่าย พฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะเริ่มแตกต่างจากสิ่งที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้น แม้วิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้น แต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรจะมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายแต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. การมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน (Mutual Interest/Benefit) เครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น เกียรติยศชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ฯลฯ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายนับเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก ในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่ายย่อม เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่าย จึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal Status) ในฐานะของหุ้นส่วน (Partner) ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical Relationship)

5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) โดยใช้จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ปัญหาจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง

6. การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) ระหว่างสมาชิกของเครือข่ายเพื่อเป็นการเสริมสร้างซึ่งกันและกันและยังส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายด้วยสำหรับหลักการสร้างเครือข่ายนี้สัมพันธ์กับหลักการจัดการโครงสร้าง แต่การจัดการเชิงโครงสร้างนั้นเป็นเรื่องของการบริหารจัดการแบบภายนอกองค์กรหรือสังคม เป็นการสร้างเครือข่าย

กับองค์กรอื่นหรือสังคมอื่น เป็นแนวทางเดียวกับการสร้างมิตร ซึ่งมีส่วนทำให้การทำงานมีพลัง มีความเข้มแข็ง ดำรงอยู่ต่อไปได้ แม้จะอยู่ท่ามกลางกระแสการต่อต้านทำลาย ในขณะเดียวกันก็เกิดความร่วมมือซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่เร็วขึ้น

การที่จะทำให้เครือข่ายประสบความสำเร็จต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้
(อรสา ปานขาว, 2531)

1. การรับรู้ร่วมกัน (Common Perception) การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของความเป็นเครือข่าย เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เครือข่ายขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง การรับรู้ร่วมกันที่สำคัญ เช่น เหตุผลของการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ปัญหาและวัตถุประสงค์หลักของเครือข่าย ฯลฯ การรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการสื่อสารที่ดีในเครือข่าย เช่น มีการประชุมร่วมกันเพื่อพูดคุยระดมความคิดให้สมาชิกมีความเข้าใจในปัญหา และสำนึกในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น
2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายของเครือข่ายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย จะช่วยทำให้ขบวนการขับเคลื่อนของเครือข่ายมีพลังเกิดเอกภาพ ช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองหรือความคิดที่แตกต่างกันลงไปได้ ดังนั้น แม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้นแต่ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้
3. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefits) การรวมเป็นเครือข่ายต้องตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ที่ไม่เป็นตัวเงินด้วย อาทิ เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับโอกาสในความก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ ความสุขความพึงพอใจ
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายนับเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย (All Stakeholders in Network) ย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือทำอย่างแข็งขัน ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายจึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal Status) ในฐานะของ “หุ้นส่วน (Partner)” ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical Relationship) เช่น การรวมตัวเป็นเครือข่ายสื่อบุคคลเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างความสมานฉันท์เกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ภาครัฐก็ต้องวางสถานภาพของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่ายอย่างไรก็ตาม แม้สิ่งนี้จะยากในทางปฏิบัติใน

หลาย ๆ กรณี เพราะต้องอาศัยการเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายและการสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาประกอบด้วย แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำหากต้องการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship)

องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายสื่อบุคคลดำเนินไปอย่างต่อเนื่องก็คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายมีมากขึ้น เกื้อหนุน กันมากขึ้น หากคุณสมบัติของสมาชิกไม่เพียงพอในการเสริมสร้างกันก็ต้องมีการขยายเครือข่ายต่อไปอีก เพื่อแสวงหามาชิกใหม่เข้ามาเสริมเครือข่ายให้เกิดความพอเพียง (Sufficiency) มากขึ้น

6. การพึ่งพิงร่วมกัน (Interdependence) การจะทำให้เป้าหมายร่วม

บรรลุได้นั้น สมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพากันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกันการจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันให้แน่นหนา จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกได้ว่า หากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล้มลงไปได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต้องดำรงอยู่ของเครือข่าย ซึ่งการพึ่งพิงร่วมกันนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) หากสมาชิกในเครือข่าย

ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับการที่ต่างคนต่างอยู่ไม่มีทางที่จะเกิดความร่วมมือกันได้ และจะไม่เกิดเครือข่ายความร่วมมืออย่างแท้จริง หากปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จะเป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เกิดความผูกพันและการเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า

การดำเนินการสร้างเครือข่าย ควรพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันดังนี้

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย บุคคลในเครือข่ายควรมีวิสัยทัศน์ที่เป็นเป้าหมายอนาคตร่วมกัน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาได้
2. สมาชิก ในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน และมีความเป็นเอกภาพ
3. ผู้ประสานงานและกรรมการ เป็นคณะบุคคลที่เลือกจากสมาชิก

เครือข่ายมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในการประสาน และบริหารเครือข่าย

4. กิจกรรม การจัดกิจกรรมของเครือข่ายต้องเป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย

5. ทรัพยากร เพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวถึง องค์ประกอบ
ของเครือข่าย ดังนี้

1. ความเข้มแข็งในบทบาทของสมาชิก ที่จะต้องร่วมคิด ร่วมสร้าง
ร่วมลงมือเป็นผู้กระทำ
2. จุดมุ่งหมายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในทางอุดมคติ วิสัยทัศน์
และผลประโยชน์
3. ระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี สามารถประสานทุกส่วนได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

รนา ประมุขกุล (2544) กล่าวถึง องค์ประกอบของเครือข่ายว่าประกอบด้วย
4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. สมาชิก ได้แก่ สมาชิกแกนหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลงานตาม
เป้าหมายเครือข่าย และสมาชิกเสริมที่เป็นฝ่ายสนับสนุน
2. กรรมการผู้ประสานงาน เพื่อให้เกิดการจัดการที่ดีสามารถนำพา
เครือข่ายขับเคลื่อนไปด้วยพลังร่วมของสมาชิก
3. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ถือเป็นจุดร่วมสำคัญของการเป็นเครือข่าย
ถ้าเป็นเป้าหมายต้องชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและคงอยู่ของ
สมาชิก
4. กิจกรรม การจัดการกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยการ
ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมทรัพยากรของสมาชิกด้วยกันเอง

สนธยา พลศรี (2550) กล่าวว่า เครือข่ายมีองค์ประกอบที่สำคัญหลาย
ประการดังนี้

1. สมาชิกของเครือข่าย อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือชุมชนขนาด
ต่าง ๆ ตามระดับของเครือข่าย สมาชิกเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเครือข่ายเพราะถ้าไม่มีสมาชิก
แล้วเครือข่ายไม่สามารถเกิดขึ้นได้
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายจะต้องมี
วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน มารวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
เดียวกัน
3. ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายมารวมกันด้วย
ความสมัครใจสมาชิกยังมีอิสระในการดำเนินงาน มีความเท่าเทียมกันในการดำเนินกิจกรรม
มีระบบในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้เกิดความยั่งยืน

4. การบริหารจัดการ สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ร่วมกำหนดการบริหาร และจัดการเครือข่ายทั้งโครงสร้างของเครือข่าย สถานภาพและบทบาทของสมาชิก กฎระเบียบที่ใช้ ร่วมกันการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร แผนและโครงการ งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของการ บริหารจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย คุณลักษณะของสมาชิก เครือข่ายเป็นสำคัญ

5. ผู้ประสานงานเครือข่าย เครือข่ายต้องมีผู้ประสานงาน ทำหน้าที่ ประสานงานบริหารและจัดการเครือข่ายที่คัดเลือกโดยสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใน ลักษณะของคณะกรรมการเครือข่ายก็ได้ อาจจะมีศูนย์กลางประสานงานเพียงศูนย์เดียวหรือหลาย ศูนย์กลางก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกหรือขนาดของเครือข่าย และความเห็นร่วมกันของสมาชิก

6. กิจกรรมร่วมกัน เครือข่ายต้องมีกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินงาน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย ซึ่งควรจะเป็นกิจกรรมในการดำเนินงานของ เครือข่ายตามปกติและกิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สมาชิกของเครือข่ายได้ร่วม กิจกรรมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

7. การรวมพลังสมาชิก เครือข่ายต้องมีการรวมพลังหรือศักยภาพของ สมาชิกมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน เพราะพลังงานของเครือข่ายเป็นพลังที่เพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ และมีผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

8. การสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน สมาชิกของเครือข่ายสนับสนุน ส่งเสริมสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ไม่ใช่ต่างคนต่าง อยู่ต่างคนต่างทำโดยทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของสมาชิกแต่ละคน มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของ เครือข่ายและการบรรลุเป้าหมายของเครือข่ายร่วมกัน

9. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของเครือข่ายอย่างกว้างขวางทั้งการร่วมเรียนรู้ ร่วมสรุปบทเรียน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนงานร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผลประโยชน์

10. ผลงานของเครือข่าย เครือข่ายต้องมีผลการดำเนินงานซึ่งเป็นเครื่องชี้ วัดความสำเร็จของเครือข่าย ความสำเร็จดังกล่าวคือการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของเครือข่ายนั่นเอง ดังนั้น นอกจากเครือข่ายจะมีกิจกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญแล้ว ผลงานของ เครือข่ายก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเครือข่าย

พระมหาสุทิตย์ อาภากร (2547) กล่าวว่า จุดร่วมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของ ความเป็นเครือข่าย ได้แก่

1. หน่วยชีวิต หรือ สมาชิก ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็น เครือข่ายและเป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย

2. จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะความเป็นเครือข่าย หมายถึงการร่วมกันอย่างมีจุดหมาย เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก สิ่งที่ยึดเหนี่ยวสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน คือ การทำหน้าที่ต่อกัน และกระทำอย่างมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม

4. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่ายจะต้องมี การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

5. ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่าย ได้แก่ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกันทั้งการสื่อสารระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม และระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย รวมทั้งระบบความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6. เครือข่ายการทำงานที่สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนจะต้องสามารถนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานหรือเพื่อการจัดการกับปัญหาสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม เครือข่ายการทำงานมิได้เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อการปรึกษาหารือโดยที่มิได้มีการลงมือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ประการใด ในความเป็นจริงนั้นเครือข่ายการทำงานต้องสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการร่วมมือกันในระบบเครือข่ายก่อให้เกิดประโยชน์กลับคือสู่สังคมหรือก่อให้เกิดผลดีมากกว่าสิ่งที่ตัวแสดงต่าง ๆ ได้ลงทุนลงแรงไป มิเช่นนั้นความร่วมมือดังกล่าวย่อมไม่สามารถดำรงอยู่ในระยะยาว

ธนากร สังเขป (2555) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ 7 ข้อ ดังนี้

1. มีอุดมการณ์และมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ชุมชนที่มีอุดมการณ์และมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้ชุมชนมีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน

2. มีการบริหารจัดการ ชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีผู้นำเก่ง ก็ยิ่งมีคุณภาพมาก สิ่งที่มีสัมพันธ์มากคือการบริหารจัดการ คือ ทุนในชุมชนและการยอมรับจากสังคมภายนอก

3. มีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หมายถึง งาน หรือการกระทำของชุมชนตลอดจนกิจกรรมของกลุ่มทางสังคม

4. ทุน หมายถึง ต้นทุนทุกชนิดของการพัฒนา เช่น ภูมิปัญญา ความสามัคคี

5. เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ชุมชนอื่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายทางวิชาการ เครือข่ายนี้จะสัมพันธ์มากกับการยอมรับจากสังคมภายนอก

6. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง หมายถึง กลุ่มอำนาจต่าง ๆ ทั้งอำนาจให้คุณให้โทษ และอำนาจเงิน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

7. เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก การยอมรับจากสังคมภายนอก เปรียบเสมือนกระพี้ที่ห่อหุ้มแกนหรือแก่นของต้นไม้ ยิ่งมากชุมชนก็ยิ่งเข้มแข็ง

วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) ได้ศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ

1. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผลจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเพื่อให้เข้าใจความหมายที่ตรงกันของข่าวสารที่ผู้ส่งส่งไป และเกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งการส่งข้อมูลข่าวสารอาจอยู่ในรูปของการสื่อสารด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือการใช้กิริยาท่าทางอย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งก็ได้ โดยอาศัยช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย ตระหนักในความสำคัญของบุคคลอื่น ความเป็นมิตร ความรัก ความเมตตาตลอดทั้งการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสมาชิกในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง การสร้างทัศนคติร่วมของคนในเครือข่าย ซึ่งเครือข่ายที่เรียนรู้จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตของเครือข่ายที่ทุกคนในเครือข่ายมีความปรารถนาช่วยกันสร้างภาพอนาคตของเครือข่ายที่ทุกคนจะทุ่มเท ผนึกแรงกายให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ของคนเครือข่ายให้ไปในทิศทางหรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน ภายใต้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทุกคนยอมรับ รู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย และพร้อมที่จะทำให้วิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้เป็นจริง มีความกระตือรือร้น สร้างจิตผูกพันให้เกิดขึ้นกับสมาชิกและสนับสนุนให้สมาชิกทำงานร่วมกัน

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง ความต้องการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกัน ที่อยู่บนพื้นฐานความเข้าใจกัน ก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์การ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยอมรับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นเพื่อบรรลุซึ่งเป้าหมายร่วมกัน มีการวางแผน การปฏิบัติงาน การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เปิดโอกาสถกเถียงปัญหาได้จนนำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสมาชิกในเครือข่าย

4. ความไว้วางใจ ความเชื่อใจ ความไว้นื้อเชื่อใจและจริงใจ ภายใต้สภาวะที่บุคคลเกิดความเชื่อว่าแต่ละฝ่ายจะไม่ทำร้ายอีกฝ่าย สื่อให้เห็นถึงการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ที่สมาชิกเครือข่ายรู้สึกได้อย่างตรงไปตรงมา จนนำไปสู่ความคุ้นเคย เปิดเผย บนพื้นฐานของความเคารพ ความชื่นชม ความจริงและความสนุกสนาน การสร้างความน่าเชื่อถือ รักษาความลับ ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยให้สัญญาต่อสมาชิกเครือข่าย

5. การสร้างความตระหนักร่วม ความร่วมมือของสมาชิกในเครือข่ายอันเกิดจากการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สมาชิกมีความมั่นใจสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่โดยให้ความร่วมมือกับเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายทำให้เกิดพลังความร่วมมือจนนำไปสู่ผลสำเร็จ

6. การสร้างพันธมิตร หมายถึง การค้นหาวิถีทางใหม่ในการปฏิบัติงาน ภาระหน้าที่ที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ข้อผูกพัน สัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย ความสมานฉันท์ ความเสมอภาค การเอื้ออาทร และการเสียสละมุ่งมั่นทำงาน

7. การปฏิบัติกิจกรรมร่วม การร่วมดำเนินการหรือลงมือทำโดยการนำแผนงานไปร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้ มีการตรวจสอบผลของความก้าวหน้าของแผนงานตลอดทั้งผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นและ

8. การตัดสินใจร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมและแบ่งขอบเขตการปฏิบัติงาน การตัดสินใจแก้ปัญหาจากการทำงานร่วมกัน การเปิดใจยอมรับความช่วยเหลือจากสมาชิกด้วยความเต็มใจ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (n.d.) สรุปลงค์ประกอบของเครือข่ายรูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

1. สมาชิกของเครือข่าย
2. จุดมุ่งหมาย
3. การเรียนรู้อย่างมีจิตสำนึก
4. การมีส่วนร่วม
5. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน
6. ระบบความสัมพันธ์
7. การสื่อสาร

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ

องค์ประกอบของเครือข่าย	สพฐ. (2553)	อรรสา ปานขาว (2531)	ส.กศ. (2544)	ธนากร ประมุขกุล (2547)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545)	สนธยา พลศรี (2550)	ธนากร สังขเป (2555)	พระมหาสุทิตย์ อาภาภิโร (2547)	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2558)	ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2551)	ความถี่
1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน		✓			✓						2
2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	✓	✓	✓		✓		✓		✓		6
3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน		✓			✓						2

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่าย	แหล่งที่มา/นักวิชาการ										ความถี่
	สพฐ. (2553)	อรสา ปานขาว (2531)	ศกศ. (2544)	ธนา ประมุขกุล (2547)	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545)	ศนธยา พลศิริ (2550)	ธนากร สังขเป (2555)	พระมหาสุทนต์ อภาภโร (2547)	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2558)	ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2551)	
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง		✓			✓						2
5. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน		✓			✓						2
6. การพึ่งพิงอิงร่วมกัน		✓			✓			✓			3
7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน		✓			✓	✓		✓	✓	✓	6
8. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน	✓			✓		✓		✓			4
9. สมาชิก ของเครือข่าย	✓			✓		✓		✓		✓	5
10. ผู้ประสานงานและกรรมการ	✓			✓		✓					3
11. กิจกรรมร่วมกัน	✓			✓		✓	✓		✓		5
12. ทรัพยากร	✓						✓				2
13. การบริหารจัดการเครือข่าย	✓		✓			✓	✓	✓	✓		6
14. ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย						✓		✓		✓	3
15. การรวมพลังสมาชิก						✓					1
16. การสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน						✓					1
17. การมีส่วนร่วม		✓		✓		✓		✓	✓	✓	6
18. ผลงานของเครือข่าย						✓					1
19. การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก								✓			1
20. การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน								✓		✓	2
21. ความสัมพันธ์และการสื่อสาร								✓		✓	2
22. ความไว้วางใจ									✓		1
23. การสร้างความตระหนักร่วม									✓		1

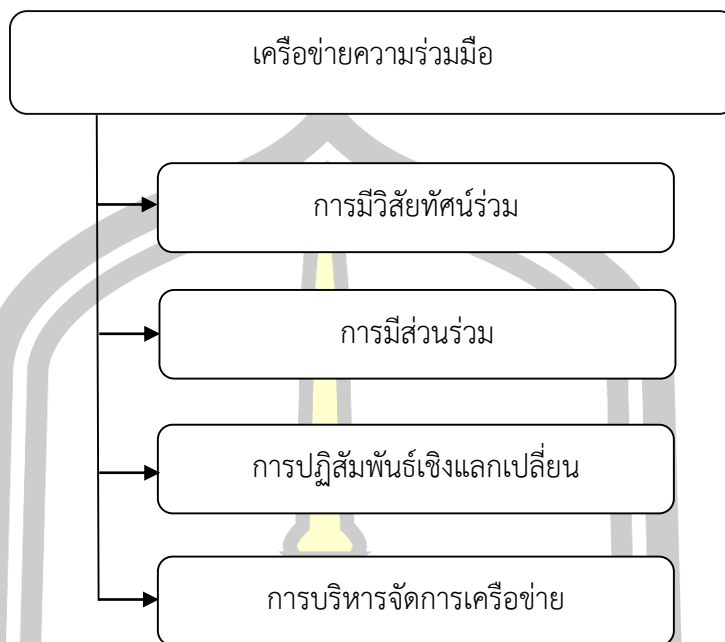
ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่าย	แหล่งที่มา/นักวิชาการ										ความถี่
	ศพร. (2553)	อรสา ปานขาว (2531)	ศกศ. (2544)	ธนา ประมุขกุล (2547)	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545)	สนธยา พลศิริ (2550)	ธนากร สังขเป (2555)	พระมหาสุทนต์ อาภาภิโร (2547)	วิไลศักดิ์ ชัยเกิด (2558)	ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2551)	
24. การสร้างพันธมิตร									✓		1
25. การเรียนรู้อย่างมีจิตสำนึก										✓	1
26. ความเข้มแข็งในบทบาทสมาชิก			✓								1
27. จุดมุ่งหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน			✓								1

จากตาราง 1 เมื่อนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการนำมาสังเคราะห์โดยมีวิธีการพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีนักวิชาการได้กล่าวถึง พบว่า มีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (theoretical framework) จำนวน 27 องค์ประกอบ แต่การศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบที่มีความถี่สูง ในที่นี้ใช้ความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย

จากข้อมูลในตาราง 1 และ 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือที่ความถี่ 6 ขึ้นไปและนำองค์ประกอบย่อยที่ใกล้เคียงกันมาสังเคราะห์ สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย ดังภาพประกอบ 6

พหุ ประเด็น ชีว

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ในแต่ละองค์ประกอบมาศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) กล่าวถึง การมีวิสัยทัศน์ร่วมไว้ว่า เป็นการมองเห็นภาพของจุดหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกันและการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกัน จะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพ และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่างลงไปได้ ในทางตรงข้ามเมื่อใดที่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายส่วนตัวขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่าย พฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะเริ่มแตกต่างจากสิ่งที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้น แม้วิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้น แต่ก็จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายแต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

พัชนีธ์ ธารเสนา (2551) ได้ให้ความเห็นว่า วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) หมายถึง กรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตขององค์การที่ทุกคนในองค์การมีความปรารถนา ร่วมกัน ที่จะมุ่งทำให้กลายเป็นความจริง ทั้งนี้เพื่อการเรียนรู้ ริเริ่ม ทดลองสิ่งใหม่ ๆ ของคนใน องค์การเป็นไปในทิศทางหรือ กรอบแนวทาง ที่มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ สภาพขององค์การที่

ทุกคนต้องการ และเพื่อป้องกันการเรียนรู้แบบต่าง ๆ คนต่างคิด ต่างคนต่างทำ ไปคนละทิศละทาง จนสูญเสียความเป็นองค์กร

นภัสดล ขจรเรื่องสกุล (2554) ได้ให้ความเห็นว่า วิสัยทัศน์ร่วมเป็นเสมือน แรงผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัติ นำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ต้องการเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร และเป็นทิศทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ขององค์การ

สุรศักดิ์ ชะมารมย์ (2556) ได้ให้ความเห็นว่า วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) คือพลังในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ขององค์การ ไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดและเป็นจุดร่วม และเป็นพลังในการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การ ซึ่งผู้นำจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์เฉพาะขึ้นมาและแบ่งปันให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และได้เข้าใจ โดยวิสัยทัศน์ร่วมนี้มีคุณค่าทั้งภายในและภายนอกต่อสมาชิกในองค์การ คุณค่าภายใน เช่น การสร้างแรงบันดาลใจให้คนเกิดความยึดมั่นศรัทธา หรือเกิดความผูกพันกับทีม กับองค์กร เพื่อเป็นแรงผลักดันให้คนเกิดการคิดและทำในสิ่งที่ดีกว่า ส่วนคุณค่าภายนอก ได้แก่ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับองค์กรหรือองค์การมีความเป็นเลิศอันเป็นเป้าหมายของสมาชิกทุกคน

สรุป การมีวิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง เป็นการมองเห็นภาพจุดมุ่งหมายร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย การสร้างทัศนคติร่วมของคนในเครือข่าย มีความเข้าใจและต้องการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพในอนาคตของเครือข่ายที่ทุกคนในเครือข่ายมีความปรารถนา ร่วมกัน ให้ไปในทิศทางหรือกรอบแนวทางที่มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ด้วยกิจกรรมที่ หลากหลายเพื่อให้เป้าหมายนั้นด้วยวิธีการที่เหมาะสม และทุกคนยอมรับ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหา

2. การมีส่วนร่วม

ฉลาด จันทรมสมบัติ (2554) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระด้วยความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล ร่วมรับประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึง การให้ประชาชนเข้าร่วมกิจการของรัฐตามที่รัฐกำหนด หากแต่เป็นการให้ประชาชน กลุ่มคน ร่วมกันคิด และตัดสินใจในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนของตนเองและรับผลประโยชน์ร่วมกัน รัฐเป็นแต่เพียงผู้สนับสนุน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ บุคคล หรือคณะบุคคล เข้ามามีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ซึ่งประสิทธิผลของ องค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น การปฏิบัติภารกิจให้บรรลุ เป้าหมายวิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญา ก็คือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วน

ร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ หรือปฏิบัติการกิจเป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อกิจกรรม และองค์กร

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการใช้วิธีการแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เช่น การให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเอง ภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมายไว้ให้กว้าง

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นวิธีการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสมนับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน รางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานหรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือ ร่วมรับทั้งผิดและชอบ

อรสา ปานขาว (2531) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholders Participation) ว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายนับเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย (All Stakeholders in Network) ย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายจึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal Status) ในฐานะของ "หุ้นส่วน (Partner)" ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical Relationship) เช่น การรวมตัวเป็นเครือข่ายส่วนบุคคลเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ภาครัฐก็ต้องวางสถานภาพของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่ายอย่างไรก็ตาม แม้สิ่งนี้จะยากในทางปฏิบัติในหลาย ๆ กรณี เพราะต้องอาศัยการเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่าย และการสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาประกอบด้วย แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำหากต้องการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

Sashkin (1982) ได้เสนอวิธีสำคัญ 4 ประการ ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (Participation in Goal Setting)

หมายถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคล ระดับผู้บังคับบัญชา หรือระดับกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในงานในการกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อที่พวกเขาจะได้พยายามทำให้งาน หรือผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และเกิดผลงานที่ดี

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making)

เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหารือในหลาย ๆ โอกาส มีอิทธิพลในการกำหนดเป้าหมายของงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Participation in Problem Solving)

เป็นความต้องการผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาความคิดใหม่ ๆ ในการทำงานโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลนั้น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (Participation in Change)

การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะมีความยากและซับซ้อนและถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด ซึ่งรูปแบบนี้จะมาหลังจากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชานั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างวิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลองค์การ เพื่อที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาขององค์การ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ

James, Dunning, Connolly and Elliott (2007) ได้กล่าวถึง รูปแบบความร่วมมือการทำงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีองค์ประกอบดังนี้

1. การดำเนินการร่วมกัน เป็นการตระหนักและรับรู้ปัญหา โดยผ่านการสนทนาเกี่ยวกับกรอบของงานที่ปฏิบัติ และสะท้อนผลของการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านอื่น ๆ
2. ร่วมวางแผน เป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้ทราบว่า งานใดที่ควรดำเนินการในปัจจุบัน และสิ่งใดที่ต้องดำเนินการในอนาคต
3. ประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการสะท้อนผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และแนวทางในการพัฒนางานในอนาคต

จากการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่น

3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ให้แนวคิดการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) ของสมาชิกในเครือข่ายที่ต้องปฏิบัติ ไว้ว่า หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรเครือข่ายความร่วมมืออย่างแท้จริง หากจะเปรียบเทียบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ก็เหมือนกับการเอามันมาบดจนเป็นเนื้อเดียวกันแล้วเอาใส่ลงในโถเพราะก้อนหินแต่ละก้อนก็ยังอยู่ของมันโดยอิสระ มิได้ข้องเกี่ยวกับก้อนอื่นไม่เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังนั้น สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เช่น 1) มีการ

ติดต่อกันผ่านทาง การเขียนหรือการพบปะพูดคุย 2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และ 3) มีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน เป็นต้นซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จะเป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (Reciprocal Exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (Unilateral Exchange) ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็ยิ่งเกิดความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (Highly Integrated) นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นอันจะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้น

Kathryn (1998) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการศึกษางานวิจัยเรื่องความสามารถทางสังคมที่สถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พบว่าการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่เพียงแต่จะเป็นความรับผิดชอบทางสังคมเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พัฒนาความสามารถทางสติปัญญาประกอบด้วย 1) การเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ และมีผลงานเชิงคุณภาพด้วยการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับครูและเพื่อนร่วมงาน และ 2) การจูงใจให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

สุภาพร โภเชงกุล (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดและแบ่งปันข้อมูล ทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างบุคคลภายในหน่วยงานเดียวกันทุกระดับที่เป็นผู้รู้และต่างหน่วยงานอย่างน้อย 2 คนหรือกลุ่ม ที่เข้าร่วมด้วยอาสาขอทำอย่างเต็มใจ เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ได้อธิบายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้นเหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ คือแต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

Peterson and Hicks (1995) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในองค์กรโดยอาศัยความรู้และความคิดของมวลสมาชิกในการแลกเปลี่ยน และพัฒนาความฉลาดรอบรู้และความสามารถของทีมให้บังเกิดผลยิ่งขึ้น เรียกว่า การอาศัยความสามารถของสมาชิกแต่ละบุคคล องค์กรแห่งการเรียนรู้จะเกิดได้เมื่อมีการรวมพลังของกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นการรวมตัวของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ สูงซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกในทีมมีการเรียนรู้ร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สรุป การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน การสื่อสารที่มีประสิทธิผล เสริมสร้างซึ่งกันและกัน

4. การบริหารจัดการเครือข่าย

สนธยา พลศรี (2550) กล่าวว่า การบริหารจัดการเครือข่ายประกอบด้วย สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ร่วมกำหนดการบริหารและจัดการเครือข่ายทั้งโครงสร้างของเครือข่าย สถานภาพและบทบาทของสมาชิก กฎระเบียบที่ใช้ร่วมกันการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร แผนและโครงการ งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของการบริหาร

อุดมสิน คันธภูมิ (2558) กล่าวว่า การบริหารจัดการเครือข่าย เป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่จะช่วยให้เครือข่ายดำเนินการต่อไปได้อย่างราบรื่น มีแนวทางดำเนินการประกอบด้วย การจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายและกำหนดบทบาทสมาชิก การมีแผนปฏิบัติการการดำเนินงานของเครือข่าย แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย จัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อเป็นช่องทางในการประสานงานกับสมาชิก

สรุป การบริหารจัดการเครือข่าย หมายถึง การจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่าย และกำหนดบทบาทสมาชิก การประสานงาน การติดต่อสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย จัดทำแผนปฏิบัติการการดำเนินงานของเครือข่าย แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย จากองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดในแต่ละด้าน ดังนี้

ตาราง 2 ตารางสังเคราะห์ตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือ

แหล่งที่มา/นักวิชาการ	สพฉ.	อรสา ปานขาว	สกศ.	ธนา ประมุขกุล	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศรี	ธนากร สังเขป	พระมหาสุทิตย อภาภาโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	ความถี่
ตัวบ่งชี้ของเครือข่ายความร่วมมือ											
การมีวิสัยทัศน์ร่วม											
1. สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	9

ตาราง 2 (ต่อ)

แหล่งที่มา/นักวิชาการ ตัวบ่งชี้ของเครือข่ายความร่วมมือ	สพฐ.	อรสา ปานขาว	สภค.	ธนา ประมุขกุล	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศิริ	ธนากร สังข์เป	พระมหาสุทิตย์ อาภาภิโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	ความดี
2. สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	✓	✓			✓	✓			✓		5
3. สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหา		✓			✓		✓				3
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน		✓			✓				✓		3
5. เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	✓								✓		2
การมีส่วนร่วม											
1. สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย	✓	✓			✓	✓			✓		5
2. สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุยปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย		✓							✓		2
3. สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้		✓							✓		2

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ของเครือข่ายความร่วมมือ	แหล่งที่มา/นักวิชาการ										
	สพฐ.	อรสา ปานขาว	สภค.	ธนา ประมุขกุล	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศรี	ธนากร สังเขป	พระมหาสทิตย์ อภาภาโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นกมลลาป	ความถี่
4. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย		✓				✓					2
5. สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้			✓	✓		✓	✓	✓			5
6. เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย			✓	✓			✓		✓		4
7. เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย					✓				✓		2
8. มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิธีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย					✓				✓		2
9. มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง		✓							✓		2

ตาราง 2 (ต่อ)

ตำแหน่ง/นักวิชาการ	แหล่งที่มา/นักวิชาการ										
	สพฐ.	อรสา ปานขาว	สภค.	ธนา ประมุขกุล	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศรี	ธนากร สังเขป	พระมหาสุทนต์ อามาโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นทกลาง	ความถี่
10. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย	✓								✓		2
11. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย	✓				✓						2
การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน											
1. สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย	✓	✓								✓	3
2. เครือข่ายมีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย		✓			✓						2
3. เครือข่ายมีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้					✓				✓		2
4. ร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย				✓	✓	✓			✓		4

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ของเครือข่ายความร่วมมือ	แหล่งที่มา/นักวิชาการ										ความถี่
	สพฐ.	อรสา ปานขาว	สภค.	ธนา ประมุขกุล	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศรี	ธนากร สังเขป	พระมหาสทิตย์ อามาโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นทกลาง	
5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเครือข่ายอย่างและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ		✓						✓	✓		3
6. มีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย		✓				✓					2
7. มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย	✓								✓		2
8. มีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียงเกียรติยศ	✓					✓					2
9. เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย					✓						3
10. การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของสมาชิกในเครือข่าย					✓						3
การบริหารจัดการเครือข่าย											
1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้							✓	✓			2

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ของเครือข่ายความร่วมมือ	แหล่งที่มา/นักวิชาการ											
	สพจ.	อรสา ปานขาว	สภค.	ธนา ประมุขกุล	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สนธยา พลศรี	ธนากร สังเขป	พระมหาสุทนต์ อามาโร	วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด	ไพโรจน์ กลิ่นทกลาง	ความถี่	
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย			✓	✓		✓	✓					4
3. มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓		✓	✓		✓						4
4. เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย		✓				✓		✓				3
5. ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย			✓	✓								2
6. สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน					✓	✓						2
7. มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริการจัดการเครือข่าย					✓			✓				2
8. มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย						✓	✓					2

ตาราง 3 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้เครือข่ายความร่วมมือ

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	การดำเนินการเกี่ยวกับการมีวิสัยทัศน์ร่วม ได้แก่ การรับรู้มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน อุดมการณ์ร่วม จุดมุ่งหมายร่วม เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ 2. สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ 3. สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ 4. ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน 5. เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย
2. การมีส่วนร่วม	การดำเนินการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและ กิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ในการคิด การตัดสินใจ การร่วมดำเนินการไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย การตรวจสอบความก้าวหน้าและ ประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย 2. สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุยปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย 3. สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้ 4. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย 5. สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด
		<p>7. เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย</p> <p>8. มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย</p> <p>9. มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกรอบรม ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง</p> <p>10. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย</p> <p>11. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผน และข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย</p>
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	<p>การดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ได้แก่ การประสานงาน ติดต่อสื่อสาร ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การรวมพลังของสมาชิก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย</p>	<p>1. สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย</p> <p>2. เครือข่ายมีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย</p> <p>3. เครือข่ายมีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้</p> <p>4. ร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย</p> <p>5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเครือข่าย อย่าง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>6. มีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด
		7. มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิก เครือข่าย 8. มีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกใน เครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ 9. เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการ ตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย 10. การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของ สมาชิกในเครือข่าย
4. การบริหารจัดการ เครือข่าย	การดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ เครือข่าย ได้แก่ การ กำหนดบทบาทสมาชิก ผู้ ประสานงานและ กรรมการ ระบบบริหาร จัดการเครือข่าย การ สร้างเครือข่ายการทำงาน กฎ กติกา หรือข้อบังคับ ในการดำเนินงานร่วมกัน ของเครือข่าย	1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกน หลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุน การดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย 3. มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไข ปัญหาของเครือข่าย 5. ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมี ความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการ เครือข่าย 6. สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 7. มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการ เครือข่าย 8. มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการ ดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย

จากตาราง 2 และ 3 ได้สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ จากเอกสารงานวิจัย เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือวิจัย และให้ผู้ทรงตรวจสอบ ได้ตัวชี้วัดสรุปดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ร่วม 5 ตัวบ่งชี้ การมีส่วนร่วม 11 ตัวบ่งชี้ การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 10 ตัวบ่งชี้ การบริหารจัดการเครือข่าย 8 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งหมด 34 ตัวบ่งชี้

แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

1. ความหมายของความร่วมมือ

ตามความหมายใน New Webster's Dictionary of the English Language (Webster, 1983) ความร่วมมือ (Cooperation) หมายถึง การร่วมกระทำหรือร่วมแสดงออก เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ดูเบรียน และไอร์แลนด์ (Dubrion and Ireland, 1993) ได้สรุปไว้ว่าความร่วมมือ คือ การที่คนตั้งแต่สองคน หรือ สองหน่วยงาน/องค์กรขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกันปฏิบัติภารกิจ อาจจะเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันหรือคนละเป้าหมายก็ได้ด้วยการระดมทรัพยากรร่วมกัน ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติและลงมือปฏิบัติ อีกทั้งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ โดยภายใต้การปฏิบัติร่วมกันดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลง และความเป็นอิสระโดยไม่ขึ้นต่อกัน

นอกจากนั้น ดูเบรียน และไอร์แลนด์ (Dubrion and Ireland, 1993) ยังได้กล่าวถึงสาเหตุของความร่วมมือระหว่างกันและกัน 3 ประการ ได้แก่

1. ยอมรับถึงความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน
2. มีลักษณะจะต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันบ้างบางส่วน
3. มีการแสดงออกถึงความจำเป็นหรือความต้องการที่จะพึ่งพาอาศัยกันในระดับปฏิบัติการ

Coombs (1981) อธิบายว่า ควรมีการแยกความหมายกันให้ชัดเจนระหว่าง “ความร่วมมือ” กับ “การประสานงาน” เพราะความร่วมมือมีความหมายที่กว้างและลึกซึ้ง กว่า การประสานงาน โดยความร่วมมือเป็นเรื่องของการตั้งเป้าหมายและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างชัดเจน ส่วนการประสานงานเป็นเพียงการกำหนดข้อตกลงร่วมกันที่จะไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546) ให้ความหมายความร่วมมือ หมายถึง การที่คนมีพฤติกรรมในกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกันทำงาน และมีจุดหมายร่วมกัน

กฤษณพงษ์ กิรติกร (2561) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานร่วมกัน (Cooperation) มีความหมายในการทำงานร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมของการดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ความหมายความร่วมมือ คือ การร่วมแรง ร่วมใจ ของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยอาศัยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หรือร่วมกำหนดพิธีการ เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ลักษณะรูปแบบและระดับของความร่วมมือ

2.1 ลักษณะของความร่วมมือ

Lenning and Ebbers (1999) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ก่อให้เกิดความร่วมมือดังนี้

1. การแชร์ความคิดซึ่งกันและกัน
2. การให้ประสบการณ์ในกิจกรรมร่วมกัน
3. การให้ความสนใจในกิจกรรม
4. มีความสัมพันธ์และสร้างแนวความคิด
5. การใส่ใจซึ่งกันและกัน
6. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกิดการเสี่ยงร่วมกัน
7. การเป็นผู้สนับสนุนด้านทรัพยากร
8. การเป็นผู้สนับสนุนด้านตำแหน่งหน้าที่
9. การเป็นผู้ที่มีสถานภาพตามที่ชุมชนนับถือ
10. การเป็นผู้ที่สามารถนำไปสู่สมาชิกหรือแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ
11. การเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ
12. การเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นผู้นำ

White (2004) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือนั้น จะมีกิจกรรมดังนี้

1. เป็นสมาชิก (Membership)
2. เป็นผู้เข้าประชุม (Attendance at Meeting)
3. เป็นผู้บริจาคเงิน (Financial Contribution)
4. เป็นกรรมการ (Membership on Committees)
5. เป็นประธาน (Leader)

West and Nicholson (1989) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความร่วมมือ เป็นกระบวนการวางแผนแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งมีกระบวนการของความร่วมมือประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน
2. การศึกษาสภาพปัญหา
3. การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
4. หาแนวทางแก้ไขปัญหา
5. การวางแผนดำเนินงาน
6. การปฏิบัติตามแผน
7. การประเมินผลและกำกับติดตาม
8. ทบทวนผลการดำเนินงานและปรับปรุง

2.2 รูปแบบของความร่วมมือ

Deuis and Hubert (2001) ได้เสนอรูปแบบของความร่วมมือ ดังนี้

1. การร่วมกันแก้ปัญหา การสังเคราะห์ การคิด
2. การวางแผนร่วมกัน การตกลงใจร่วมกัน
3. การตัดสินใจร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นและสิ้นสุดงาน

James, Dunning, Connolly and Elliott (2007) ได้กล่าวถึง รูปแบบ ความร่วมมือการทำงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีองค์ประกอบดังนี้

1. การดำเนินการร่วมกัน เป็นการตระหนักและรับรู้ปัญหา โดยผ่าน การสนทนาเกี่ยวกับกรอบของงานที่ปฏิบัติ และสะท้อนผลของการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านอื่น ๆ
2. ร่วมวางแผน เป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้ทราบว่า งานใดที่ควรดำเนินการในปัจจุบัน และสิ่งใดที่ต้องดำเนินการในอนาคต
3. ประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการสะท้อนผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ การปฏิบัติงานในปัจจุบัน และแนวทางในการพัฒนางานในอนาคต

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1978) ได้เสนอรูปแบบ ของความร่วมมือที่ถือว่าเป็นแบบที่แท้จริง ต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) คือต้องร่วมมือในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย
2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) คือ ต้องร่วมมือในการจัดการ และบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมทางการเงินและการบริการ
3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) คือ ต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) เป็นการร่วมมือที่ต้องได้รับ แจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวในสังคมหรือวัตถุ ก็ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบความร่วมมือ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการพัฒนาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตระหนักและรับรู้ปัญหาาร่วมกัน คือ ค้นคิดและวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน ในลักษณะร่วมคิด
2. ร่วมวางแผน คือ นำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรของทุกฝ่าย (คน สิ่งของ งบประมาณ เวลา ฯลฯ)
3. ร่วมปฏิบัติ คือ นำแผนที่ได้ไปร่วมกันทาเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
4. ร่วมประเมินผล คือ ร่วมกันติดตามผลงานที่ทาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการทำงาน ร่วมกันคิดปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.3 ระดับความร่วมมือ

นักวิชาการได้แบ่งระดับความร่วมมือออกเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีสองระดับ คือ ระดับของการให้การปรึกษา และการร่วมตัดสินใจ หน่วยงาน/กรรมการ ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทร่วมด้วยในระดับชาติ หรือระดับกลาง (เขต/ท้องถิ่น) มักจะเป็นลักษณะของ กรรมการที่ปรึกษาเป็นส่วนมาก ยกเว้นกรณีบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย ในระดับเขตและท้องถิ่น ลิสเตนสไตน์ในระดับสถาบันการศึกษา ส่วนในนอร์เวย์ในระดับเทศบาล ในออสเตรเลียทั้งที่ประชุมของ รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น จะมีอำนาจในการออกคำสั่งและคำแนะนำและมีบทบาทสำคัญในการแต่งตั้งครูและครูใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองเป็นกรรมการในการประชุมดังกล่าว แล้ว มีสิทธิออกเสียงเต็มที่

ในระดับโรงเรียน ผู้ปกครองมักจะได้รับมอบอำนาจถึงขั้นการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจมี 2 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับหน้าที่การดำเนินงานประจำวันของโรงเรียน เช่น การทำตารางสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การรักษาระดับความสัมพันธ์ครู-ผู้ปกครอง และการควบคุมค่าใช้จ่าย
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับงานสำคัญของการบริหารระบบการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน การพิจารณาอัตราครูและบุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน การสรรหาคัดเลือกบุคลากร (ในบางกรณีรวมการคัดเลือกครูใหญ่ด้วย) และการพิจารณาหลักสูตร และวิธีสอน

การตัดสินใจแบบแรกกระทำโดยกรรมการที่เกี่ยวข้องในแทบทุกประเทศ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาศึกษาการตัดสินใจประเภทที่สองพบในประเทศเดนมาร์ก กรีซ สเปน ไอร์แลนด์

กฤษฎพงษ์ กิรติกร (2561) ได้กล่าวถึง ระดับความร่วมมือทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้ คือ 1) การดำเนินงานร่วม 2) การเป็นพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ และ 3) การเป็นหุ้นส่วน หากเรียงตามลำดับความร่วมมือแล้วพบว่า การเป็นหุ้นส่วนเป็นระดับสูงสุดของความร่วมมือ การดำเนินการร่วมเป็นความร่วมมือระดับต้น และการเป็นพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ เป็นความร่วมมือระดับกลาง รูปแบบความร่วมมือในแต่ละระดับมีลักษณะเฉพาะตัว โดยเฉพาะสามารถวิเคราะห์ลักษณะที่แตกต่างกันนี้ได้เป็น 3 มิติ ได้แก่

1. มิติความสัมพันธ์กันเชิงกฎหมายในลักษณะเป็นทางการ (Legal Relationship/Formalized Relationship)
2. มิติรูปแบบของความสัมพันธ์ (Form of Relationship)
3. มิติการจัดการทรัพยากร (Resource Management)

โดยความร่วมมือแต่ละระดับนั้นจะมีลักษณะในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน เช่น ในมิติการจัดการทรัพยากรนั้น ความร่วมมือระดับการดำเนินการร่วม (Corporation) จะเป็นการจัดการทรัพยากรร่วมกันเฉพาะทรัพยากรกลางของโครงการ ไม่รวมถึงทรัพยากรขององค์กร ส่วนความร่วมมือระดับพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์นั้นจะเป็นการจัดการทรัพยากรร่วมกันในระดับองค์กร (Corporate Level) เช่น มีการนำเอาบุคลากรในส่วนงานหรือฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรมาทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด มิได้มีจำกัดเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือโครงการเท่านั้น ในขณะที่หากเป็นความร่วมมือในระดับหุ้นส่วน (Partnership) แล้วการจัดการทรัพยากรจะเป็นการตัดสินใจร่วมกันเต็มรูปแบบ กล่าวคือ หุ้นส่วนทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดทรัพยากรร่วมกันเสมือนเป็นองค์กรเดียวกัน

ในการวิเคราะห์และจำแนกว่า กิจกรรม โครงการ หรืองานที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับภาคส่วนอื่น ๆ นั้น เป็นความร่วมมือระดับใด สามารถวิเคราะห์ได้ใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจัดการทรัพยากร (Resource Sharing) เป็นการแบ่งปันทรัพยากรในความร่วมมือสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้
 - ระดับที่ 1 มีการสนับสนุนทรัพยากรจากแต่ละฝ่ายตามขอบเขตงานเพื่อการดำเนินกิจกรรม
 - ระดับที่ 2 มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน
 - ระดับที่ 3 มีการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน

2. ด้านกรอบเวลาของความร่วมมือ (Time Frame of Cooperation)

ระดับที่ 1 มีความร่วมมือเป็นครั้งคราวที่มีการตกลงกัน

ระดับที่ 2 มีความร่วมมือระยะกลาง 2-5 ปี

ระดับที่ 3 มีความร่วมมือระยะยาว (มากกว่า 5 ปี) หรือแบบถาวร

3. ด้านระดับการบูรณาการของความร่วมมือ (Level of Integration)

3. กระบวนการสร้างและพัฒนาความร่วมมือ

ความร่วมมือ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การสู่ความสำเร็จ เป็นสิ่งที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการสร้างความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระหว่างบุคคล ครอบครัวและเพื่อนบ้าน การสร้างร่วมมืออาจมีทั้งในระดับหุ้นส่วนแบบไม่เป็นทางการ ไปจนถึงระดับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์เชิงการร่วมมืออย่างจริงจังเป็นแบบแผน กล่าวได้ว่า ความร่วมมือเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้าน ความเป็นชุมชน เพิ่มความตระหนักในการยอมรับประโยชน์ในการขยายขอบเขตการใช้ทรัพยากรร่วมกันด้วย การลดทอนความซ้ำซ้อน ผู้วิจัยลำดับขั้นเพื่อความสำเร็จในการสร้างร่วมมือ (The Steps to Successful Collaboration) ความสำเร็จในการสร้างร่วมมือ มีลำดับขั้นในการดำเนินการดังนี้

สมปราษฎ์ กนกอร์ (2548) ได้ลำดับขั้นตอนการสร้างร่วมมือไว้ดังนี้

1. ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identify Stakeholder) ความร่วมมือจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการระบุถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจะได้ร่วมประชุมวางแผนกำหนดความต้องการนิยาม เป้าหมายและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากความเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณประโยชน์ต่อการสร้างร่วมมือ

2. การสนองเหตุผลและความต้องการในการมีส่วนร่วม (Have Collaborators State Their Reasons for Wanting to Participate) หลังจากการกำหนดผู้เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ ซึ่งอาจอยู่ในรูปตัวแทนองค์การหรือครอบครัวชุมชนแล้ว ต้องทบทวนอยู่เสมอว่าความร่วมมือที่ดำเนินการอยู่ได้สนองความต้องการ โดยทำให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรและแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญเพื่อสนองตอบความต้องการและเป้าหมายของชุมชนแล้วหรือยัง

3. สร้างพันธะสัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน (Get a Commitment to Stated Goals) ความร่วมมือที่เกิดจากการสั่งการ จะไม่ทำให้เกิดจิตสำนึกและการแลกเปลี่ยนความคิด และหากปราศจากการแลกเปลี่ยนความคิดในการกำหนดเป้าหมาย จะทำให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างร่วมมือมีน้อย ดังนั้นควรพิจารณาถึงข้อคำถามต่อไปนี้อยู่เสมอ คือ

3.1 ใครมีพันธะสัญญาและมีความสามารถในการระดมทรัพยากร

- 3.2 ใครคือผู้สนับสนุนหรือผู้ดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ
- 3.3 ทุกคนมีทักษะเฉพาะ มีอำนาจหรือมีความรู้ที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือหรือไม่
- 3.4 ครอบครัวและชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการเมืองครั้งนี้ได้อย่างไร
- 3.5 เราเป็นหุ้นส่วนที่สะท้อนความต้องการที่หลากหลายของชุมชนหรือไม่
- 3.6 ประโยชน์ของความร่วมมือจะมีความสำคัญกว่าค่าใช้จ่ายหรือไม่
- 3.7 เราเคยรู้มาก่อนหรือไม่ ว่าเคยมีความร่วมมือระหว่างกลุ่มขององค์กรและชุมชนในอดีต
- 3.8 ผู้บริโภคจะมีความสำคัญเท่ากับหุ้นส่วนใช่หรือไม่
- 3.9 องค์กรแต่ละแห่งมีกลุ่มทีมงานที่พอเพียง และมีเงินทุนที่จะสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมืออย่างพอเพียงในการดำเนินการวันต่อวันใช่หรือไม่
- 3.10 สิ่งใดที่สังคมและผู้นำจะต้องมีต่อการสร้างความร่วมมือ
4. การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Establishing a Shared Vision) การสร้างความร่วมมือจะประสบความสำเร็จจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีภูมิหลังและมุมมองที่แตกต่างกันอย่างไรก็ตามความหลากหลายอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจและการควบคุม การหลอมรวมความร่วมมือทำได้ดังนี้
- 4.1 ในระหว่างอภิปราย ต้องช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนโดยปราศจากการสร้างอาณาจักรทางความคิดส่วนตนจนเกินไป
- 4.2 สร้างให้เกิดภาวะที่ง่ายต่อการตัดสินใจด้วยคำถาม ได้แก่ ผู้ร่วมมือจะรักษาความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบได้อย่างไร ผู้ร่วมมือจะย้อนกลับมาประเมินและจะประสบผลสำเร็จได้อย่างไร จะได้ลองความสำเร็จหรือไม่ และจะทำอย่างไร ผู้ร่วมมือทุกคนมีความรู้สึกว่าได้รับการแบ่งปันอำนาจใช่หรือไม่ และประสบการณ์ใดที่ได้จากครอบครัวหรือเพื่อนบ้านที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนสร้างความร่วมมือ
- 4.3 สร้างการยอมรับในนิยาม วิธีการและบทบาทของสมาชิกโดยการพิจารณาคำถาม ได้แก่ กิจกรรมที่ดำเนินอยู่เป็นการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมพอเพียงแล้วใช่หรือไม่ทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจใช่หรือไม่ ทุกคนมีความเข้าใจอย่างแจ่มชัดต่อพันธสัญญาแล้วใช่หรือไม่การประชุมดำเนินไปอย่างไร และจะมีการสื่อสารข้อเสนอเกี่ยวกับความร่วมมือในการดำเนินงานและพันธกิจต่าง ๆ ใช่หรือไม่
- 4.4 สร้างและประกาศพันธกิจเพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมโดยการเน้นย้ำด้วยคำถาม ได้แก่ ใครคือผู้ที่ปฏิบัติตามพันธกิจเหล่านี้ สิ่งใดบ้างที่ต้องเตรียมการ และอะไรคือความปรารถนาของหุ้นส่วนทุกคน

4.5 กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ในขณะเดียวกันจะต้องมีการกำหนดเวลาในการพบปะสังสรรค์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างหุ้นส่วนต่าง ๆ มีการกำหนดกลไกให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสาร มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นการให้เสรีภาพในการใช้ภาวะผู้นำของหุ้นส่วนทุกคน

4.6 ให้โอกาสทุกคนแลกเปลี่ยนข่าวสารการประชุม มีการเลือกประเด็นที่เป็นแนวคิดของแต่ละคนมาสื่อสารและอภิปรายเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

5. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ (Developing a Collaborative Strategic Plan) การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสำเร็จระยะยาวภายในสองถึงสี่ปี ในที่ประชุมผู้มีส่วนร่วมทุกคน ต้องร่วมแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ความหวัง สิ่งที่เป็นความวิตกกังวลและร่วมกันร่างแผนยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงความใส่ใจต่อทรัพยากรที่ขาดแคลน เน้นมุมมองที่หลากหลาย อธิบายถึงรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเกิดผลต่อองค์การและเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการชี้แจงเหตุผล บริการจัดการโดยการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น สร้างพันธะสัญญาความร่วมมือในการสร้างพันธกิจและเป้าหมาย และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของหุ้นส่วนทุกคน

6. การกำหนดข้อปฏิบัติในการประชุม (Determining Meeting Rules) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถร่วมกำหนดข้อปฏิบัติบางส่วนในการประชุม ซึ่งอาจเป็นเพียงเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือเรื่องที่เป็น ได้แก่

6.1 เริ่มประชุมตามวาระที่กำหนดให้ และมีเวลาเพียงพอต่อการอภิปรายในแต่ละประเด็น

6.2 หุ้นส่วนแต่ละคนต้องได้รับการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

6.3 เริ่มต้นและสิ้นสุดการประชุมอย่างตรงเวลา และมีเวลาเพียงพอต่อการอภิปรายในแต่ละประเด็น

6.4 การใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประสิทธิผลเป็นกุญแจสำคัญที่จะดำเนินการในทุกขั้นตอน ซึ่งผู้นำจะต้องใช้ความพยายามอย่างสูงเพื่อแสวงหาข้อตกลงร่วมกันของตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ

7. การสร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Building Consensus about Decision Making) ข้อขัดแย้งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกิดขึ้น ดังนั้นการสร้างความร่วมมือจึงถือเป็นสิ่งท้าทาย การย้อนกลับไปทบทวนเพื่อหาคำตอบของข้อขัดแย้งและทักษะการสร้างข้อตกลงร่วมกันเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จ การให้ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ หากปราศจากความไว้วางใจแล้วหุ้นส่วนทุกคนจะไม่ยอมเปิดเผยความคิดเห็นส่วนตัว นอกจากความไว้วางใจแล้วยังมีประเด็นอื่น ๆ อีกที่จะส่งเสริมให้เกิดข้อตกลงร่วมกัน

4. ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ

ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานความร่วมมือ

Coombs (1981) ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ปัญหาด้านนโยบายและแผนงาน มักเกิดจากการขาดความร่วมมือในการกำหนดนโยบายและแผนงานร่วมกัน

กลุ่มที่ 2 ปัญหาด้านสมรรถนะขององค์กร ภายใต้การพัฒนาความร่วมมือ พบปัญหา อุปสรรคที่สำคัญ คือ ขาดวิธีการที่ชัดเจนในการให้การสนับสนุนทางการบริหาร ทั้งในเรื่องทรัพยากร งบประมาณและการพัฒนากำลังคน เนื่องจากไม่ทราบข้อเท็จจริงถึงความต้องการที่แท้จริงขององค์กร

กลุ่มที่ 3 ปัญหาการยอมรับซึ่งกันและกันและความเป็นอิสระภายใต้ความร่วมมือ ซึ่งการผสมผสานความร่วมมือ (Integration Cooperation) ได้นั้น ต้องพัฒนาบนรากฐานของการยอมรับซึ่งกันและกันของทั้งสองฝ่าย มีการสื่อสารแบบเปิดเผยและมีความจริงจังต่อวิธีการของความร่วมมือ

กลุ่มที่ 4 ปัญหาด้านการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือ ปัญหาการจัดโครงสร้างขององค์กรเพื่อความร่วมมือที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งมาจากบทบาทของผู้นำองค์กร และปัญหาของสังคมที่องค์กรตระหนัก ดังนั้นการจัดกลไกความร่วมมือจึงต้องอาศัยระยะเวลาและการพัฒนาความร่วมมือร่วมกัน ซึ่งภายใต้การพัฒนาดังกล่าวพบว่า การจัดกลไกการประสานงาน รูปแบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์กร การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ล้วนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป ปัญหา อุปสรรคที่สำคัญของความร่วมมือ ได้แก่ การขาดความร่วมมือในการกำหนดนโยบายและแผนงาน การขาดวิธีการที่ชัดเจนในการให้การสนับสนุนทางการบริหาร โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรการเงิน งบประมาณ บุคลากร การขาดการยอมรับและจริงจังต่อกัน การขาดการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อความร่วมมือที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปัญหาการจัดกลไกการประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์กร การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความร่วมมือยังไม่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ

Baum (1993) ได้เสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการ Healthy Cities จากการศึกษาในภาคพื้นยุโรป โดยเกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ดังนี้

1. มีการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มต่าง ๆ
2. การสร้างกลไกประสานการทำงานร่วมกัน เพื่อระดมความคิดเห็น ประสพการณ์ และทรัพยากร อีกทั้งประสานการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการตัดสินใจและควบคุมในเรื่องที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สุขภาพอนามัย และการกินดีอยู่ดี

4. การส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ ๆ

5. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายที่สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน
Coombs (1981) ได้เสนอให้เห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความสำเร็จในความร่วมมือ ได้แก่

1. ความสามารถ ความตั้งใจ และความจริงจังของผู้นำที่เกี่ยวข้อง

2. ทักษะของผู้ปฏิบัติงานในการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะต้องหาวิธีการสร้างการยอมรับในความร่วมมือ และวิธีการดังกล่าวอยู่ภายใต้การปฏิบัติการแบบเผชิญหน้า และการสั่งการที่เปิดเผย

3. ความร่วมมือจะประสบความสำเร็จลงได้ จะต้องมีการในการกระจายอำนาจการบริหารและกระจายความรับผิดชอบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีบทบาทส่งเสริมและประสานงานอย่างใกล้ชิด เพราะความสำเร็จของความร่วมมือแบบผสมผสานนี้จะเกิดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับล่างที่ใกล้ชิดกับปัญหาโดยตรงมากกว่าในระดับสูง

4. ความคล่องตัวขององค์กร โดยความคล่องตัวดังกล่าวปราศจากการผูกขาดอำนาจ

5. การปรับตนเองเพื่อลดปัญหาอุปสรรคในความร่วมมือและพร้อมในทางปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในความร่วมมือ กลุ่มปัจจัยที่สำคัญคือ การยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือ อีกทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อกัน การจัดโครงสร้างองค์กรภายใต้ความร่วมมือ การร่วมระดมทรัพยากร วิธีการให้ความร่วมมือ และการจัดกลไกการประสานงาน เพื่อก่อให้เกิดการประสานแผน ทรัพยากร และความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารที่ดี อีกทั้งทุกส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือ โดยเฉพาะการตัดสินใจร่วมกัน การวางแผนปฏิบัติร่วมกัน การสนับสนุนทรัพยากร และการร่วมติดตามประเมินผล โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การส่งเสริมศักยภาพของการเข้าร่วมมือกันเพื่อการพัฒนา

5. องค์ประกอบของความร่วมมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของความร่วมมือ มีเนื้อหาและสรุปได้ดังนี้

Weltch (2000) ได้ทำการวิจัยและสรุปว่า องค์ประกอบของความร่วมมือ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การประนีประนอมเพื่อให้เกิดการเคารพความคิดใหม่ และการเปลี่ยนแปลง

2. การสื่อสารที่ประกอบด้วยการฟังและการเสนอความคิด ความรู้สึก
 3. การแก้ปัญหาที่มีการระบุความต้องการความจำเป็น การระดมสมอง การปรับ
 สิ่งที่ได้เพื่อใช้ในการสร้างแผนปฏิบัติการและการประเมิน

4. การพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการปฏิบัติการ

Sandiego State University's Collage of Education (2003) ได้นำเสนอ
 องค์ประกอบของความร่วมมือ ดังนี้

1. การมีส่วนช่วยเหลือแบ่งปัน (Contribution)
2. การรับผิดชอบ (Taking Responsibility)
3. การมองเห็นคุณค่าความเห็นของผู้อื่น (Valuing Other's Viewpoint)

โดยที่การช่วยเหลือแบ่งปันเป็นการค้นหาและรวบรวมสารสนเทศ การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การตรง
 ต่อเวลา ส่วนการรับผิดชอบเป็นการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การมีส่วนร่วมในการ
 ประชุม ส่วนการมองเห็นคุณค่าความเห็นของผู้อื่นเป็นการรับฟังความเห็นของสมาชิกคนอื่นการ
 ร่วมมือกับสมาชิกในทีม และการตัดสินใจด้วยความยุติธรรม

อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความร่วมมือ
 ประกอบด้วย

1. การสื่อสารที่ประกอบด้วยการฟังและการเสนอความคิด ความรู้สึกอย่างมี
 ประสิทธิภาพและการสื่อสารที่แสดงการเคารพผู้อื่น
2. การแก้ปัญหาที่มีการระบุความต้องการความจำเป็น
3. การพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการปฏิบัติการ
4. การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่ม/การแสวงหาและสนับสนุนความเห็นร่วมกัน
 ของกลุ่ม การตระหนักและรับรู้งานของผู้อื่น

ภทธีรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย (2559) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของความร่วมมือ
 ได้แก่ 1) การช่วยเหลือแบ่งปัน 2) ความรับผิดชอบร่วมกัน 3) การสื่อสารและการยอมรับ
 ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 4) การระดมสมองแก้ปัญหา ระบุความต้องการ วางแผน ปฏิบัติงาน
 และประเมินผล

จากเอกสารข้างต้นผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบของความร่วมมือได้ดังนี้ 1. การสื่อสาร
 ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 2. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. ร่วมกันแผนปฏิบัติการ
 และการประเมินการปฏิบัติการ

แนวทางและการพัฒนาแนวทาง

1. ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาแนวทาง

1.1 ความหมายของการพัฒนาแนวทาง

เนื่องจากความหมายของคำว่าแนวทาง มีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่ารูปแบบมีความหมายใกล้เคียงกับแนวทาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ความหมายของคำว่ารูปแบบกับคำว่าแนวทางด้วยซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการลอกเลียนแบบ เป็นสิ่งที่เป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่งเป็นหลักหรือแนวคิด หรือเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

Stoner and Wanke (1986) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง แนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ ที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้นและใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม

คำหามาน คนไค (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น ด้วยวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิวณิช (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น และการทำให้เกิดขึ้น

พะยอม วงศ์สารศรี (2544) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวกับบุคคลหรือการดำเนินงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

เขาวเรศ ใจทัด (2559) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง กระบวนการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานการลงมือปฏิบัติจริง ด้วยการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมายหรือ วัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่า พึงพอใจแก่องค์กร

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการ ที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความสามารถ มีทักษะในด้านต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจาก การกระทำของตนเองหรือการกระทำที่ผู้อื่นจัดให้

จากความหมายของการพัฒนาและแนวทาง สามารถสรุปความหมาย การพัฒนา แนวทาง ได้ว่าหมายถึง การจัดให้มีขึ้น หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการ ที่ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

1.2 ความสำคัญของการพัฒนา

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร ทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระภาพในการบริหารจัดการ และเพื่อความ เข้มแข็งของสถานศึกษา รัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนด แนวทางในการบริหารงานของสถานศึกษา และเนื่องจากบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความ แตกต่างกัน แนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีความเหมาะสมและสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

จากการศึกษาความสำคัญของการพัฒนาที่กล่าวมา พบว่ายังขาดขั้นตอนหรือแนว ปฏิบัติที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

บริบทสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ ตำบลโพนทอง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นส่วนราชการที่บริหารจัดการและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาในจำนวน 17 อำเภอ มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 55 โรงเรียน แยกเป็นขนาดตามข้อมูลนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 35 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 12 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน

ในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีวัฒนธรรมแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ สามารถที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมจังหวัดกาฬสินธุ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 55 แห่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทั้งหมด จำนวน 54 คน และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ดังนี้ 1) ผู้บริหาร จำนวน 117 คน 2) ครูผู้สอน 2,086 คน 3) บุคลากรทางการศึกษา 38 คน 4) ลูกจ้างประจำ 107 คน 5) พนักงานราชการ 129 คน 6) ครูอัตราจ้าง 101 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตั้งอยู่ ถนนถีนานนท์ ตำบลโพนทองอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000 โทรศัพท์ สำนักงาน 043-810543 โทรสาร 043-810620 เว็บไซต์ www.sesa24.go.th E-mail : sesadary24@obec.go.th

อำนาจหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 และกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่

การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไบบงองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจกรรมภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ดำเนินการตามภารกิจ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้นของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการจัดการศึกษา ดังนี้

ด้านคุณภาพการศึกษา

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร (ปัญญาดี มีทักษะ)

2. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มีคุณธรรม จริยธรรม)

3. มีโอกาสทางการศึกษาทั่วถึง ครอบคลุมผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ดำเนินการบริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาตามภารกิจ โดยการจัดทำนโยบาย แผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีความสอดคล้องกับ

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ภาครัฐ และภาคเอกชนในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็น กลไกนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด มีครูปฏิบัติการสอนไม่ครบชั้น ไม่ครบกลุ่มสาระ การเรียนรู้และขาดครูในสาขาที่จำเป็น
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ และยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้
3. มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ รวมถึงยังมีนักเรียนที่อ่านยังไม่คล่อง เขียนไม่คล่องโดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบ เนื่องจากชำรุด ทรุดโทรม ก่อสร้างมานาน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมประเด็น ปัญหาและ ความต้องการของเด็กและเยาวชน และปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิด ช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น
6. การร่วมมือบริหารจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย เนื่องจาก ชุมชน หรือผู้ปกครอง มักจะมอบหมายให้โรงเรียนเมื่อมีการเสนอความคิดเห็น เสนอแนะ
7. ระบบอินเทอร์เน็ต หรือ ICT ในโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. จัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก
2. พัฒนาครูสู่มืออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ขาดแคลนครูในกลุ่ม สาระการเรียนรู้วิชาหลัก และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์นักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์
3. อบรมสัมมนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนดำเนินการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
4. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน องค์กรคณะบุคคลให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา ให้มากยิ่งขึ้น

5. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างนวัตกรรม จัดทำงานวิจัยเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียน
ทางการเรียนให้สูงขึ้น

6. จัดทำระบบติดตามนักเรียนออกกลางคัน เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ เพื่อให้ความ
ช่วยเหลือกับเด็กที่มีปัญหาอย่างจริงจัง

7. จัดทำนวัตกรรม สร้างสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยเหลือนักเรียนให้
เกิดการเรียนรู้

8. พัฒนาระบบคลังข้อสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา

9. ควรดำเนินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์นักเรียน เพื่อให้นักเรียนในสังกัดมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงขึ้น

10. พัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง หรือ ICT เพื่อการบริหาร และการ
จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้นให้
สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีงบประมาณ
พ.ศ. 2560 ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนให้ได้มาตรฐานสากล ด้วยความร่วมมือของเครือข่ายและชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

2. พันธกิจ

2.1 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา
โรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีความเข้มแข็ง

2.2 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะเทียบเคียง
มาตรฐานสากล

2.3 ส่งเสริม และสนับสนุน การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้จัดการ
เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตาม ให้สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการศึกษา

3. เป้าประสงค์

3.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเข้มแข็งด้วยระบบคุณภาพ

3.2 นักเรียนมีคุณลักษณะเทียบเคียงมาตรฐานสากล

3.3 ครู และบุคลากรทางการศึกษาจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ค่านิยมร่วมขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นองค์กรขยัน บริการเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม เลิศล้ำที่ผลงาน บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนราชการที่บริหารจัดการและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาในจำนวน 17 อำเภอ มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 55 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 35 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 12 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน และ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน

5. การแบ่งเครือข่าย ในรูปแบบสหวิทยาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีการแบ่งกลุ่มเครือข่ายในการทำงานซึ่งเรียกว่าสหวิทยาเขต มีการแบ่งกลุ่มโดยใช้ทำเลที่ตั้งสถานศึกษาเป็นสำคัญ มีสถานศึกษาที่เป็นศูนย์กลาง ร่วมกันจัดการศึกษาและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายเขตพื้นที่การศึกษามอบหมายแบ่งเขตการศึกษามีดังนี้ สหวิทยาเขตท่าม่วงชัยขันธ์ สหวิทยาเขตเมืองกาฬสินธุ์ สหวิทยาเขตเมืองฟ้าแดด สหวิทยาเขตยางตลาดฆ้องชัย สหวิทยาเขตวงนารายณ์ สหวิทยาเขตสมเด็จ สหวิทยาเขตปลั่งผึ่ง สหวิทยาเขตห้วยเม็กหนองกรุงศรี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พรชัย ทองเจือ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบัน อุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะ 4 ร. ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้าน รู้ นำ รู้ ทน โลก เรียนรู้ ชำนาญ เชี่ยวชาญ ปฏิบัติ รวมพลังสร้างสรรค์สังคม และรักความเป็นไทย ใฝ่สันติ 2) ศึกษาความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียน การสอนในโรงเรียน 3) พัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียน การสอนในโรงเรียน 4) ทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะ 4 ร. ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้านรู้ นำ รู้ ทน โลก ด้านเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญ ปฏิบัติ ด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านรักความเป็นไทย ใฝ่สันติ อยู่ในระดับสูง 2) ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน เริ่มต้นจากการมีวิสัยทัศน์ มีความเอื้ออาทรของผู้บริหารสถาบัน

อุดมศึกษาเป็นหลักอยู่ในระดับ มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน คือ การขาดความตระหนักและขาดการประสานงาน ที่ตืออยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดม ศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ความร่วมมือ ร่วมใจ อยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนารูปแบบความร่วมมือมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ร่วมตระหนักและเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ร่วมสร้างและพัฒนา ขั้นที่ 3 ร่วมแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ร่วมประเมินผล ซึ่งมียุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จได้แก่ ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร ระดับทีม และระดับบุคคล และใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบ CRP ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก (Crystal-Based Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัย (Research-Based Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ (Productivity-Based Instructional Model) ในการจัดการเรียนการสอน 4) ผลการทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลกกับโรงเรียนวัดเสนาหิน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ปรากฏว่า การใช้กระบวนการความร่วมมือ 4 ขั้นตอน บรรลุเป้าหมายทุกขั้นตอน พฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนไปจากเดิม โดยมีการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่ายและ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล นอกจากนี้ผลการทดลองยังพบอีกว่า กลุ่มบุคคลหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือได้แก่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มผู้นำชุมชนสถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษากลุ่มศิษย์เก่าภูมิปัญญาท้องถิ่นโรงพยาบาลชุมชนสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยได้ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่ายตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทเพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานแต่ละด้านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงานมีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันมีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง 2 แห่งการดำเนินงานตามโครงการ

เสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษาผลการประเมินโครงการพบว่าส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการงบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบต่อนักเรียนตามข้อข่ายที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

พัชรินทร์ จันทาพูน (2555) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่าง 390 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค PNI[subscript Modified] และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์โรงเรียนขนาดเล็กดีเด่น จำนวน 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ กำหนดกลยุทธ์จากตาราง SWOT Matrix ตรวจสอบกลยุทธ์โดยการประเมินและการเสวนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน กลยุทธ์ที่ได้มีการประเมินความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่น่ากลยุทธ์ไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน การร่วมกันบริหารผลประโยชน์ และการประเมินผลและการปรับปรุงงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับการควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือด้านการบริหารทรัพยากรร่วมกัน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมมีค่า $PNI[subscript Modified] = 0.28$ โดยประเด็นที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการบริหารทรัพยากรร่วมกัน ($PNI[subscript Modified] = 0.30$) รองลงมาคือด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย ($PNI[subscript Modified] = 0.29$) 2) กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 24 กลยุทธ์รอง 75 วิธีดำเนินการ โดยกลยุทธ์หลักประกอบด้วย 1) กลยุทธ์กระตุ้นการก่อตั้งเครือข่ายความร่วมมือ 2) กลยุทธ์พัฒนาการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ และ 3) กลยุทธ์การประเมินผลและการปรับปรุงงานของเครือข่ายความร่วมมือ

จิราพร กุลสาริน (2555) ได้วิจัยโครงการการสร้างความร่วมมือในการดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ร่วมกับเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเสนอสำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย พบว่า แนวทางการสนับสนุนงานวิจัยรับใช้ชุมชน ในสถาบันการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการต้องทำให้เห็นประโยชน์ร่วมในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับชุมชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงตัวบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ และเครื่องมือที่หลากหลาย หัวใจสำคัญคือการสร้างการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมงานกับในระดับสาขาวิชา ระดับคณะ หรือมหาวิทยาลัย หรือในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องให้บุคลากรในสังกัด ได้มาเรียนรู้และทดลองปฏิบัติจริง ทั้งนี้การทำงานต้องผสมให้เป็นส่วนหนึ่งของภาระงานไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกล่าวคือ งานวิจัยน่าจะนำไปสู่การขอผลงานวิชาการ หรือนำไปสู่การปรับใช้ในฝ่ายงานได้อย่างแท้จริงโดยไม่ใช้การเพิ่มภาระใหม่ให้กับผู้ปฏิบัติการ เป็นต้น ซึ่งหากจะทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด ควรมีการเริ่มต้นจากการได้เรียนรู้การเป็นผู้วิจัยในรูปแบบการรับใช้ชุมชน ก่อนสร้างกลุ่มคนดังกล่าวให้นำไปสู่การมีบทบาทการเป็นที่เลี้ยง โดยองค์กรสามารถพัฒนากลไกที่เหมาะสมรองรับ เช่น การจัดตั้งหน่วยงานวิจัยในสายดังกล่าวขึ้นในองค์กรโดยใช้งบประมาณจากภายในสนับสนุนหรือ สร้างกลไกการเชื่อมแหล่งทุนภายนอกมาใช้ในการสนับสนุน เมื่อองค์ประกอบต่าง ๆ มีความเหมาะสมก็จะนำไปสู่การขยายผลของการสนับสนุนงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว ได้อย่างแพร่หลายและครอบคลุมยิ่งขึ้น

อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 1) ผู้เกี่ยวข้องเครือข่ายประกอบด้วย คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ศิษย์เก่าพระสงฆ์ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน 2) กระบวนการการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ขั้นตอนแรกถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่ายขึ้น ประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขึ้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกันขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย ขั้นพัฒนารักษาความสัมพันธ์ 3) เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักคือ การร่วมตระหนักและรับรู้ปัญหา การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติตามแผน การร่วมประเมินผล 4) องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียนประกอบด้วย 2 คือ องค์ประกอบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการศึกษาการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จะเห็นได้จาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จะเห็นได้จาก ผลการทดสอบปลายภาคเรียนที่ 1 และปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เมื่อเปรียบเทียบกับพบว่าภาคเรียนที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบปลายภาคที่ 2 ของนักเรียนสูงขึ้นและมีค่าเฉลี่ย

สูงกว่าภาคเรียนที่ 1 จำนวน 8 กลุ่มสาระ การเรียนจากทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์หลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ร้อยละ 100 และความพึงพอใจของผู้บริหาร คณะครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ 4 องค์ประกอบ การร่วมตระหนักและรับรู้ปัญหา การร่วมวางแผนการปฏิบัติ ตามแผน และการร่วมประเมินผล

วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 2) การมีส่วนร่วม 3) การมีส่วนร่วม 4) ความไว้วางใจ 5) การสร้างความตระหนักร่วม 6) การสร้างพันธกรณี 7) การปฏิบัติกิจกรรมร่วม 8) การตัดสินใจร่วม ผลการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องขององค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือและตัวชี้วัด เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 กระบวนการ คือ 1) การวางแผนและสร้างข้อตกลงร่วม 2) การปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น 3) การทบทวนผลการดำเนินงาน และ 4) การประเมินผลการดำเนินงาน ผลการตรวจสอบด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และความถูกต้องของรูปแบบด้วยกระบวนการ MACR (Multi Attribute Consensus Reaching) พบว่า มีด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุดผลการศึกษานำรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีระดับการพัฒนาการสูงขึ้นก่อนการพัฒนาอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) การติดตามผลหลังการพัฒนาโดยการประเมินระดับปฏิกิริยา (Reaction) ระดับการเรียนรู้ (Learning) ระดับพฤติกรรม (Behavior) และระดับผลลัพธ์ (Results) พบว่า โดยรวมทุกระดับอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ และด้านผลที่ได้จากการดำเนินงาน รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด และ 4) ผลประเมินด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ด้านความเหมาะสม และ ความถูกต้อง ของรูปแบบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

Coombs (1981) ได้ศึกษารูปแบบของความร่วมมือโดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ ระบบต่าง ๆ ที่จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อสนับสนุนให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวชนบทดีขึ้น โดยเขาเรียกรูปแบบของความร่วมมือว่า การผสมผสานความร่วมมือ (Integration Coordination) โดยภายใต้การผสมผสานความร่วมมือที่ดีจะต้อง เริ่มต้นจากการตัดสินใจร่วมกันในการกำหนด นโยบายและการวางแผน การรวมกลุ่มพลังเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและการปรับ ระบบต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนาได้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น โดยการรวมกลุ่มพลังดังกล่าวควรมีการก่อตั้งองค์กรที่เป็นรูปธรรมขึ้น เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเลือกสรร วางแผน และดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ความชัดเจนขององค์กรความร่วมมือดังกล่าวจะช่วย ทำให้มีการผสมผสานทั้งทรัพยากรและวิธีการทำงานให้สอดคล้องมากยิ่งขึ้น และลดความสับสนใน การปฏิบัติงานและผู้ร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ และจากการศึกษาของ คูมปลส์ ในโครงการต่าง ๆ ของไทยพบว่า ความสำเร็จของการผสมผสานความร่วมมืออยู่ที่การผสมผสานระหว่างองค์กร ผู้ปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าองค์กรในระดับเหนือขึ้นไป

Callan and Ashworth (2004) แห่งมหาวิทยาลัย Queensland ประเทศออสเตรเลีย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตัวแปรที่ใช้ ศึกษาคือข้อมูลภูมิหลังผู้ตอบคำถาม (Background Information) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) รูปแบบการฝึกงาน (Training Model) ปัญหาบุคลากร (People Issues) ลักษณะความร่วมมือ (Background Characteristics) และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ (Partner-ships between Institutions and Industry Employers) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับ สถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเข้าใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอากลยุทธ์ กลวิธี การปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับ ความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่น ๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิธีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร นโยบาย และ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร

Norwich and Evans (2007) ได้ศึกษาเรื่อง “เครือข่าย : ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ในการประชุมเกี่ยวกับ SEN (ความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษา) ในโรงเรียนทั่วไปพบว่าการใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีที่จะทำให้โรงเรียนร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือพิเศษด้านการศึกษา ซึ่งทำให้สามารถอธิบายรูปแบบต่าง ๆ ในการให้ความร่วมมือได้ระบุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการจัดตั้งและการดำเนินงานในแต่ละปัจจัยและยังสามารถอธิบายผลที่ได้ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนั้น ๆ ด้วยทั้งในด้านบวกและด้านลบ จากการศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอหลักการเบื้องต้นที่มีความสำคัญและส่งผลถึงการให้ความช่วยเหลือพิเศษทางการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนนั้นสัมฤทธิ์ผล ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับกันว่าผลที่ออกตามี่พรรณนาและเป็นสมมติฐานของการศึกษาครั้งนี้ จะมีประโยชน์แก่ผู้สนใจทั้งหลาย ในการพัฒนาและผดุงไว้ซึ่งความช่วยเหลือพิเศษทางการศึกษาเขาเชื่อว่าผลการศึกษาที่มีความสำคัญมากในการให้ความช่วยเหลือพิเศษทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้มีการตื่นตัวในการปรับโครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการด้านการศึกษาระบบของความร่วมมือนั้นเครือข่ายต่าง ๆ เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและการผสมผสานความคิดซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบันนี้สำคัญที่เขานำเสนอ คือ การสร้างเครือข่ายซึ่งเข้าใจในรูปของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติและองค์ประกอบเกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสมสำหรับการช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการ SEN (ความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษา) อย่างไรก็ตามเราควรตระหนักไม่ใช่แค่ด้านศักยภาพในด้านบวกแต่ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและข้อจำกัดของเครือข่าย นอกเหนือจากนั้นเราต้องระลึกเสมอว่ายังมีวิธีอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนนักเรียนด้วยวิธี SEN (ความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษา) เมื่อโรงเรียนเห็นพ้องที่จะร่วมมือกันการสร้างเครือข่ายแสดงให้เห็นว่าเป็นวิธีที่มีความยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนนักเรียนด้วย SEN (ความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษา) ณ ปัจจุบันที่มีความสับสนในองค์กรยังมีให้เห็น

Ribchester and Edwards (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษานขนาดเล็กในชนบท พบว่า ช่วงเวลาที่ฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่นไม่สามารถสานต่องานสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กได้นั้น การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเป็นยุทธวิธีเดียวที่ขยายวงกว้าง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ถือเป็นวิธีช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใด ๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ยเพื่อลดความตึงเครียดภายใน ช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลลบจากการลดจำนวนฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และเพื่อลดการแข่งขัน ในด้านการเพิ่มจำนวนนักเรียน ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประสานงานเครือข่ายที่มีบทบาทในการรวมตัวของโรงเรียนในท้องถิ่นและสร้างความเจริญเติบโต สุดท้ายเป็นผลทำให้โรงเรียนที่เกี่ยวข้องได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ ยังเน้นความจริงที่ว่าผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนกำลังร่วมกันทำงานเพื่อขจัด การแข่งขันระหว่างโรงเรียนซึ่ง

จะเป็นกุญแจหลักสู่การปฏิรูปการศึกษา ประกอบกับการได้รับ การสนับสนุนและความไว้วางใจจากท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

สรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจะเห็นได้ว่าเครือข่ายความร่วมมือเป็นเรื่องที่ซับซ้อนหลากหลายทั้งแนวคิด ทฤษฎี ที่แตกต่าง มีทั้งปัจจัยที่หลากหลาย ปัจจัย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัดทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่กล่าวมานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นเครือข่ายความร่วมมือจึงจะสามารถ นำพาเครือข่ายโรงเรียน ศูนย์เครือข่าย กลุ่มโรงเรียน หรือกลุ่ม/เครือข่ายโรงเรียน ไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง ดังนั้น เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความร่วมมือซึ่งเหมาะสมกับสภาพบริบทของตามแต่ละสถานที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ทั้ง 3 ระยะ สรุปได้ ดังภาพประกอบ 7

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการศึกษา

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน 4) การบริหารจัดการเครือข่าย (สพฐ., 2553 ; อรสา ปานขาว, 2531 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ; ธนา ประมุขกุล, 2547 ; เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545 ; สนธยา พลศรีนนท์, 2550 ; ธนากร สังเขป, 2555 ; พระมหาสุทิตย์ อากาศโร , 2547 ; วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด, 2558 ; ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2551)

1.2 ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.1 เป็นนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 2 คน

2.2 เป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ ทำงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 1 คน

2.3 เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ ของสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ตำแหน่งอาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิกการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา การศึกษา

2. ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ตำแหน่งอาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ

ศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาการศึกษา

3. นางสาวรัศมี ภูกันดาน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

4. นายสมบัติ คุ่มครอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนยางตลาด

วิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

5. ดร.นงคราญ อนุกุล ตำแหน่งครู ตำแหน่งครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน

โรงเรียนยางตลาดวิทยาการ จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรม
ศาสตร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 นี้เป็นแบบประเมิน
ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ โดยดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายความร่วมมือ
แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน

3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมินเพื่อกำหนดรูปแบบ
การประเมิน

3.3 สร้างแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ
โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ ทั้ง 4 องค์ประกอบ

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา
ตรวจแก้ไข และตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.5 นำแบบประเมินที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอ
ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

3.7 นำแบบประเมินที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว จัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการประเมินตรวจสอบ
 และยืนยันความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน
 ความเหมาะสม ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมเค้าโครงวิทยานิพนธ์และแบบประเมิน
 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ ส่งให้กับ
 ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวันและเวลาที่ขอรับแบบประเมินคืนทั้ง 5 ฉบับ

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อมูลมา
 ประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของ
 เครือข่ายความร่วมมือ โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ของ
 บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐานประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน

7. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา
 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า มีทุกองค์ประกอบโดยรวม
 ทั้งหมด และโดยรวมของแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้
 ได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ในระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการศึกษา

1.1 นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มาเตรียมดำเนินการเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ โดยการศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1.2 สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากทั้ง 55 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 95 คน ครู 2,023 คน รวม 2,118 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยการพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ ซึ่งเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และกลุ่มครูจำนวน 322 คนจากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) ผู้วิจัยจึงดำเนินการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขนาดสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	6	4	364	61	370	65
สถานศึกษาขนาดใหญ่	12	9	417	73	429	82
สถานศึกษาขนาดกลาง	33	27	672	103	705	130
สถานศึกษาขนาดเล็ก	44	36	570	85	614	121
รวม	95	76	2,023	322	2,118	398

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (2560)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ

3.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงานในสายงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยเลือกว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือนั้นอยู่ในระดับใด ซึ่งแต่ละข้อมีระดับค่าคะแนน ดังนี้

5 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า ระดับมาก

3 หมายความว่า ระดับปานกลาง

2 หมายความว่า ระดับน้อย

1 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาและข้อความที่ครอบคลุมเนื้อหาตามนิยาม
ศัพท์เฉพาะ และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว
ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index
of Item-Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60
ขึ้นไป และใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2. ดร.ดุจเดือน ไชยพิชิต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ดร.ศานิตย์ ศรีคุณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยพะเยา

4. ดร.ภักดี เอื้อราษฎร์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนาฏ
การพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม

5. ดร.นิคม วิทาโน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนาฏการ
พิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม

6. ดร.บรรจงศักดิ์ อุปพงษ์ ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยนาฏการพิเศษ
โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 24

7. ดร.ประสงค์ สุกุลขันธ์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์
บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.5 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
และความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงและการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ระหว่างคะแนนรายข้อคำถามกับคะแนนรวม โดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (พรณี ลีกิจวัฒนา, 2554) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

3.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ เสนอผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย พร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และประสานขอนัดหมายวันในการรับแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

4.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์

5. การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง จำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.1.2 กำหนดรหัสให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

- 4.51-5.00 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด
 3.51-4.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมาก
 2.51-3.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง
 1.51-2.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อย
 1.00-1.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 ดัชนีความสอดคล้อง

สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6.1.2 ค่าอำนาจจำแนก

สูตร
$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบสอบถาม

$\sum Y$ แทน คะแนนในแต่ละข้อของผู้ตอบแบบสอบถาม

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

พหุ ประถมศึกษา

6.1.3 ค่าความเชื่อมั่น

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^k s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม
 $\sum_{i=1}^k s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนน
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าเฉลี่ย

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนประชากร

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ในระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการพัฒนา

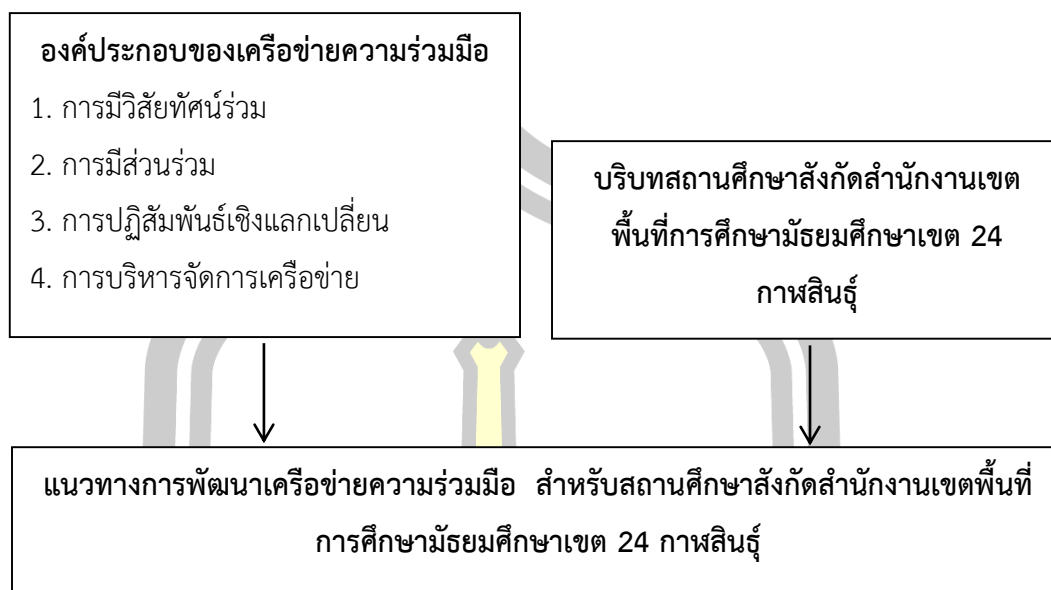
1.1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูล ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ ในระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ (Modified Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) คำนวณโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่า } PNI_{modified} = (I-D)/D$$

ค่า $PNI_{modified}$	หมายถึง	ดัชนีความต้องการจำเป็น
I	หมายถึง	ความรู้/ทักษะ/เจตคติ ที่คาดหวัง
D	หมายถึง	ความรู้/ทักษะ/เจตคติ ที่มีในปัจจุบัน

1.2 ศึกษาเนื้อหาในรายละเอียดขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ ตามลำดับความต้องการจำเป็น จากสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวความคิดที่เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ มาใช้ในการศึกษา Best Practices กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 2 โรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์พิจารณา คือ ผ่านการประเมินรอบ 3 จาก สมศ. ในระดับดี มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน และได้รับรางวัลในด้านต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่าระดับภาค ในด้านเครือข่ายความร่วมมือ หรือการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล แล้วนำไปใช้สร้างร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

1.3 ร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยพิจารณาเนื้อหาตามลำดับความต้องการจำเป็นองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 4 ด้าน

ภาพประกอบ 8 ร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

1.4 นำร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ฉบับสมบูรณ์

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ที่เป็น Best Practice ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่

2.1.1 โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 เป็นสถานศึกษาที่มีการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น โรงพักอ้อมเป็นการร่วมมือกับสถานีตำรวจจังหวัดมหาสารคาม ร่วมมือกับโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคามแก้ไขปัญหายาเสพติด ร่วมมือกับเทศบาลจัดตั้งชมรมผึ่งน้อยในการทำงานจิตอาสาต่าง ๆ และได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับจังหวัด

2.1.2 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระดับประเทศเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรทวิศึกษาโดยการร่วมมือกับวิทยาลัยเทคนิคจังหวัดกาฬสินธุ์ และเป็นโรงเรียนศูนย์กลางสหวิทยาเขตยางตลาดห้องชัย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.2.1 การศึกษาระดับปริญญาเอกหรือ

2.2.2 มีประสบการณ์ด้านเครือข่ายความร่วมมือหรือ

2.2.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ด้านเครือข่ายความร่วมมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2. นายสมบัติ คุ่มครอง ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์

3. นายเอกรักษ์ สารปรัง ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ดร.นิคม วิทาโน ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม

5. ดร.ภักดี เอื้อราษฎร์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

3.1 กำหนดประเด็นสำคัญของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แล้วนำมาสร้างข้อกระทงให้ครอบคลุมประเด็นดังกล่าวครบทุกประเด็น

3.2 นำแบบประเมินในลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษา เนื้อหาสาระสำคัญที่ตรงและครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะทั้งหมด

3.3 นำแบบประเมินที่แก้ไขปรับปรุง และผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถาบันการศึกษาที่เป็นเลิศ (Best Practices) ทั้ง 2 โรงเรียน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อกระทงเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา

3.4 นำแนวทางที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เพื่อประเมินและรวบรวมเก็บคืนด้วยตัวเอง

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

4.51-5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.1 ค่าเฉลี่ย

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

 \bar{X}

แทน ค่าเฉลี่ย

 $\sum X$

แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N

แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

S.D.

แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 $\sum X^2$

แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

 $(\sum X)^2$

แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N

แทน จำนวนประชากร

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัย และพัฒนา (Research and Development-R & D) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{Modified}$	แทน	ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่าย ความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม ตัวชี้วัด 5 ข้อ 2) การมีส่วนร่วม ตัวชี้วัด 11 ข้อ 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ตัวชี้วัด 10 ข้อ 4) การบริหารจัดการเครือข่าย ตัวชี้วัด 8 ข้อ รวม 34 ตัวชี้วัด โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ ได้ผลดังนี้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม			
1.1 สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	4.43	0.53	มาก
1.2 สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	4.71	0.48	มากที่สุด
1.3 สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	4.71	0.48	มากที่สุด
1.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน	4.43	0.53	มาก
1.5 เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
โดยรวม	4.54	0.22	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วม			
2.1 สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย	4.71	0.48	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2.2 สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุย ปรีกษาหารือเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	4.71	0.48	มากที่สุด
2.3 สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้	4.43	0.53	มาก
2.4 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย	4.50	0.53	มาก
2.5 สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.29	0.75	มาก
2.6 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย	4.57	0.48	มากที่สุด
2.7 เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิธีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
2.9 มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย การประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรืออบรมสัมมนา	4.71	0.48	มากที่สุด
2.10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมติดตามประเมิน ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย	4.86	0.37	มากที่สุด
2.11 สมาชิกเครือข่าย มีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย	4.71	0.48	มากที่สุด
โดยรวม	4.58	0.13	มากที่สุด
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน			
3.1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย	4.29	0.48	มาก
3.2 มีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกของเครือข่าย	4.29	0.48	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
3.3 มีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
3.4 ร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
3.5 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย	4.86	0.37	มากที่สุด
3.6 สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
3.7 มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
3.8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ	4.43	0.53	มาก
3.9 เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการทำงานของเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
3.10 การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของสมาชิกในเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.47	0.14	มาก
4.การบริหารจัดการเครือข่าย			
4.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.43	0.53	มาก
4.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
4.3 มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.71	0.48	มากที่สุด
4.4 เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
4.6 สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	4.43	.53	มาก
4.7 มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย	4.29	0.48	มาก
4.8 มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย	4.43	0.53	มาก
โดยรวม	4.48	0.16	มาก
โดยรวมทุกองค์ประกอบ	4.52	0.07	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และการบริหารจัดการเครือข่าย โดยรวมทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 398 คน แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 398 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ก่อนการพัฒนาแนวทาง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์และการจัดกระทำข้อมูลตามลำดับดังตาราง 6

ตาราง 6 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 24

ข้อมูลเบื้องต้น	กลุ่มตัวอย่าง (n = 398)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	172	42.97
หญิง	227	57.03
รวม	398	100
ประสบการณ์ทำงานในสายงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	24	6.03
5-10 ปี	112	28.14
11-15 ปี	83	20.85
16-20 ปี	124	31.16
21-25 ปี	16	4.02
26-30 ปี	32	8.04
31-35 ปี	7	1.76
36 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	398	100.00
ปริญญาตรี	326	81.91
ปริญญาโท	65	16.33
ปริญญาเอก	7	1.76
รวม	398	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	121	30.40
ขนาดกลาง	130	32.67
ขนาดใหญ่	82	20.60
ขนาดใหญ่พิเศษ	65	16.33
รวม	398	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 398 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 57.03 มีประสบการณ์ทำงานในสายงานอยู่ระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.15 มีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรีจำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81.41 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม						
1.1 สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	3.39	0.52	ปานกลาง	4.60	0.53	มากที่สุด
1.2 สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	3.43	0.58	ปานกลาง	4.50	0.54	มาก
1.3 สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	3.44	0.56	ปานกลาง	4.55	0.57	มากที่สุด
1.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน	3.38	0.56	ปานกลาง	4.52	0.55	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.5 เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	3.32	0.60	ปานกลาง	4.52	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	3.39	0.25	ปานกลาง	4.53	0.26	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการปฏิบัติในปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม
โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.25 เมื่อ
พิจารณารายข้อพบว่า สูงสุดคือ ข้อ 3 สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย
เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ
0.57 ต่ำสุดคือ ข้อ 5 เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60

ส่วนสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่
ระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.26 เมื่อ พิจารณาราย
ข้อ พบว่า สูงสุดคือ ข้อ 1 สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมี
ความเป็นไปได้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 ต่ำสุดคือ ข้อ 2
สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการ
เรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.45

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
 เครื่องช่วยความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม

เครื่องช่วยความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. ด้านการมีส่วนร่วม						
2.1 สมาชิกของเครื่องช่วยมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครื่องช่วย	3.34	0.57	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด
2.2 สมาชิกเครื่องช่วยมีการประชุม พูดคุย ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันกำหนดกิจกรรม ต่าง ๆ ของเครื่องช่วย	3.37	0.60	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
2.3 สมาชิกเครื่องช่วยมีการนำแผนงานที่ได้ไป ร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อ เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้	3.27	0.60	ปานกลาง	4.71	0.46	มากที่สุด
2.4 สมาชิกเครื่องช่วยมีส่วนร่วมในการกำหนด ประเด็นปัญหาของเครื่องช่วย						
2.5 สมาชิกของเครื่องช่วยมีกิจกรรมร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ จัดการเรียนรู้	3.31	0.65	ปานกลาง	4.70	0.47	มากที่สุด
2.6 เครื่องช่วยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของ เครื่องช่วย	3.31	0.63	ปานกลาง	4.73	0.46	มากที่สุด
2.7 เครื่องช่วยมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครื่องช่วย	3.27	0.62	ปานกลาง	4.69	0.48	มากที่สุด
2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทาง ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้	3.32	0.61	ปานกลาง	4.68	0.48	มากที่สุด
2.9 มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครื่องช่วย การประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรืออบรม สัมมนา	3.27	0.66	ปานกลาง	4.68	0.48	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2.10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมติดตามประเมิน ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย	3.23	0.65	ปานกลาง	4.65	0.51	มากที่สุด
2.11 สมาชิกเครือข่าย มีส่วนร่วม ทบทวน แผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุง การดำเนินงานของเครือข่าย	3.90	0.64	มาก	4.69	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	3.39	0.25	ปานกลาง	4.53	0.26	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการปฏิบัติในปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม
โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.21 เมื่อ
พิจารณารายข้อพบว่า สูงสุดคือ ข้อ 11 สมาชิกเครือข่าย มีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน
เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย เท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64
ต่ำสุดคือ ข้อ 10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมติดตามประเมิน ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย
มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51

ส่วนสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ระดับมาก
ที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 เมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า
สูงสุดคือ ข้อ 1 เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย เท่ากับ 4.75
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 ต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อคือ ข้อ 1 สมาชิกของเครือข่ายมี
ส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 ข้อ 2 สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุย ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกัน
ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48
และข้อ 10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมติดตามประเมิน ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย คะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
 เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต
 24 กาฬสินธุ์ ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน						
3.1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ใน การดำเนินงานของเครือข่าย	3.34	0.59	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด
3.2 มีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกของ เครือข่าย	3.30	0.61	ปานกลาง	4.55	0.54	มากที่สุด
3.3 มีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้	3.28	0.64	ปานกลาง	4.57	0.54	มากที่สุด
3.4 ร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการ ดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย	3.28	0.62	ปานกลาง	4.56	0.54	มากที่สุด
3.5 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย	3.34	0.60	ปานกลาง	4.59	0.52	มากที่สุด
3.6 สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่ง กันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	3.30	0.62	ปานกลาง	4.58	0.53	มากที่สุด
3.7 มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิก เครือข่าย	3.29	0.63	ปานกลาง	4.62	0.51	มากที่สุด
3.8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จ ร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ	3.26	0.62	ปานกลาง	4.56	0.53	มากที่สุด
3.9 เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการ ตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย	3.27	0.63	ปานกลาง	4.62	0.52	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.10 การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกัน ของสมาชิกในเครือข่าย	3.29	0.62	ปานกลาง	4.61	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	3.30	0.22	ปานกลาง	4.58	0.20	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการปฏิบัติในปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ภาพลึนธ์ ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ข้อ คือ ข้อ 1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย เท่ากับ 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.59 และข้อ 5 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย เท่ากับ 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 ต่ำสุดคือ ข้อ 8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62

ส่วนสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ภาพลึนธ์ ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.20 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงสุดคือ ข้อ 9 เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย เท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 ต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อคือ ข้อ 1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 ข้อ 2 มีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสมาชิกของเครือข่าย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
 เครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

เครือข่ายความร่วมมือ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4.การบริหารจัดการเครือข่าย						
4.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของ เครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้	3.45	0.54	ปานกลาง	4.54	0.55	มากที่สุด
4.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิก แกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและ สนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่าย เครือข่าย	3.56	0.55	มาก	4.40	0.59	มาก
4.3 มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.50	0.53	ปานกลาง	4.43	0.59	มาก
4.4 เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไข ปัญหาของเครือข่าย	3.52	0.54	มาก	4.45	0.54	มาก
4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมี ความรู้ ความสามารถนำการบริการจัดการ เครือข่าย	3.50	0.56	ปานกลาง	4.50	0.58	มาก
4.6 สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	3.55	0.55	มาก	4.36	0.57	มาก
4.7 มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริการ จัดการเครือข่าย	3.51	0.53	มาก	4.51	0.53	มากที่สุด
4.8 มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการ ดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย	3.54	0.52	มาก	4.42	0.54	มาก
โดยรวม	3.51	0.19	มาก	4.46	0.37	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการปฏิบัติในปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการ
 เครือข่ายโดยรวมอยู่ระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.19

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สูงสุด คือ ข้อ 2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย เท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 ต่ำสุดคือ ข้อ 8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62

ส่วนสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย โดยรวมอยู่ระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.20 เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า สูงสุดคือ ข้อ 9 เครือข่ายมีความยุติธรรมในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย เท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 ต่ำสุด คือ ข้อ มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตาเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

เครือข่ายความร่วมมือตามองค์ประกอบ 4 ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	3.39	0.25	ปานกลาง	4.53	0.26	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วม	3.27	0.21	ปานกลาง	4.70	0.28	มากที่สุด
3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	3.30	0.22	ปานกลาง	4.58	0.20	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	3.51	0.19	มาก	4.46	0.37	มาก
โดยรวมทุกองค์ประกอบ	3.37	0.11	ปานกลาง	4.57	0.15	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการ

มีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารจัดการ
เครือข่ายอยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ และค่าดัชนี
ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของเครือข่ายความ
ร่วมมือ

เครือข่ายความร่วมมือ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	3.39	4.53	0.33	3
2. ด้านการมีส่วนร่วม	3.27	4.70	0.43	1
3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	3.30	4.58	0.38	2
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	3.51	4.46	0.27	4

จากตาราง 12 พบว่า ความต้องการความจำเป็นของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ค่า $PNI_{Modified}$
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในระยะที่ 2 มาดำเนินการสร้างแนวทางการพัฒนาเครือข่าย
ความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
โดยยึดลำดับความต้องการจากลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 4 ที่ได้จากการสอบถามสภาพปัจจุบัน
สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ ของเครือข่ายความร่วมมือ
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งได้แก่ คือ
ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการบริหาร
จัดการเครือข่าย จากนั้นนำผลที่ได้จากการจัดลำดับความต้องการมาใช้ในการจัดนำหน้าของ
ระยะเวลาการพัฒนา ทั้ง 34 ตัวชี้วัด โดยจัดระยะเวลาเป็นแนวทางการพัฒนาในเอกสารประกอบ
ดังนี้

นำผลที่ได้จากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาจัดทำเป็น
แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ดังนี้

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ โดยศึกษาแนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่มี
วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับเครือข่ายความ
ร่วมมือ ซึ่งจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิง
แลกเปลี่ยน และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ซึ่งได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

- 1.1 สร้างความเข้าใจและความจำเป็นในการจัดตั้งเครือข่าย ให้ครูและ
สมาชิกเข้าใจ
- 1.2 ครูทุกคนต้องมีวิสัยทัศน์ ความตระหนักร่วมกันในการปฏิบัติงานใน
หน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ
- 1.3 ครูต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายหรือให้ความ
ร่วมมือกับสมาชิก จนนำไปสู่ผลสำเร็จ
- 1.4 มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
- 1.5 การให้มีการแลกเปลี่ยน ให้ออกาสครูได้เสนอความคิดเห็น และรับฟัง
พิจารณาข้อเสนอแนะต่าง ๆ

2. ด้านการมีส่วนร่วม

- 2.1 ครูทุกคนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
- 2.2 ครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการกำหนดเป้าหมายรวมทั้ง
การวางแผนและการปฏิบัติงานในโรงเรียน
- 2.3 การนำแผนงานที่ได้ ไปร่วมกันปฏิบัติหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ
เพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้
- 2.4 ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในโรงเรียน และการ
แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

3.1 การติดต่อสื่อสารภายในเครือข่ายครูทุกคนสามารถในการใช้ช่องทางติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย อาทิ Internet, Facebook, Line

3.2 การประสานงานดูแลผู้เรียนระหว่างครูผู้สอนและครูประจำวิชา

3.3 การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

3.4 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้คณะครูทราบ รับรู้ ถือเป็นการปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนกับครู และบุคลากรทางการศึกษา

3.5 ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้ออาทร ถือเป็นการสร้างความผูกพันต่องานในเครือข่ายของครูทุกคน

4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

4.1 ผู้นำต้องมีความสามารถขับเคลื่อนการทำงานของเครือข่าย

4.2 บริหารความขัดแย้งจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.3 การกำหนด บทบาท ภาระหน้าที่ที่โรงเรียนหรือครูทุกคนเป็นสมาชิก

เครือข่าย

4.4 การสร้างพันธมิตรโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ ร่วมกันทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญา (MOU) เพื่อก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่รับผิดชอบ

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนผดุงนารี, วันที่ 5 มกราคม 2561 : การสัมภาษณ์)

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

1.1 การสร้างการยอมรับแก่ครูทุกคน

1.2 กระตุ้นให้ครูมีความรับผิดชอบและผู้อำนวยการโรงเรียนพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนำวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้เป็นจริง

1.3 สร้างจิตผูกพันให้เกิดขึ้นกับครูทุกคน

1.4 การสร้างพลังความร่วมมือที่เกิดจากพลังความร่วมมือของครูทุกคน

1.5 ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน

1.6 ยอมรับความข้อเสนอนะ และความคิดเห็นที่แตกต่าง

1.7 สร้างวิสัยทัศน์เป้าหมายในระยะสั้น และระยะยาวพร้อมทั้งติดตามผล

การดำเนินงาน

1.8 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนการ

ดำเนินงานของเครือข่าย

2. ด้านการมีส่วนร่วม

- 2.1 การดึงความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวครูออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์
- 2.2 ครูทุกคนต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
- 2.3 ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการการวางแผนและการปฏิบัติงานในโรงเรียน
- 2.4 การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถ
- 2.5 ให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู เดือนละครั้ง
- 2.6 การนำแผนงานที่ได้ ไปร่วมกันปฏิบัติหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้
- 2.7 ครูทุกคนต้องประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเอง โดยให้รายงานเป็นรูปเล่ม
- 2.8 ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของเครือข่าย
- 2.9 ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในโรงเรียน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

- 3.1 ครูทุกคนต้องสะท้อนผลการปฏิบัติงาน
- 3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู
- 3.3 ครูทุกคนต้องเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- 3.4 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้คณะครูรับทราบ ถือเป็น การปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อใจ
- 3.5 ผลประโยชน์หรือผลสำเร็จ ถือเป็นความสำเร็จของสมาชิกทุกคน
- 3.6 มีศูนย์กลางในการติดต่อ สื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูหรือสถาบันอื่น ๆ

4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

- 4.1 ผู้นำต้องมีความมั่นคง กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 4.2 การประสานงานต้องทั่วถึง ชัดเจน
- 4.3 มีการแต่งตั้งครูหรือคณะกรรมการที่เป็นกำลังในการขับเคลื่อนเครือข่าย
- 4.4 มีการนำเสนอผลงานของเครือข่าย ในรูปแบบการจัดนิทรรศการหรือการแข่งขันประกวด เพื่อขยายเครือข่ายและสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก
- 4.5 สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่ายได้

(คนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร, วันที่ 10 มกราคม 2561 : การสัมภาษณ์)

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

- 1.1 การสร้างให้เกิดความตระหนักว่าครูทุกคนเป็นผู้กำหนดแนวทางการทำงานในโรงเรียน
- 1.2 การจัดโครงสร้างที่ยืดหยุ่นพร้อมที่จะรับฟังข้อคิดเห็นที่แตกต่าง
- 1.3 การกระตุ้นให้ครูมีความรับผิดชอบพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนำวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้เป็นจริง
- 1.4 สร้างจิตผูกพันให้เกิดขึ้นกับครูทุกคน
- 1.5 สร้างความตระหนักถึงการจัดตั้งเครือข่าย และความจำเป็นที่จะแก้ไข ปัญหา
- 1.6 การทำงานร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน
- 1.7 ครูทุกคนต้องมีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่โดยให้ความร่วมมือกับเครือข่ายหรือสมาชิกทุกคนจนนำไปสู่ผลสำเร็จ และความเชื่อมั่นของความร่วมมือเพื่อผลสำเร็จของเครือข่าย

2. ด้านการมีส่วนร่วม

- 2.1 ทุกคนในองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย รวมทั้งการวางแผนและการปฏิบัติงานในโรงเรียน
- 2.2 มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความสนใจ
- 2.3 รับฟังความคิดเห็นของครูหรือสมาชิก
- 2.4 ประเมิน ทบทวนการทำงานร่วมกัน
- 2.5 หัวหน้าสายชั้นหัวหน้าโครงการต้องตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานในทุกชั้นตอน
- 2.6 การเปิดใจยอมรับความช่วยเหลือจากเพื่อนครูทุกคน

3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

- 3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีความยุติธรรม ทั้งในเรื่องของการตัดสินใจ และการกระทำต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และสื่อให้เห็นถึงความตรงไปตรงมาไม่เลือกข้าง
- 3.2 ผู้นำที่มีมิตรภาพบนพื้นฐานของความเคารพ ความชื่นชมความจริง และความสนุกสนาน
- 3.3 สนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาความสามารถครู
- 3.4 จัดให้มีการประชุมหมวดทุกกลุ่มสาระ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งรายงานการประชุม

3.5 เครือข่ายเปิดเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

4.1 ผู้นำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย

4.2 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ เพื่อกระตุ้นให้บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย

4.3 มีการจัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน

4.4 เครือข่ายมีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

(คนที่ 3 ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงเรียนพุดงศาภิ. 5 มกราคม 2561 : การสัมภาษณ์)

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน

1.2 ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนให้เป็นสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนาผู้เรียน

1.3 สร้างความเข้าใจร่วมกับกับคณะครู องค์กร หรือสถาบันอื่น ในการจัดตั้งเครือข่าย

1.4 สมาชิกเครือข่ายใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

2. ด้านการมีส่วนร่วม

2.1 ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2.2 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

2.3 มีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

2.4 การทำงานเป็นทีมและสมาชิกทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.5 มีอิสระในความคิด ให้เกียรติกันยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในการดำเนินกิจกรรม

3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

3.1 ครูมีจิตอาสาช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกัน ให้ปฏิบัติกิจกรรม

- 3.2 การติดต่อต่อประสานงานของสมาชิกในการดำเนินงานต่าง ๆ
- 3.3 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน สถานที่ ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะ
- 3.4 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางการเรียนรู้สูงขึ้น
- 3.5 ฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย
- 4.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์
- 4.2 มีกลุ่มแกนนำในการดำเนินงานของเครือข่าย
- 4.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ครู ในการทำงานของเครือข่าย
- 4.4 บริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(คนที่ 4 ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร, วันที่ 10 มกราคม 2561 : การสัมภาษณ์)
จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) สามารถสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศได้ดังนี้

ตาราง 13 แสดงความสอดคล้องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	สถานศึกษาที่ 1	สถานศึกษาที่ 2
ด้านการมีส่วนร่วม		
1. สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2. สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พุดคุย ปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	สอดคล้อง (กำหนดบทบาทหน้าที่)	สอดคล้อง
3. สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้	สอดคล้อง	สอดคล้อง
4. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง

ตาราง 13 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	สถานศึกษาที่ 1	สถานศึกษาที่ 2
5. สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้	สอดคล้อง (ส่งเสริมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้)	สอดคล้อง (ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง)
6. เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย	สอดคล้อง (ส่งเสริมผู้เรียนตามความสนใจ)	สอดคล้อง
7. เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
8. มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรมจากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย	สอดคล้อง (รับความช่วยเหลือจากเพื่อนครู)	สอดคล้อง
9. มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	สอดคล้อง (สนับสนุนทรัพยากร ในการพัฒนาครู)	สอดคล้อง
10. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย	สอดคล้อง (ประเมินผลการปฏิบัติงาน)	สอดคล้อง
11. สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผน และข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน		
1. สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2. เครือข่ายมีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย	สอดคล้อง (ความไว้วางใจ ความยุติธรรม)	สอดคล้อง (มิตรภาพบนพื้นฐานความเคารพ)

ตาราง 13 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	สถานศึกษาที่ 1	สถานศึกษาที่ 2
3. เครือข่ายมีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้	สอดคล้อง (เปิดการระดมความคิด)	สอดคล้อง
4. ร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย	สอดคล้อง (แก้ไขปัญหาร่วมกัน)	สอดคล้อง (สะท้อนผลการปฏิบัติงาน)
5. เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย	สอดคล้อง (เปิดการระดมความคิด)	สอดคล้อง
6. สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง (ศูนย์กลางกาติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน)
7. มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
8. สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ	สอดคล้อง (เกิดการแลกเปลี่ยน แก้ไขปัญหาต่าง)	สอดคล้อง (ผลประโยชน์ผลสำเร็จ)
9. เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
10. การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของสมาชิกในเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม		
1. สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2. สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	สอดคล้อง	สอดคล้อง (สร้างการยอมรับ)

ตาราง 13 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	สถานศึกษาที่ 1	สถานศึกษาที่ 2
3. สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้	สอดคล้อง	สอดคล้อง (สร้างความเข้าใจร่วมกัน)
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน	สอดคล้อง	สอดคล้อง (เปิดใจกว้าง)
5. เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง (ดำเนินงานตามแผน)
การบริหารจัดการเครือข่าย		
1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้	สอดคล้อง	สอดคล้อง
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง (กลุ่มแกนนำในหารดำเนินการ)
3. มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สอดคล้อง (จัดโครงสร้างการบริหาร)	สอดคล้อง
4. เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย	สอดคล้อง (ขยายเครือข่าย)	สอดคล้อง
5. ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำบริการจัดการเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง
6. สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	สอดคล้อง (บริหารความขัดแย้ง)	สอดคล้อง
7. มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริการจัดการเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง (ดึงความสามารถในตัวครู)

ตาราง 13 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	สถานศึกษาที่ 1	สถานศึกษาที่ 2
8. มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย	สอดคล้อง	สอดคล้อง

จากตาราง 13 พบว่า การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้นำแนวทางปฏิบัติทั้งหมดมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ เพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนความสอดคล้องกับความต้องการและสภาพบริบทของท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประกอบการยกร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ตามข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

1.1 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้

1.2 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้

1.3 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้

1.4 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน

1.5 สนับสนุนให้เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย

1.6 ควรส่งเสริมเรื่องประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียน ให้เป็นสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการมีส่วนร่วม

- 2.1 สนับสนุนให้สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย
 - 2.2 สนับสนุนสมาชิกให้เครือข่ายมีการประชุม พูดคุย ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย
 - 2.3 สนับสนุนสมาชิกเครือข่ายนำแผนงาน ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้
 - 2.4 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย
 - 2.5 สนับสนุนเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้
 - 2.6 ควรสนับสนุนให้เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย
 - 2.7 เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย
 - 2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรม จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย
 - 2.9 ควรสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
 - 2.10 ควรสนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย
 - 2.11 ควรสนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย
 - 2.12 ควรสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน
- ## 3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน
- 3.1 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย
 - 3.2 สนับสนุนให้มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย
 - 3.3 สนับสนุนการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้

- 3.4 สมาชิกเครือข่ายร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย
- 3.5 สนับสนุนให้มีการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย
- 3.6 สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
- 3.7 มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย
- 3.8 มีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียงเกียรติยศ
- 3.9 เครือข่ายมีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๑ และการดำเนินงานของเครือข่าย
- 3.10 ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของสมาชิกในเครือข่าย
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย
- 4.1 ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- 4.2 ควรส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลักในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย
- 4.3 ควรมีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.4 ควรส่งเสริมให้เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย
- 4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย
- 4.6 ควรส่งเสริมให้สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 4.7 ควรส่งเสริมให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย
- 4.8 ควรมีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย

สรุป จากการศึกษาองค์ประกอบตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า
 มืองค์ประกอบตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกัน และมีข้อเสนอแนะ

เพิ่มเติม ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม เพิ่ม 1 ข้อวัด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่าย ทุกภาพ ส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม เพิ่ม 1 ข้อวัด คือ ควรส่งเสริมเรื่องการประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน ตรงตามความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียน ให้เป็นสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. ร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาการเอกสารงานวิจัย และศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาออกแบบแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์	
การดำเนินงาน	วิธีการดำเนินงาน
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมชี้แจง บุคลากรหลักและผู้เกี่ยวข้องหลักของโรงเรียนในการศึกษา จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ 2. สร้างความตระหนักร่วมกันในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3. สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจ ในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย 4. สนับสนุนให้สมาชิกมีกายอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างข้อตกลงในการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน 5. มีการนำเป้าหมายวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินและ กิจกรรมของเครือข่าย 6. ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ที่มีความรู้ ประสบการณ์ เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ ให้เป็นสมาชิกเครือข่าย

ตาราง 14 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์	
การดำเนินงาน	วิธีการดำเนินงาน
2. การมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย 2. จัดประชุมสมาชิกบุคลากรหลัก ผู้เกี่ยวข้องหลัก ตัวแทนโรงเรียน กลุ่มแกนนำของเครือข่าย ประชุมปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานของเครือข่าย 3. ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้ 4. สมาชิกร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาพร้อมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. จัดกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องระหว่างสมาชิกของเครือข่าย เพื่อส่งเสริมพัฒนาความสามารถสมาชิกของเครือข่าย ครู และผู้บริหาร 6. สนับสนุนให้เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย 7. รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานของเครือข่าย 8. สมาชิกของเครือข่ายร่วมกันสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรม จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา 9. จัดการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 10. สมาชิกเครือข่ายร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย 11. สมาชิกร่วมกันทบทวนแผนการดำเนินงานและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย 12. จัดให้ทุกภาพส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน

ตาราง 14 (ต่อ)

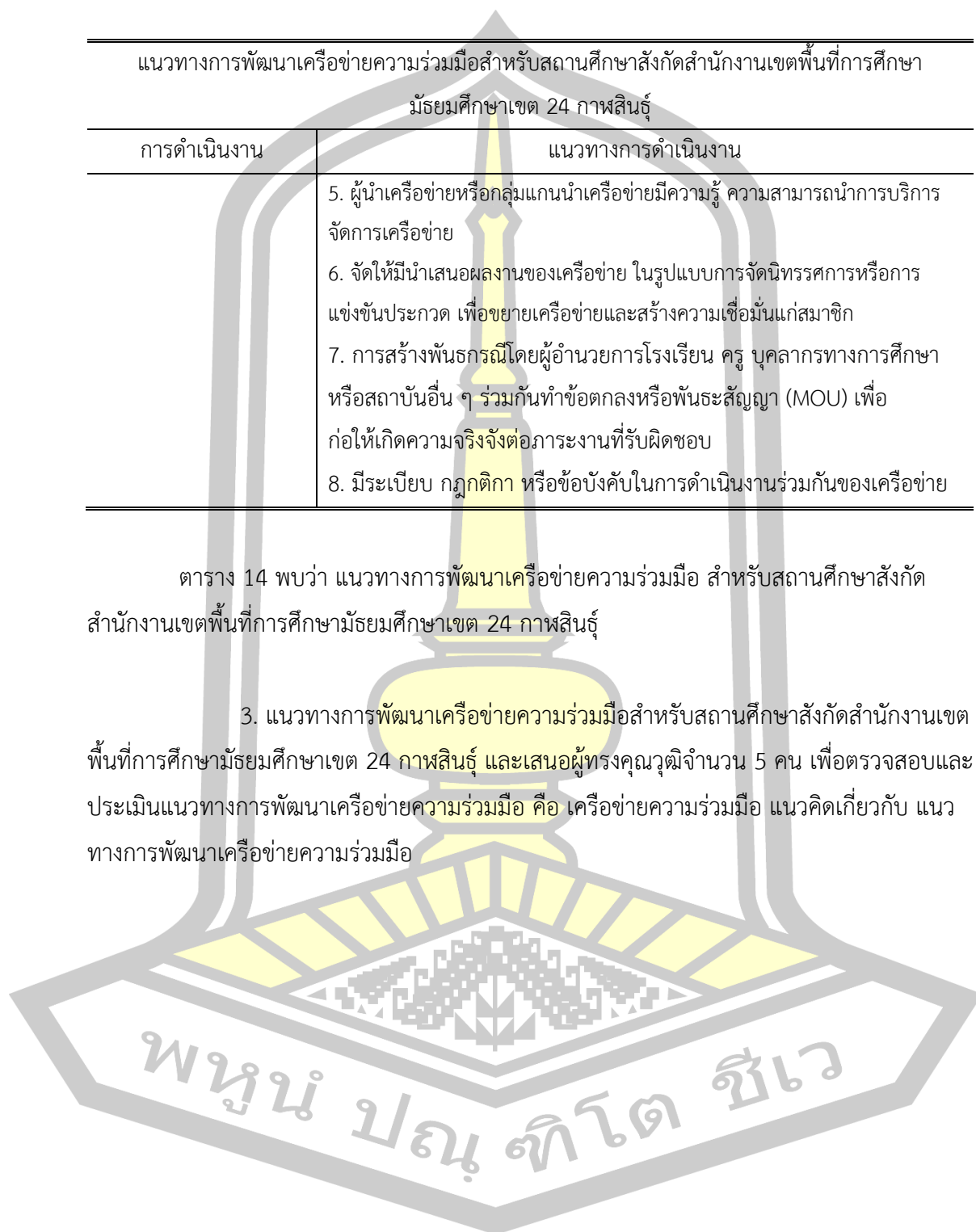
แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์	
การดำเนินงาน	วิธีการดำเนินงาน
3. การปฏิสัมพันธ์เชิง แลกเปลี่ยน	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ ในการดำเนินงานของเครือข่าย มีการสนับสนุนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย พัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ สนับสนุนให้สมาชิกมีการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงาน ความรู้ ข้อมูล รวมถึง การถ่ายทอดความรู้ ชักถาม ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของเครือข่าย สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินงานของสมาชิกเครือข่าย เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความไว้วางใจให้กับสมาชิกเครือข่าย สนับสนุนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ เครือข่ายมีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย สนับสนุนการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ของสมาชิกเครือข่าย ครูทุกคน สามารถในการใช้ช่องทางติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย อาทิ Internet, Facebook, Line
4. การบริหารจัดการ เครือข่าย	<ol style="list-style-type: none"> จัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย จัดระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน ส่งเสริมให้เครือข่ายมีความยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย

ตาราง 14 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์	
การดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงาน
	5. ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริการ จัดการเครือข่าย 6. จัดให้มีนำเสนอผลงานของเครือข่าย ในรูปแบบการจัดนิทรรศการหรือการ แข่งขันประกวด เพื่อขยายเครือข่ายและสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก 7. การสร้างพันธมิตรโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือสถาบันอื่น ๆ ร่วมกันทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญา (MOU) เพื่อ ก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่ได้รับผิดชอบ 8. มีระเบียบ กฎกติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย

ตาราง 14 พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

3. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและ
ประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ คือ เครือข่ายความร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับ แนว
ทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตัวชี้วัดของ
 ทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม						
1.1 ประชุมชี้แจง บุคลากรหลักและผู้เกี่ยวข้องหลักของโรงเรียนในการศึกษาจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ	4.71	0.48	มากที่สุด	3.86	0.90	มากที่สุด
1.2 สร้างความตระหนักร่วมกันในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด	3.86	0.90	มาก
1.3 สนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจ ในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.48	มาก
1.4 สนับสนุนให้สมาชิกมีกายอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างข้อตกลงในการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน	4.57	0.53	มากที่สุด	3.57	0.53	มาก
1.5 มีการนำเป้าหมายวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินและกิจกรรมของเครือข่าย	4.14	0.69	มาก	4.00	0.57	มาก
1.6 ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ที่มีความรู้ประสบการณ์ เกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือให้เป็นสมาชิกเครือข่าย	5.00	0.00	มากที่สุด	4.71	0.48	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
โดยรวม	4.59	0.13	มากที่สุด	4.04	0.12	
2. ด้านการมีส่วนร่วม						
2.1 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย						
2.2 จัดประชุมสมาชิกบุคลากรหลัก ผู้เกี่ยวข้องหลัก ตัวแทนโรงเรียน กลุ่มแกน นำของเครือข่ายประชุมปรึกษาหารือเพื่อ ร่วมกันวางแผนในการดำเนิน	4.57	0.53	มากที่สุด	3.57	0.78	มาก
2.3 ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ วางไว้	4.57	0.5	มากที่สุด	4.29	0.48	มาก
2.4 สมาชิกร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหา ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา	4.43	0.53	มาก	3.71	0.75	มาก
2.5 จัดกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องระหว่างสมาชิกของเครือข่าย เพื่อ ส่งเสริมพัฒนาความสามารถสมาชิกของ เครือข่าย ครู และผู้บริหาร	4.43	0.53	มาก	3.57	0.53	มาก
2.6 สนับสนุนให้เครือข่ายมีการจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย	4.14	0.69	มาก	3.57	0.53	มาก
2.7 รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของ สมาชิกเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาแก้ไข ข้อบกพร่องในการดำเนินงานของเครือข่าย	4.14	0.69	มาก	4.43	0.53	มาก
	4.43	0.53	มาก	3.57	0.53	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.8 สมาชิกของเครือข่ายร่วมกัน สร้างสรรค์ในการค้นหาวิธีทางใหม่ ๆ ใน การปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรม จาก เพื่อนสมาชิกเครือข่าย เพื่อพัฒนาการจัด การศึกษา	4.14	0.69	มาก	3.43	0.53	มาก
2.9 จัดการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก เครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.29	0.75	มาก	4.86	0.37	มากที่สุด
2.10 สมาชิกเครือข่ายร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ของเครือข่าย	4.71	0.48	มากที่สุด	3.86	0.90	มาก
2.11 สมาชิกร่วมกันทบทวนแผนการ ดำเนินงานและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อ พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของ เครือข่าย	4.43	0.78	มาก	3.71	0.75	มาก
2.12 จัดให้ทุกภาพส่วนได้มีส่วนร่วมใน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียทุกคน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.44	0.16	มาก	3.96	0.15	มาก
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน						
3.1 ส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่าย มีการ ช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ ในการดำเนินงานของเครือข่าย	4.29	0.75	มาก	3.43	0.97	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.2 มีการสนับสนุนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย	4.14	0.69	มาก	3.57	0.53	มาก
3.3 พัฒนาความรู้ความสามารถสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ	4.43	0.78	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
3.4 สนับสนุนให้สมาชิกมีการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินงาน	4.43	0.78	มาก	4.43	0.78	มาก
3.5 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงาน ความรู้ ข้อมูล รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ชักถาม ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของเครือข่าย	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
3.6 สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินงานของสมาชิกเครือข่าย	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
3.7 เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความไว้วางใจให้กับสมาชิกเครือข่าย	4.57	0.53	มากที่สุด	3.86	0.69	มาก
3.8 สนับสนุนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ	4.43	0.53	มาก	3.57	0.53	มาก
3.9 เครือข่ายมีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย	4.86	0.37	มากที่สุด	3.29	0.75	ปานกลาง

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
3.10 สนับสนุนการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ของสมาชิกเครือข่าย ครูทุกคนสามารถในการใช้ช่องทาง ติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย อาทิ Internet ,Facebook, Line	4.71	0.48	มากที่สุด	4.71	0.48	มากที่สุด
โดยรวม	4.47	0.13	มาก	4.08	0.31	มาก
4. การบริหารจัดการเครือข่าย						
4.1 จัดทำแผนการดำเนินงานของ เครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ วางไว้	4.14	0.69	มาก	4.29	0.48	มาก
4.2 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกน หลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและ สนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของ เครือข่ายเครือข่าย	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
4.3 จัดระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.43	0.53	มาก	3.29	0.75	ปานกลาง
4.4 จัดโครงสร้างการบริหารเครือข่าย ความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน ส่งเสริมให้เครือข่ายมีความยั่งยืน สามารถ แก้ไขปัญหาของเครือข่าย	4.14	0.69	มาก	3.43	0.53	มาก
4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำ เครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการ บริการจัดการเครือข่าย	4.43	0.78	มาก	3.71	0.48	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4.6 จัดให้มีนำเสนอผลงานของเครือข่ายในรูปแบบการจัดนิทรรศการหรือการแข่งขันประกวด เพื่อขยายเครือข่ายและสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก	4.17	0.69	มาก	4.29	0.48	มาก
4.7 การสร้างพันธมิตรโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือสถาบันอื่น ๆ ร่วมกันทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญา (MOU) เพื่อก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่รับผิดชอบ	4.00	0.57	มาก	3.74	0.48	มาก
4.8 มีระเบียบ กฎกติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย	4.29	0.75	มาก	4.29	0.48	มาก
โดยรวม	4.42	0.27	มาก	3.92	0.18	มาก

จากตาราง 15 พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ มีความเหมาะสมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สูงสุด คือ ข้อ 1.6 ประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ให้เป็นสมาชิกเครือข่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 และข้อ 2.12 จัดให้ทุกภาพส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 ต่ำสุดคือ ข้อ 4.7 การสร้างพันธมิตรโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ ร่วมกันทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญา (MOU) เพื่อก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่รับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย โดยรวมทุกด้านอยู่ระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.18

เมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า สูงสุดคือ ข้อ 2.12 จัดให้ทุกภาพส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน เท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 ต่ำสุด 3.9 เครือข่ายมีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75 และข้อ 4.3 จัดระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวทางการพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.59	0.13	มากที่สุด	4.04	0.12	มาก
2. การมีส่วนร่วม	4.44	0.16	มาก	3.96	0.15	มาก
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	4.47	0.13	มาก	4.08	0.31	มาก
4. การบริหารจัดการเครือข่าย	4.25	0.27	มาก	3.92	0.18	มาก
โดยรวมทั้งหมด	4.43	0.10	มาก	4.00	0.10	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ความเหมาะสมโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเหมาะสมด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ความเป็นไปได้โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการเครือข่าย และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ นี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว และได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

สรุปผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ สามารถสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ มี 4 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วม มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 11 ตัวชี้วัด 3) ด้านการปฏิสัมพันธ์ เชิงแลกเปลี่ยน มี 10 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มี 8 ตัวชี้วัด ซึ่งทุก องค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และด้านการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารจัดการเครือข่ายอยู่ในระดับมาก และระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย

3. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ มี 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วม 3) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และ 4) การบริหารจัดการเครือข่าย 36 ตัวชี้วัด พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ สามารถนำสรุปผลตามความมุ่งหมายมาอภิปรายผลดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า มี 4 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 11 ตัวชี้วัด 3) ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน มี 10 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มี 8 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก การที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในลักษณะเอกสาร วารสารทางวิชาการ ข้อมูลในองค์การ รวมทั้งบทความวิจัย จนสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือได้อย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวกรอบแนวคิดในการวิจัย แนวทางสอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนเพื่อขับเคลื่อน

การพัฒนายกระดับโรงเรียนชั้นนำสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากล โดยมีความคาดหวังในการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาคือจัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาหรือเครือข่ายร่วมพัฒนา ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับสากลระหว่างประเทศ โดยมีข้อตกลงในการดำเนินการร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา หรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับที่สูงกว่า ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของเครือข่ายการศึกษานั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมสิน คັນธภูมิ (2558) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายประกอบด้วย 8 ด้าน คือ สมาชิกของเครือข่าย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน ผู้ประสานงานเครือข่าย กิจกรรม การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย และระบบบริหารจัดการเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา 8 องค์ประกอบ คือ การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม ความไว้วางใจ การสร้างความตระหนักร่วม การสร้างพันธกรณี การปฏิบัติกิจกรรมร่วม และการตัดสินใจร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพร ต้นตียมาศ (2550) ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ กิจกรรมที่ทำร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านภาวะผู้นำ ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของสมาชิก องค์กรแบบมีส่วนร่วม บรรยากาศการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ บุญเพิ่ม สอนภักดี ที่ศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายและภารกิจเครือข่ายความร่วมมือ แนวทางการศึกษาตลอดชีวิต และกระบวนการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือ

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และด้านการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย ทองเจือ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่ารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน ในการเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนคือ ความร่วมมือร่วมใจในและใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CRP ในการจัดการเรียนการสอน ผลการทดลองใช้รูปแบบ

ดังกล่าวปรากฏว่า การใช้กระบวนการร่วมมือ 4 ขั้นตอน บรรลุเป้าหมายทุกขั้นตอน พฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนแปลงจากเดิม โดยมีการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น สอดคล้องกับ วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) ได้วิจัยเรื่องการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ควรเร่งแก้ไขการตัดสินใจและด้านความตระหนัก และสอดคล้องกับ พชรินทร์ จันทาพูน (2555) ในด้านการบริหารจัดการเครือข่าย การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับการควรปฏิบัติด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารทรัพยากรร่วมกัน และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) ได้ให้แนวทางในการบริหารเครือข่ายไว้ว่า สมาชิกเครือข่ายมีความสำคัญมาก การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป จึงควรมีการจัดกิจกรรมบางอย่างที่มีจุดประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะ และควรจัดอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ สมาชิกจะยังเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายตราบเท่าที่ยังมีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะดึงดูดให้มีส่วนร่วมในการรักษาเครือข่ายและรวมไปถึงการขยายเครือข่าย

3. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ พบว่า ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และการบริหารจัดการเครือข่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการ คือ การสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน การปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น การทบทวนผลการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้ศึกษา พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วยกระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กร เครือข่าย ขั้นสร้างพันธะสัญญา ร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์และขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้แก่ ลักษณะหรือกิจกรรมที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย ขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ควรส่งเสริม คือ การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการคิด การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเครือข่ายอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาที่มาจากสภาพจริง

1.2 จากการศึกษาเครือข่ายความร่วมมือ จากสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ สิ่งที่จำเป็นอย่างมากคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ และยังต้องศึกษากระบวนการต่าง ๆ เนื่องจากเครือข่ายความร่วมมือจะเป็นในลักษณะที่ต้องประสานงาน สื่อสารกับผู้อื่นและเป็นลักษณะที่ต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วการนำไปใช้ในสถานศึกษา ต้องทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นเครือข่ายความร่วมมือ จึงจะเกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

1.3 จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านเครือข่ายความร่วมมือ ได้ทราบปัญหาถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการนำสิ่งใหม่ ๆ ในสถานศึกษา อาจมีความขัดแย้งไม่เห็นด้วยของบุคลากรในองค์กร หรือสถานศึกษาผู้บริหารควรบริหารความขัดแย้ง ชี้แจงให้บุคลากรมีความเข้าใจในความจำเป็นในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ จึงจะเกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง และสิ่งที่ควรเริ่มต้นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรเริ่มที่สถานศึกษาก่อนทำให้เกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา แล้วจึงต่อยอดขยายไปยังสถานศึกษาอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

2.2 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมในลักษณะการรวมตัว ที่เริ่มจากจุดที่เล็กในระดับสถานศึกษา ก่อน ค่อยขยายผลออกสู่ภายนอกสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการบริหารจัดการ เรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณพงษ์ กิริติกร. (2561). *จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.ramamental.com/s37.html>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 กันยายน 2560].
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). *การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชนิภูธา กาญจนรังสีนนท์. (2541). *การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.
- คำหมาน คนโค. (2542). *ครูบ้านนอก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จิราพร กุลสาริน. (2555). *การสร้างความร่วมมือในการดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติร่วมกับเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2554). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น*. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชาวเรศ ใจทัต. (2559) *การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2544). *ประมวลการสอนชุดวิชาปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 15 เครือข่ายการศึกษานอกระบบ*. นนทบุรี : โมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *หลักการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนา ประมุขกุล. (2544). *เครือข่าย. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 2(3), 25-30, กรกฎาคม-กันยายน.
- ธนากร สังเขป. (2555). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : วี.พรีนท์ (1991).
- นที ขลิบทอง. (2544). *กลุ่มกระบวนการกลุ่มและพฤติกรรมบุคคล วิชาองค์การพัฒนาเพื่อการส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นภัสดล ขจรเรืองสกุล. (2554). วิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อการบริการอย่างไร. [ออนไลน์]. ได้จาก :

<http://www.guru.google.co.th/guru/thread?tid=7a86f7cdef05e116>.

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 กันยายน 2560].

นฤมล นิราทร. (2542). *การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุริยวิทยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุริยวิทยาสาส์น.

บรรจบ ภูโสตา. (2556). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15, 91.

ประเวศ วะสี. (2542). สัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วารสารวิชาการ, 2(1), 8-11.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการพัฒนาและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*.

กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ปฐพี มอนซอน และคณะ. (2547). *กรอบแนวคิดในการประเมินศักยภาพเครือข่ายสังคม*. กรุงเทพฯ :

พี เอ ลีฟวิง.

พะยอม วงศ์สารศรี. (2544). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : พรานนก.

พรณิ ลีกิจวัฒนา. (2554). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มติชน.

พรชัย ทองเจือ. (2550). *การพัฒนา รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียน ใน
การเปลี่ยนผ่านด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร. (2547). *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ :

โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

พัชนีธ์ ธารเสนา. (2550). *สูตรสำเร็จของการประชุมที่มีประสพความสำเร็จ*. เชียงใหม่ :

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัชรินทร์ จันทาพูน. (2555). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนา*

โรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชัย เพชรรัตน์. (2547). *ขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคประชาชนเพื่อการพัฒนา*. ลพบุรี :

สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2551). *รูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางการบริหารการศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*, 10, 17-29.
- ภทรรรณ นิลแก้วบวรวิษณุ. (2559). *รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27(3), 18-32.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พรินติงเฮาส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ. (2545). *บทบาทของชุมชนกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย. (2559). *การวิจัยพัฒนาสมรรถนะการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27(2), 44-55.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ ดิสคัฟ.
- วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด. (2559). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพร ตันติยามาศ. (2550). *รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2558). *รายงานโครงการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2545). *สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร*. [ออนไลน์]. ได้จาก : http://www.psproject.org/projects/child/child_web/index.html. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 กันยายน 2560].

สมปราชญ์ กนกอร. (2548). *องค์การและการพัฒนาองค์การ*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2556). *บทบาทของผู้นำต่อการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.stou.ac.th/study/sumrit>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 กันยายน 2560].

สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมโครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ 2553-2555*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รายงานการศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2557). *สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2554-2557*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). *คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ*. กรุงเทพฯ : ทอภมล.

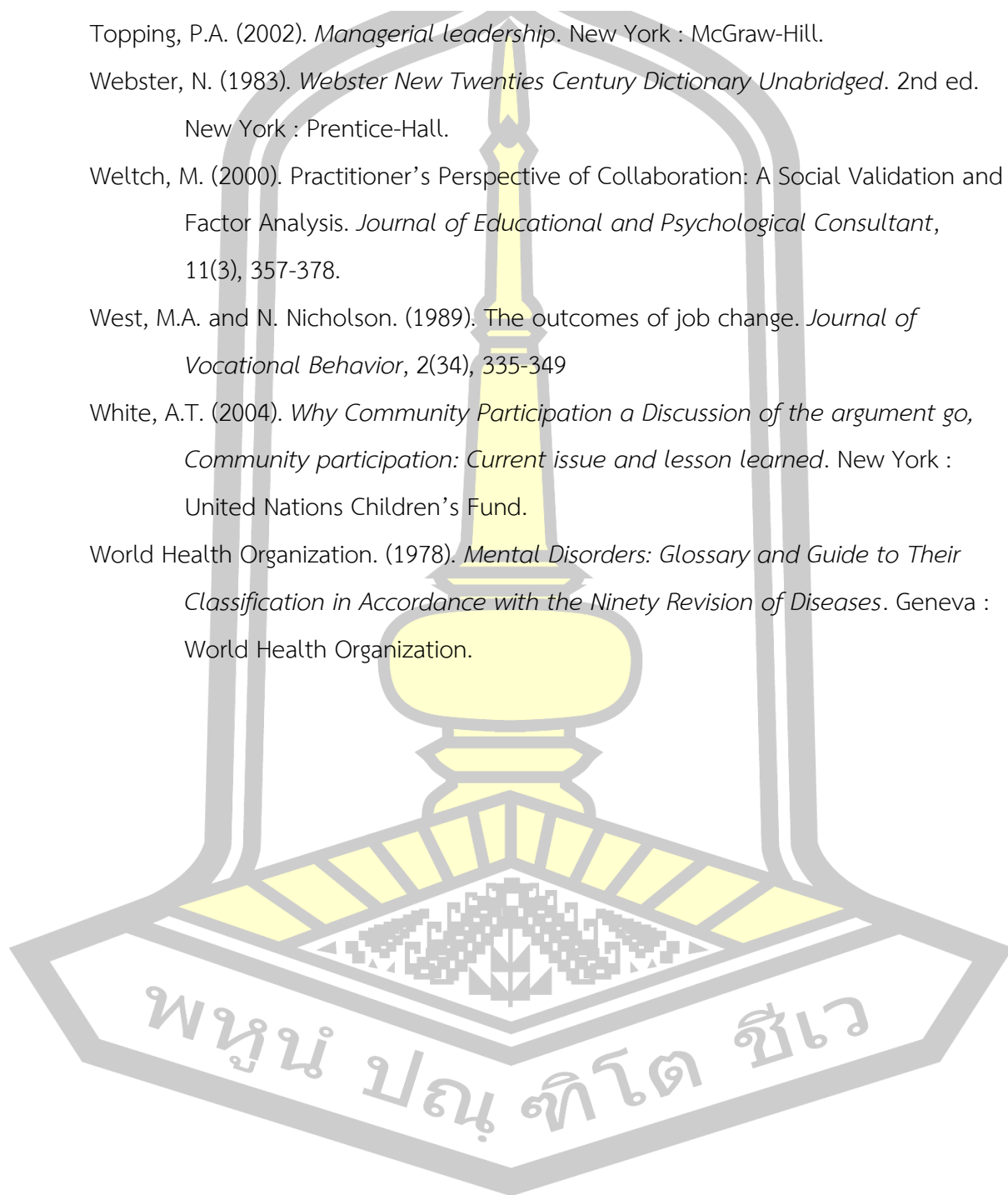
สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาการจัดการองค์การ*. กรุงเทพฯ : บุคแบงค์.

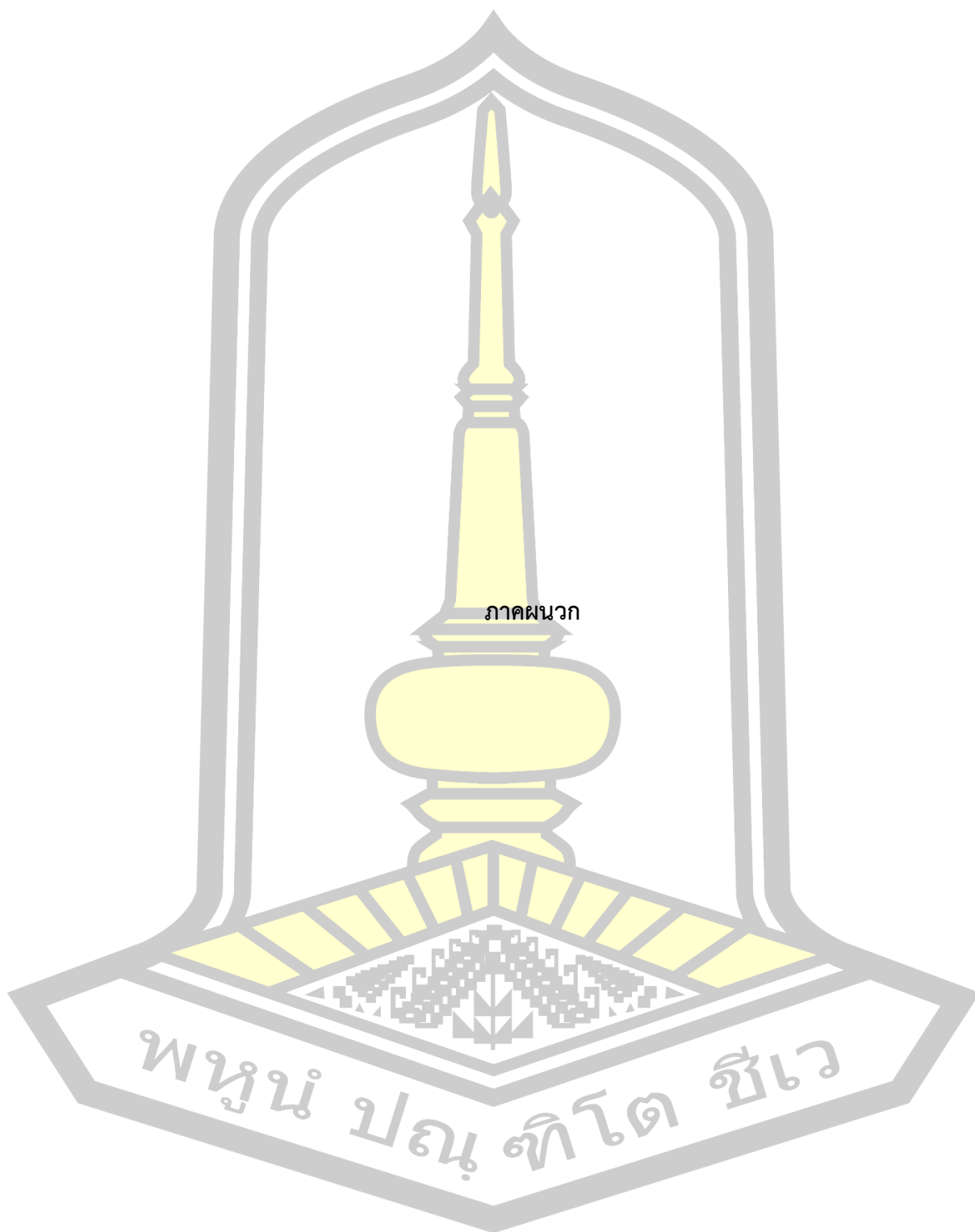
สุธรรม ธรรมพัฒนานนท์. (2554). *หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุภาพร โกเฮงกุล. (2550). *อิทธิพลของกลยุทธ์การแลกเปลี่ยนความรู้และการถ่ายโอนความรู้ที่มีต่อความสำเร็จของการร่วมมือรวมพลังระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนด้านการวิจัยและพัฒนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2545). *ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ตะเกียง.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่ายยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง : วัฒนธรรมองค์กรของโลกยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- อรรณพ พงษ์วาท. (2539). *พัฒนากรอบความคิดและเครื่องชี้วัดเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการศึกษากับชุมชน*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- อรสา ปานขาว. (2531). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2540). *ระบบการศึกษากับชุมชน : กรอบความคิดเพื่อการศึกษาวิจัย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Baum, F.E. (1993). Healthy Cities and Changes : Social Movement and Bureaucratic Tool. *Health Promotion International*, 8(1), 31-40.
- Boissevain, J. and J.C. Mitchell. (1973). *Network Analysis Studies in Human Interaction*. Mouton : The Hague.
- Burke, A. (1999). *Communication and Development: A Practical Guide*. London : Development Division Department for International Development.
- Callan, V. and P. Ashworth. (2004). Working Together: Industry and VET Provider Training Partnerships. [online]. Available from : <http://www.ncver.edu.au>. [accessed 30-April 2017].
- Coombs, P.H. (1981). *New Strategic for Improving Rural Family Life Essex Connecticut : International Council for Education Development*. USA : Essex, CT.
- Deuis, B. and S. Hubert. (2001). Collaborative Learning in an Educational Robotics Environment. *Computers in Human Behavior*, 17(5), 465-480.

- Dubrion, M. and G.D. Ireland. (1993). *Working Together: Industry and VET Provider Training Partnerships*. 2nd ed. Ohio : South Western Publishing Company.
- Forsyth, D.R. (2009). Group dynamics. In H. T. Reis & S. Sprecher (Eds.), *Encyclopedia of human relationships*. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Goldsmith, S. and W.D. Eigger. (2004). *Governing by Network: The New Shape of the Public Sector*. Washington D.C. : Brookings Institution Press.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- James, C.R., Connolly, M., Dunning, G. and T. Elliott. (2007). Systemic Leadership for Schools. *Educational Management, Administration and Leadership*, 35(4), 573-588.
- Kathryn, W. (1997). *Identity and difference*. London : Sage
- Kilduff, M. and W. Tsai. (2003). *Social Networks and Organizations*. Thousand Oaks, CA : Sage Publications.
- Lenning, O. and L. Ebbers. (1999). *The Powerful Potential of Learning Communities: Improving Education for the Future*. Washington, DC : The George Washington University, Graduate School of Education and Human Development.
- Norwich, B. and J. Evans. (2007). *Cluster: Inter-school collaboration in meeting special educational needs in ordinary schools*. [online]. Available from : <http://www.ebscohot.com/ehost/detail?vid=13&hid=3b84db3b-45f9>. [accessed 30 April 2017].
- Peterson, D.B. and M.D. Hicks. (1995). *Development FIRST: Strategies for self-development*. Minneapolis, MN : Personnel Decisions International.
- Ribchester, W. and J. Edwards. (2007). *Co-operation in the countryside: small primary School Clusters*. [online]. Available from : <http://www.ebscohot.com>. [accessed 30 April 2017].
- Sandiego State University's Collage of Education. (2003). Collaboration Rubic. [online]. Available from : <http://edweb.sdsu.edu/triton/tidepoolunit/Rubics/collrubic.htmlSteiner%09>. [accessed 3 July 2018].
- Sashkin, M. (1982). *A Manager's Guide to Participative Management*. New York : AMA. Membership Publications Division.

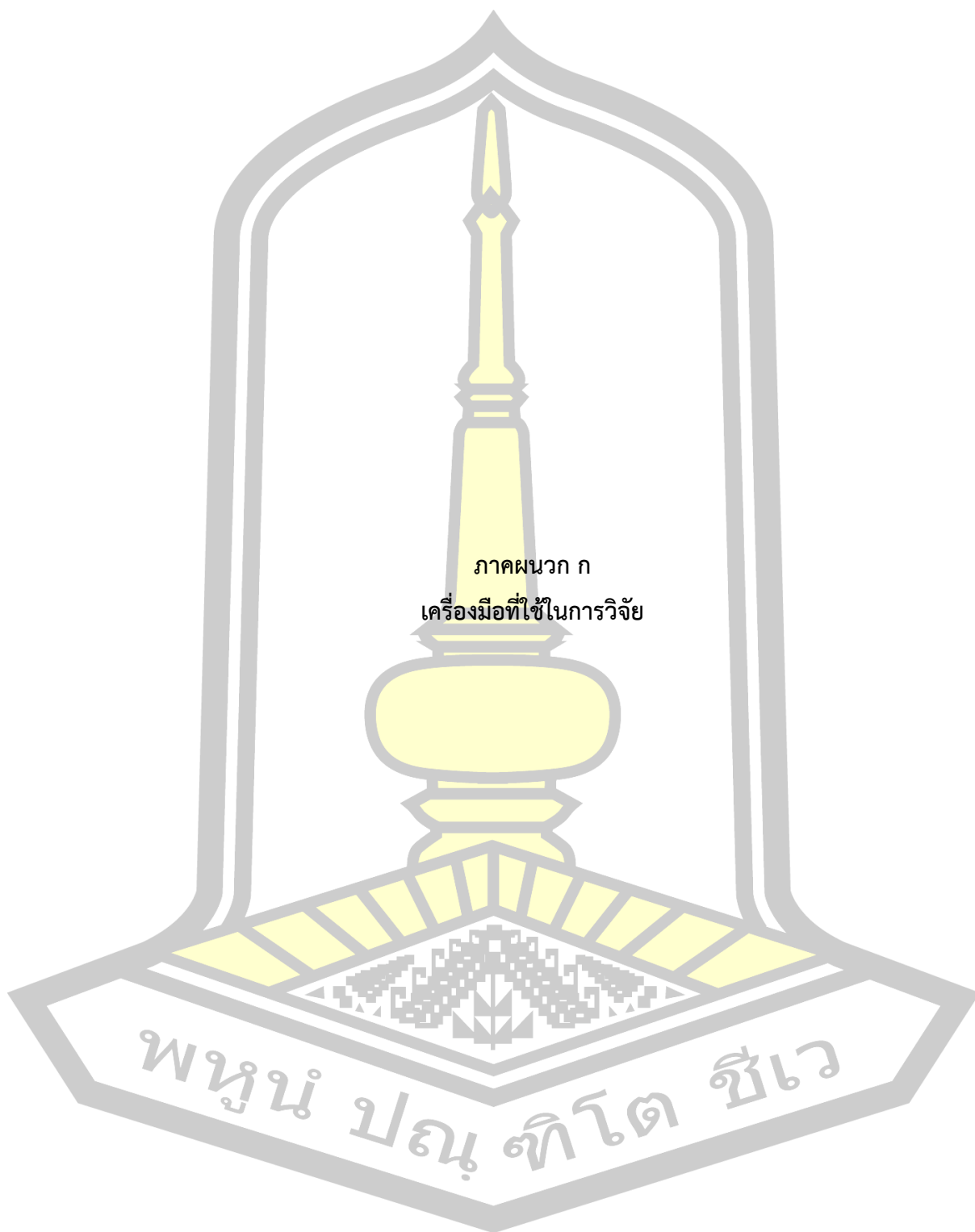
- Starkey, P. (1997). *Networking for Development*. London : IFRTD (The International Forum for Rural Transport and Development).
- Stoner, A.F. and C. Wankel. (1986). *Management*. 3rd ed. New Delhi : Prentice-Hill.
- Topping, P.A. (2002). *Managerial leadership*. New York : McGraw-Hill.
- Webster, N. (1983). *Webster New Twenties Century Dictionary Unabridged*. 2nd ed. New York : Prentice-Hall.
- Weltch, M. (2000). Practitioner's Perspective of Collaboration: A Social Validation and Factor Analysis. *Journal of Educational and Psychological Consultant*, 11(3), 357-378.
- West, M.A. and N. Nicholson. (1989). The outcomes of job change. *Journal of Vocational Behavior*, 2(34), 335-349
- White, A.T. (2004). *Why Community Participation a Discussion of the argument go, Community participation: Current issue and lesson learned*. New York : United Nations Children's Fund.
- World Health Organization. (1978). *Mental Disorders: Glossary and Guide to Their Classification in Accordance with the Ninety Revision of Diseases*. Geneva : World Health Organization.

ภาคผนวก

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

แบบประเมิน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1. แบบตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือนี้ เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน และการบริหารจัดการเครือข่าย
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน
 - ตอนที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษา
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
3. คำตอบทุกข้อไม่มีข้อผิด หรือถูก และไม่มีเปิดเผย แต่จะนำเสนอในรูปแบบของภาพรวมของผลการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต่อไป
4. ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล
2. ตำแหน่งทางบริหาร
3. ตำแหน่งทางวิชาการ
4. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
5. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของ เครือข่ายความร่วมมือ

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านย่อย ๆ ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อ โดยเนื้อหาแต่ละข้อของแต่ละช่องมีความหมายดังนี้
 - 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของ เครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม				
	1	2	3	4	5
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม					
1.1 สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้					
1.2 สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้					
1.3 สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้					
1.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน					
1.5 เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย					
1.6 อื่น ๆ					
2. การมีส่วนร่วม					
2.1 สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย					

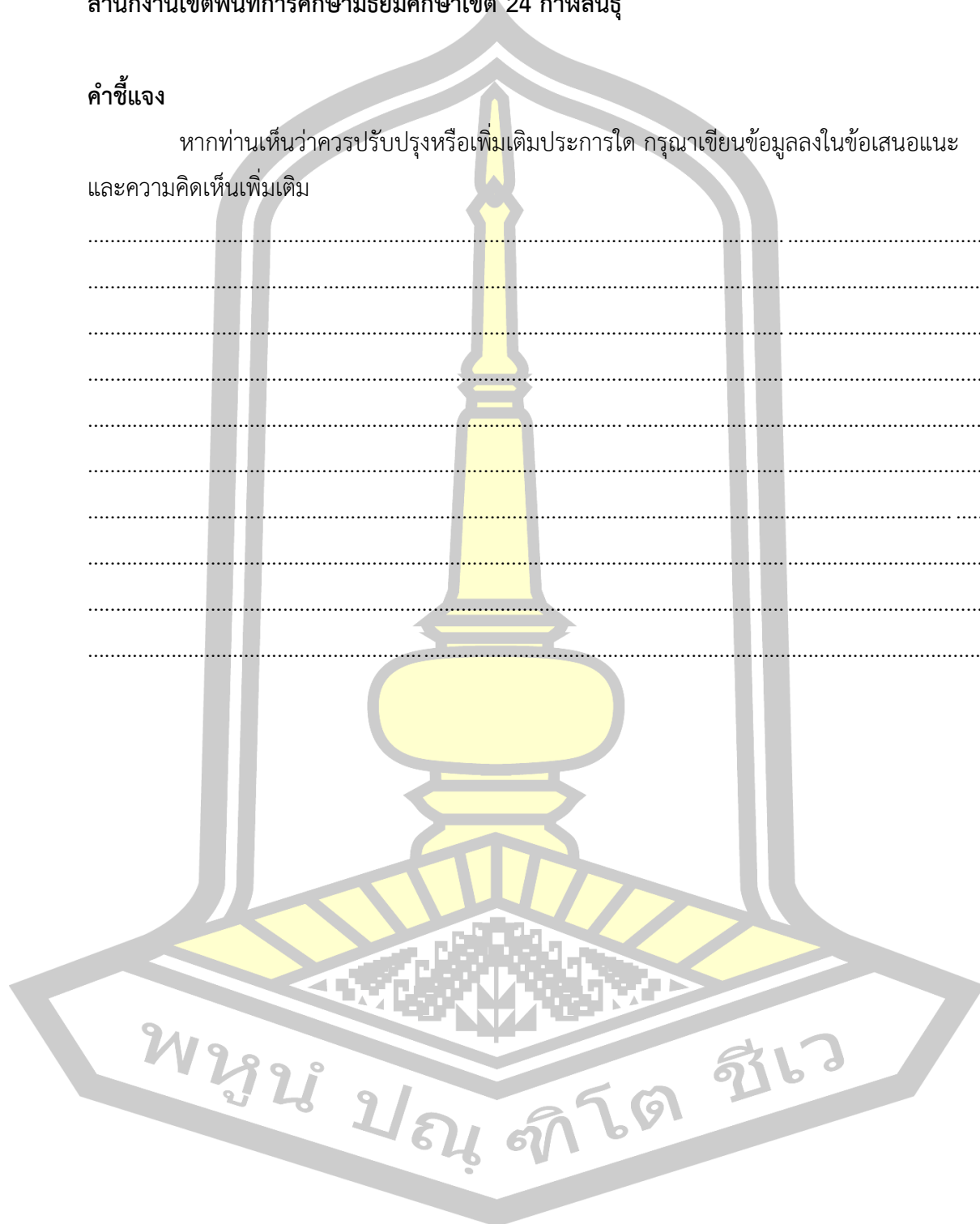
องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของ เครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม				
	1	2	3	4	5
2.2 สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุย ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันกำหนด กิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย					
2.3 สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกัน รับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้					
2.4 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย					
2.5 สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
2.6 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไป ตามเป้าหมายของเครือข่าย					
2.7 เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย					
2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิธีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือ เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย					
2.9 มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกรอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					
2.10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผล การดำเนินงานของเครือข่าย					
2.11 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อ พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย					
2.12 อื่น ๆ					
3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน					
3.1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย					
3.2 เครือข่ายมีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย					
3.3 เครือข่ายมีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการ จัดการเรียนรู้					
3.4 สมาชิกเครือข่ายร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงาน ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย					

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของ เครือข่ายความร่วมมือ	ความเหมาะสม				
	1	2	3	4	5
3.5 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย					
3.6 สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย					
3.7 มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย					
3.8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ					
3.9 เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ ๆ และการดำเนินงานของเครือข่าย					
3.10 การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันละกันของสมาชิกในเครือข่าย					
3.11 อื่น ๆ					
4.การบริหารจัดการเครือข่าย					
4.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้					
4.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย					
4.3 มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4.4 เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย					
4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริการจัดการเครือข่าย					
4.6 สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน					
4.7 มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริการจัดการเครือข่าย					
4.8 มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย					
4.9 อื่น ๆ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

คำชี้แจง

หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะ
และความคิดเห็นเพิ่มเติม

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ	1. ด้านมิวีสัยทัศน์ร่วม				
	1.1 สมาชิกเครือข่ายมีการร่วมกันตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้				
	1.2 สมาชิกเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้				
	1.3 สมาชิกเครือข่ายมีความเข้าใจในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้				
	1.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันปรับเปลี่ยนให้ไปในแนวทางเดียวกัน				
	1.5 เครือข่ายมีการนำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย				

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของของเครือข่ายความร่วมมือ	2. ด้านการมีส่วนร่วม				
	2.1 สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย				
	2.2 สมาชิกเครือข่ายมีการประชุม พูดคุยปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่าย				
	2.3 สมาชิกเครือข่ายมีการนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันปฏิบัติและแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้				
	2.4 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาของเครือข่าย				
	2.5 สมาชิกของเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้				
	2.6 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเครือข่าย				
	2.7 เครือข่ายมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่าย				
	2.8 มีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาวิถีทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานหรือเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ จากเพื่อนสมาชิกเครือข่าย				
	2.9 มีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ทั้งในรูปแบบการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาหรือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง				
2.10 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย					

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของของเครือข่ายความร่วมมือ	2.11 สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วม ทบทวนแผนและข้อตกลงร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของเครือข่าย				
	3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน				
	3.1 สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน สถานที่ในการดำเนินงานของเครือข่าย				
	3.2 เครือข่ายมีเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกของเครือข่าย				
	3.3 เครือข่ายมีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้				
	3.4 สมาชิกเครือข่ายร่วมมือร่วมใจ รวมพลังของสมาชิกในการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย				
	3.5 เครือข่ายจัดให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างของสมาชิกเครือข่าย				
	3.6 สมาชิกเครือข่ายมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย				
	3.7 มีความไว้วางใจ เชื่อใจ เชื่อมั่นในสมาชิกเครือข่าย				
	3.8 สมาชิกเครือข่ายมีผลงานความสำเร็จร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย เช่น รางวัล ชื่อเสียงเกียรติยศ				
	3.9 เครือข่าย มีความยุติธรรม ในเรื่องการตัดสินใจ และการดำเนินงานของเครือข่าย				
3.10 การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิกในเครือข่าย					

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
		+1	0	-1	
เพื่อศึกษาองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของของเครือข่ายความร่วมมือ	4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย				
	4.1 มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้				
	4.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลัก ในบริหารจัดการ ดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายเครือข่าย				
	4.3 มีระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
	4.4 เครือข่ายมีความอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาของเครือข่าย				
	4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย				
	4.6 สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน				
	4.7 มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย				
	4.8 มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

เพศ

() ชาย () หญิง

ประสบการณ์การทำงานในสายงาน

() น้อยกว่า 5 ปี () 5-10 ปี () 11-15 ปี () 16-20 ปี

() 21-25 ปี () 26-30 ปี () 31-35 ปี () 36 ปีขึ้นไป

วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ขนาดของสถานศึกษา

() ขนาดเล็ก สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน

() ขนาดกลาง สถานศึกษาที่มีนักเรียน 500-1,499 คน

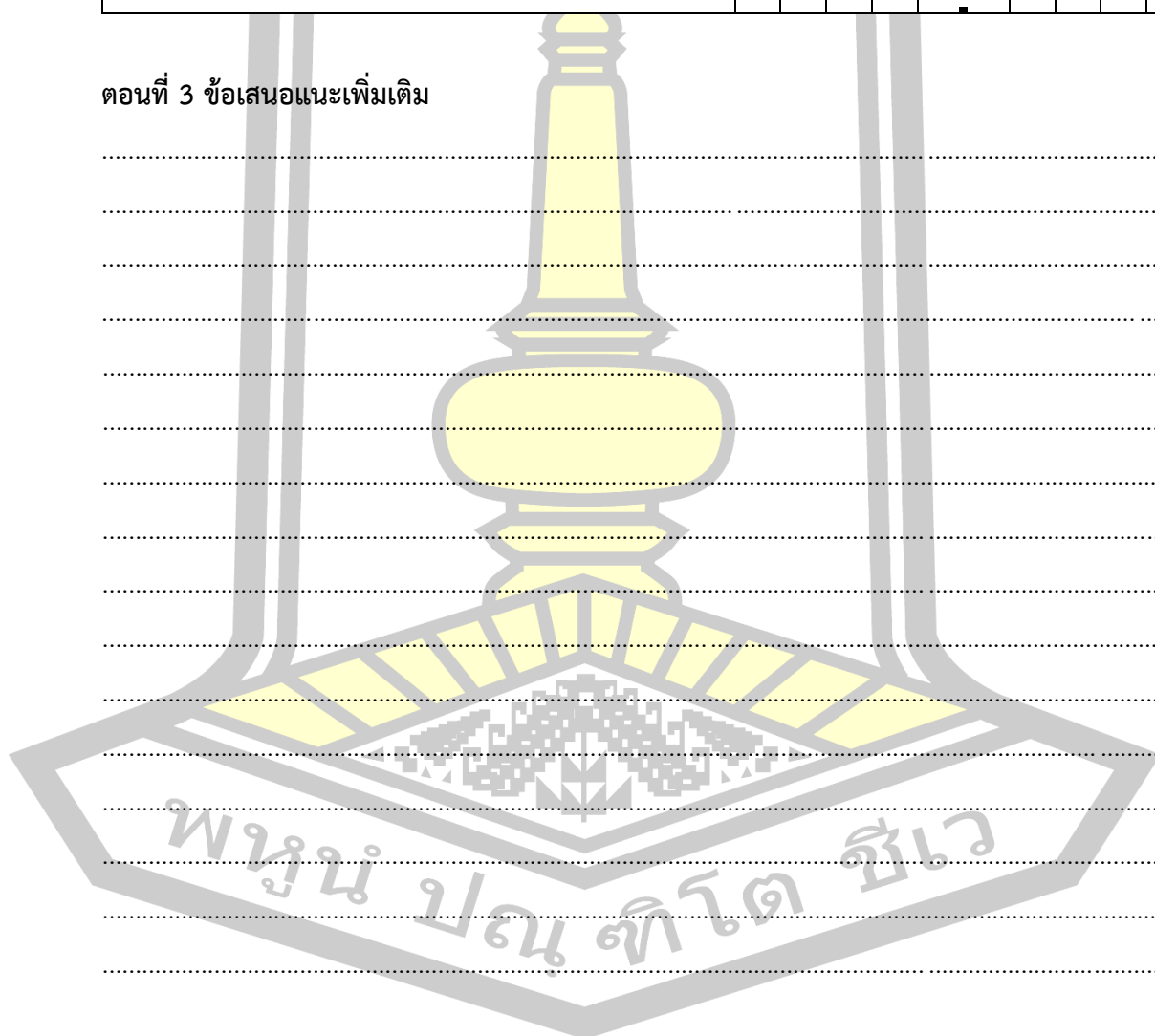
() ขนาดใหญ่สถานศึกษาที่มีนักเรียน 1,500-2,399 คน

() ขนาดใหญ่พิเศษ สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 2,400 คนขึ้นไป

พจนานุกรมศัพท์โต

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของ เครือข่ายความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
4.5 ผู้นำเครือข่ายหรือกลุ่มแกนนำเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถนำการบริหารจัดการเครือข่าย										
4.6 สมาชิกของเครือข่ายมีความเท่าเทียมกันและมีความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน										
4.7 มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย										
4.8 มีระเบียบ กฎ กติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงาน ร่วมกันของเครือข่าย										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง..... โรงเรียน.....

เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ผู้สัมภาษณ์ นายกริช ธีรางศุ

สถานที่สัมภาษณ์.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เริ่มเวลา..... น. ถึง..... น.

เกริ่นนำ

ท่านมีความคิดเห็นว่า ทิศทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ควรดำเนินการอย่างไร จึงจะนำไปสู่แนว
ปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. การมีส่วนร่วม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

พวงมณี ปณฺ ทิโต สีเว

3. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. การบริหารจัดการเครือข่าย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

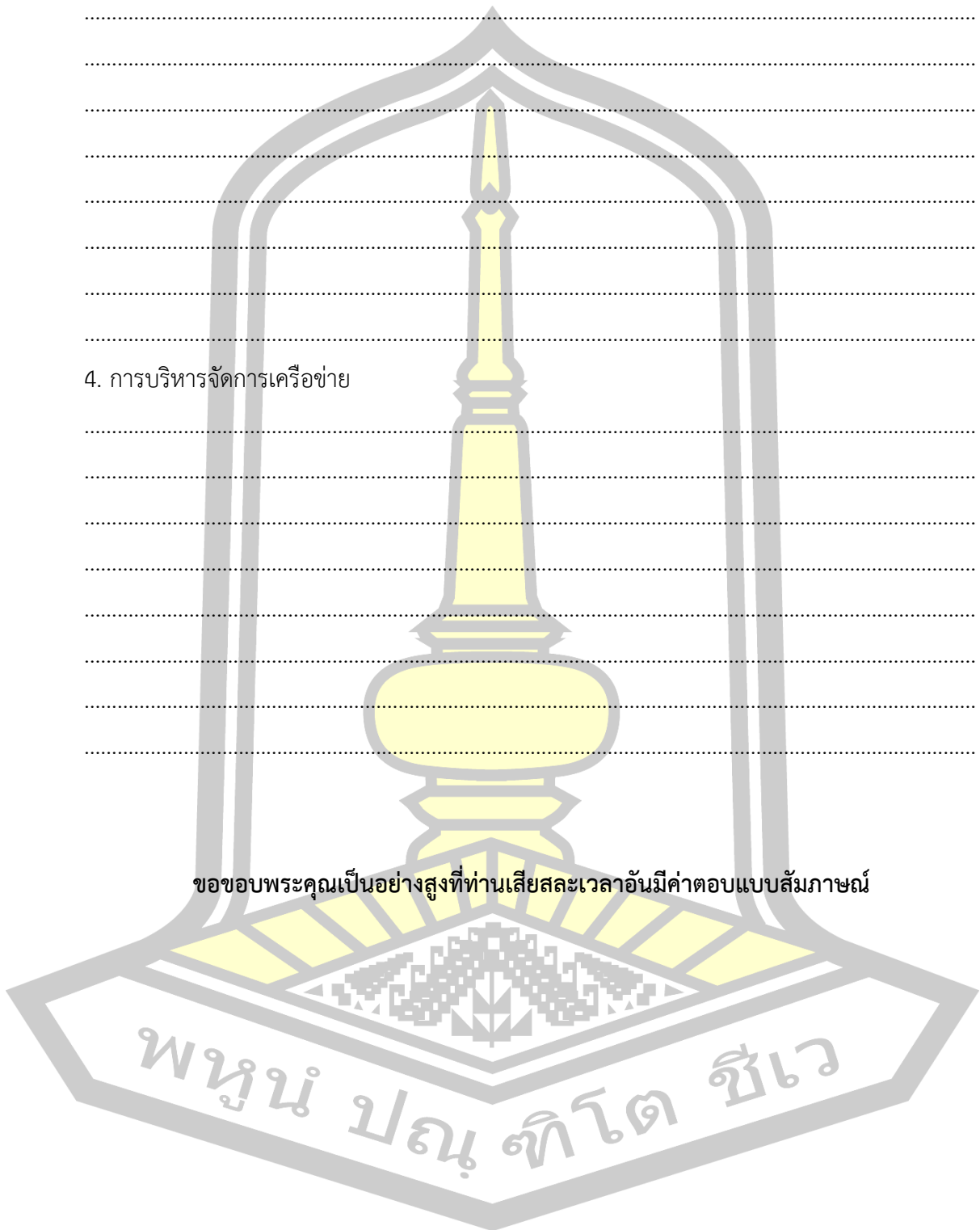
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสัมภาษณ์

**แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ)**

คำชี้แจง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแล้วเสร็จ จึงขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

2. แบบประเมินต่อไปนี้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่ในระดับใด

3. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล
2. ตำแหน่งทางบริหาร
3. ตำแหน่งทางวิชาการ
4. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
5. สถานที่ทำงาน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6) จัดให้มีนำเสนอผลงานของเครือข่าย ในรูปแบบการจัดนิทรรศการหรือการแข่งขันประกวด เพื่อขยายเครือข่ายและสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก										
7) การสร้างพันธมิตรโดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ ร่วมกันทำข้อตกลงหรือพันธะสัญญา (MOU) เพื่อก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่รับผิดชอบ										
8) มีระเบียบ กฎกติกา หรือข้อบังคับในการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่าย										
รวม										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์
คำชี้แจง

หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะ
และความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

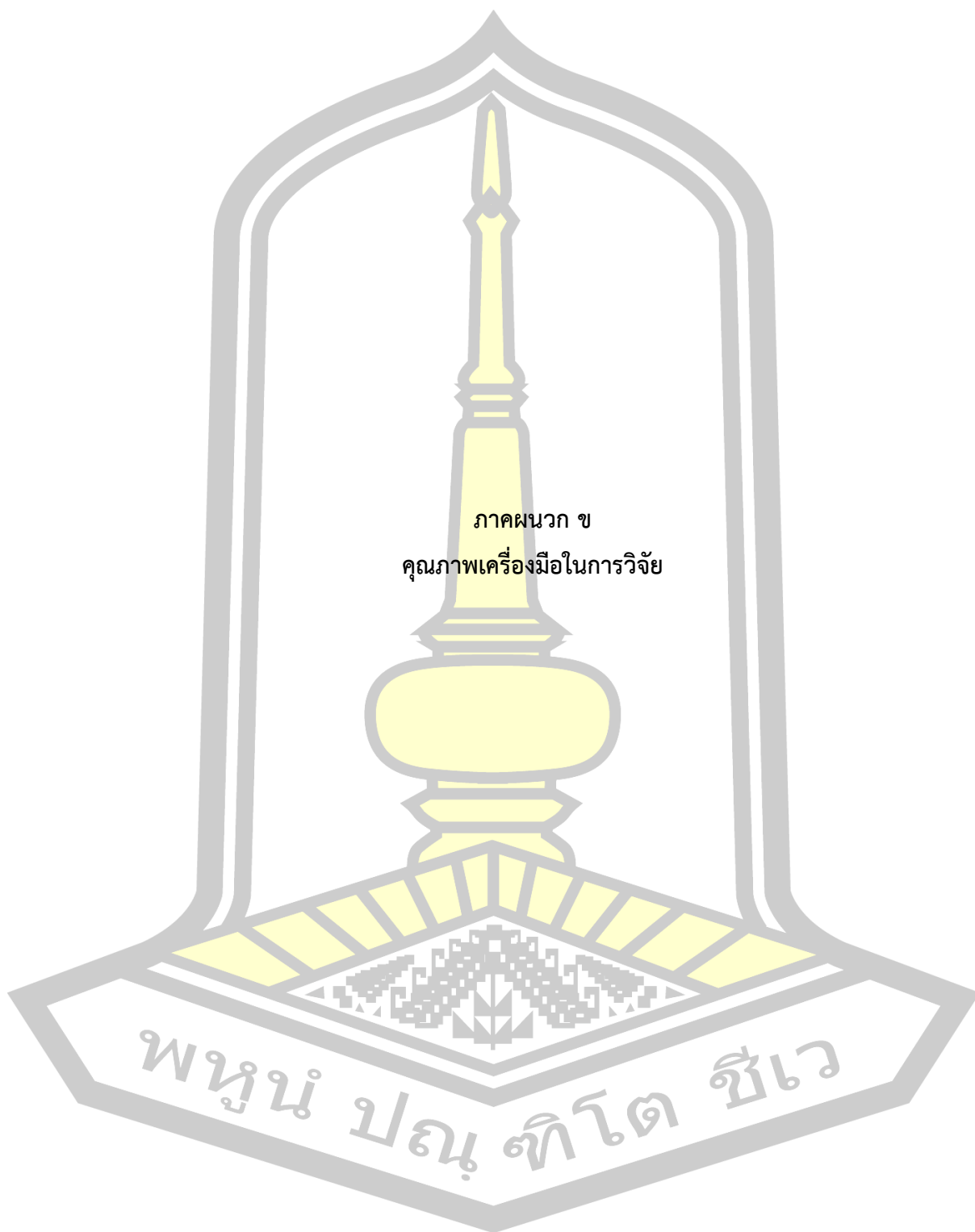
.....

.....

.....

.....

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

พหุบัณฑิต โท ซิว

ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบและตัวชี้วัดของเครือข่ายความร่วมมือ
ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เครือข่าย ความร่วมมือ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	IOC	ผล
	คนที่ 7	คนที่ 6	คนที่ 5	คนที่ 4	คนที่ 3	คนที่ 2	คนที่ 1			
ข้อที่ 1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.5	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.85	ใช้ได้
ข้อที่ 2.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.85	ใช้ได้
ข้อที่ 2.7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2.10	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.4	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.85	ใช้ได้
ข้อที่ 3.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.8	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	6	0.71	ใช้ได้

เครือข่าย ความร่วมมือ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	IOC	ผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	7	6	5	4	3	2	1			
ข้อที่ 3.9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3.10	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.3	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6	0.85	ใช้ได้
ข้อที่ 4.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4.8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

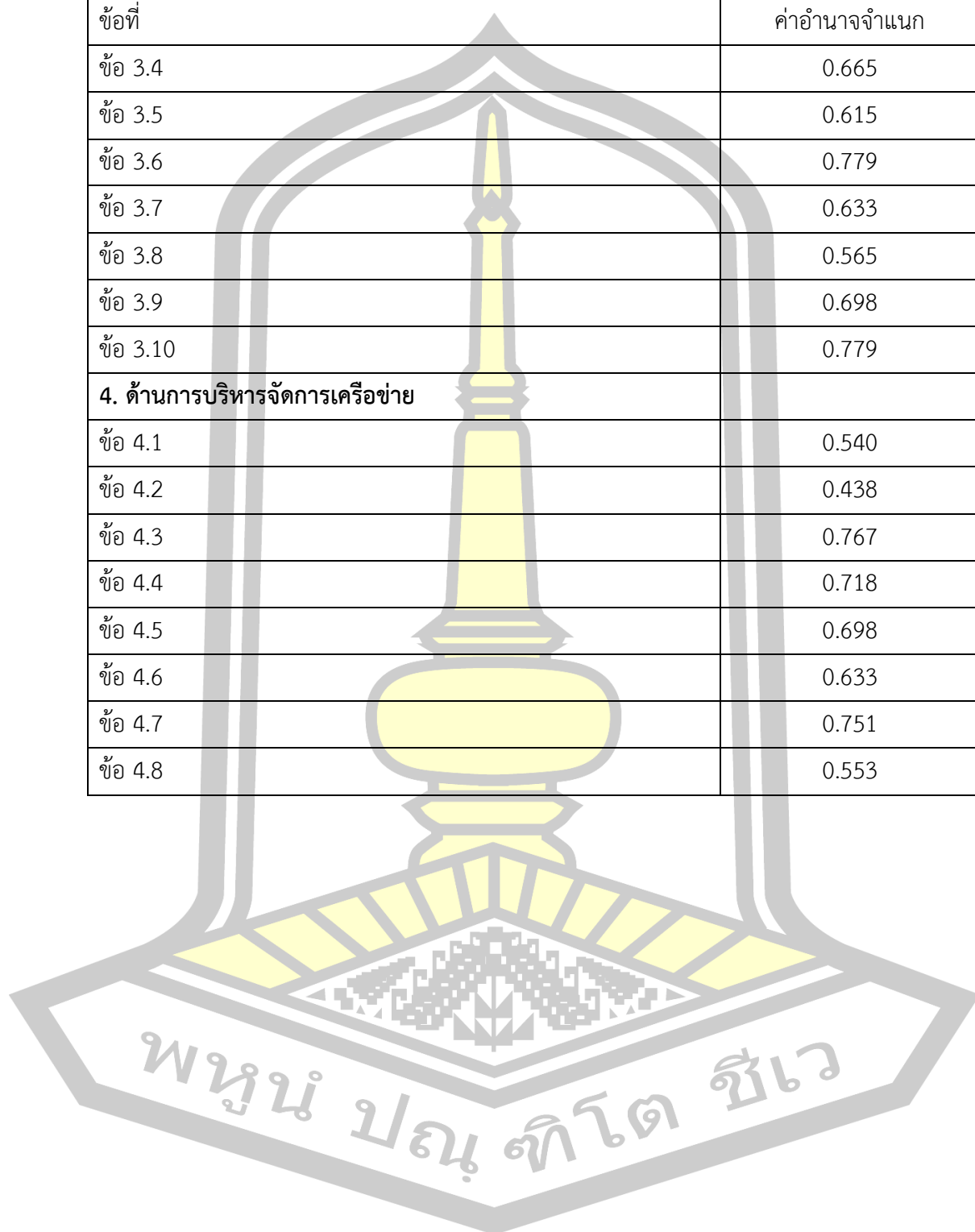

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์	
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	
ข้อ 1.1	0.885
ข้อ 1.2	0.550
ข้อ 1.3	0.342
ข้อ 1.4	0.668
ข้อ 1.5	0.743
2. ด้านการมีส่วนร่วม	
ข้อ 2.1	0.729
ข้อ 2.2	0.495
ข้อ 2.3	0.559
ข้อ 2.4	0.404
ข้อ 2.5	0.594
ข้อ 2.6	0.703
ข้อ 2.7	0.668
ข้อ 2.8	0.745
ข้อ 2.9	0.609
ข้อ 2.10	0.698
3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	
ข้อ 3.1	0.726
ข้อ 3.2	0.609
ข้อ 3.3	0.342

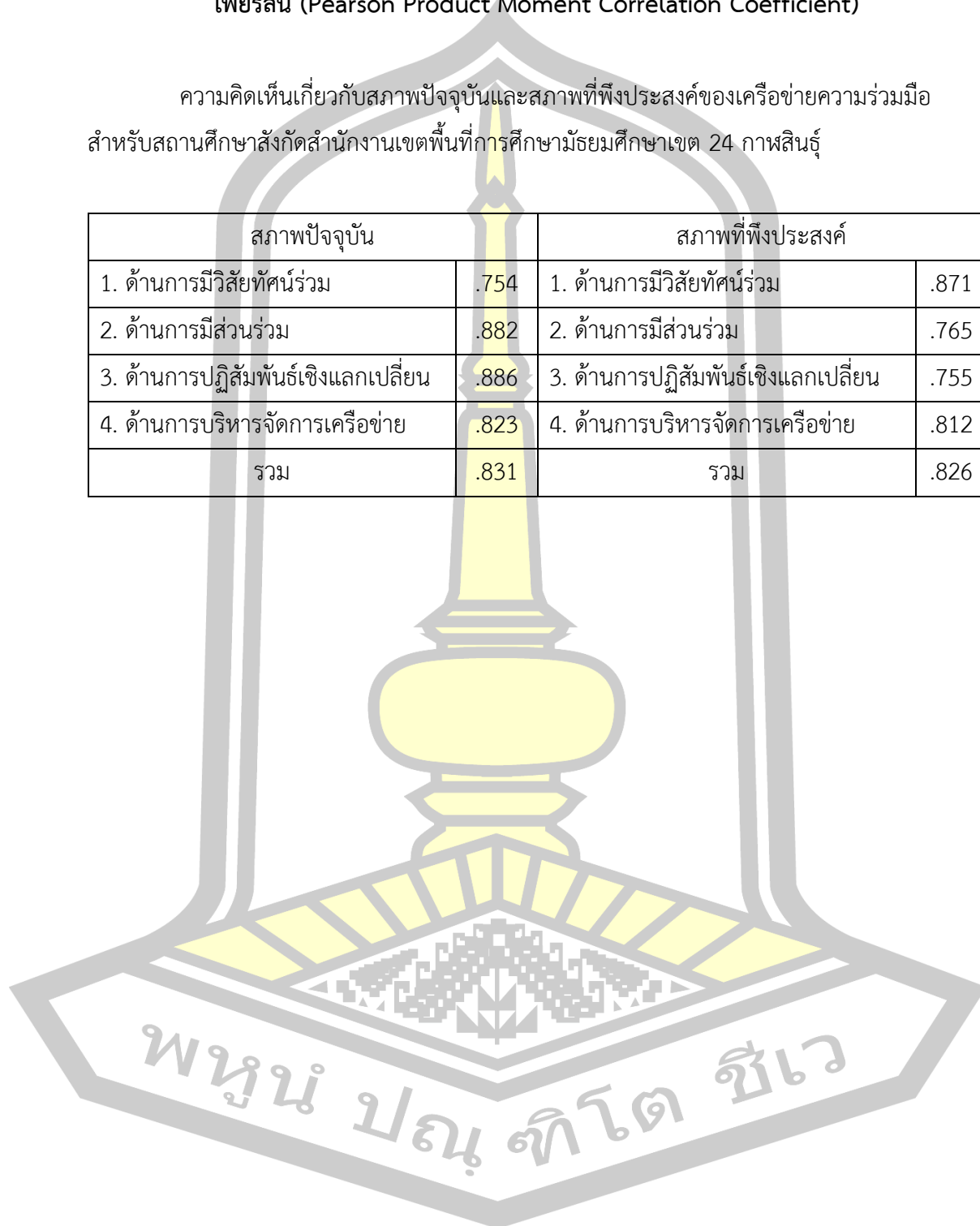
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์	
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ข้อ 3.4	0.665
ข้อ 3.5	0.615
ข้อ 3.6	0.779
ข้อ 3.7	0.633
ข้อ 3.8	0.565
ข้อ 3.9	0.698
ข้อ 3.10	0.779
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	
ข้อ 4.1	0.540
ข้อ 4.2	0.438
ข้อ 4.3	0.767
ข้อ 4.4	0.718
ข้อ 4.5	0.698
ข้อ 4.6	0.633
ข้อ 4.7	0.751
ข้อ 4.8	0.553

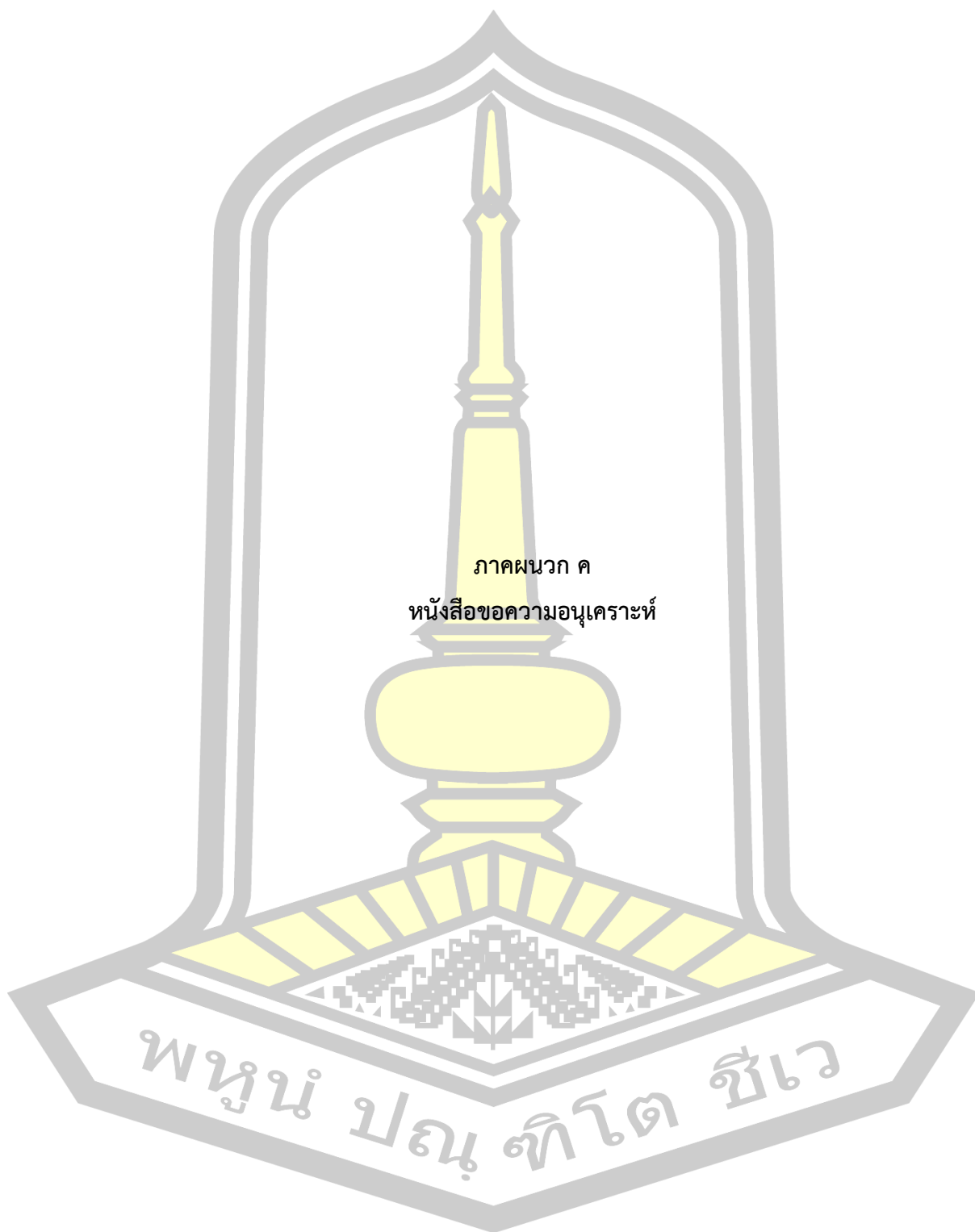

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์

สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์	
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	.754	1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	.871
2. ด้านการมีส่วนร่วม	.882	2. ด้านการมีส่วนร่วม	.765
3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	.886	3. ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน	.755
4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	.823	4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	.812
รวม	.831	รวม	.826

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายศักดิ์ศรี สิบสิงห์

ด้วย นายกริช อีรางค์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์,โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

พนุ่ ปณุ ทิโต ชีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวดวงเดือน ไชยพิชิต

ด้วย นายกริช อีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

พญู๋ ปญู๋ ทิโต ชิว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายศานิตย์ ศรีคุณ

ด้วย นายกรีช อีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิต 0871984385

มหาสารคาม

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายกักดี เอื้อราษฎร์

ด้วย นายกรีช ธีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ มีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

ศูนย์ ปณฺ ทิโต ขะ

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายนิคม วิทาโน

ด้วย นายกริช อีรางคุ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตสุวรรณ์)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

ศูนย์ ปณฺ ทั โด ขง

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายบรรจงศักดิ์ อุปพงษ์

ด้วย นายกริช อีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

ศูนย์ ปณฺ ทั โด ม

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 532

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

21 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายประสงค์ สกุลขัง

ด้วย นายกรีช อีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0871984385

ศูนย์ ปณู ทิโต ขง

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 834

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวรัชมี ภูกันดาน

ด้วย นายกรีช ธีรางศุ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผศ.ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตสุวรรณ์)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174 เบอร์โทรนิสิต 0871984385

มณู ภิเษ

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 834

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสมบัติ คุ้มครอง

ด้วย นายกรีช อีรางคู่ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผศ.ดร.อำนาจ ชนะวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174 เบอร์โทรนิสิต 0871984385

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 834

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางนงคราญ อนุกุล

ด้วย นายกริช อีรางศู นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี ผศ.ดร.อำนาจ ชนะวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูล ที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174 เบอร์โทรนิสิต 0871984385

ม.นุ. ๕๖

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายกริช อีรางศุ
วันเกิด	วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 786 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2554 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว